

Brezplačno glasilo Četrtna skupnosti Sostro

Številka 8, letnik VI

Sostrčan

November 2024

**VESEL
BOŽIČ IN
SREČNO
2025!**

Komunala pa to!
Nova trajnostna storitev PRIJATELJ KAVALIR
Nove orgle v župniji svetega Lenarta v Sostrem

Decembrski (nav)dih

Ljudje smo različni, zato zaključke v svojem vsakdanu doživljamo v dveh odtenkih kot NAVDIH ali kot DIH.

December je čas za razmislek o preteklem letu in postavitve ciljev za naslednje. Vse ni bilo lahko in uspešno, a zagotovo smo naredili precej dobrega zase in za vse okoli sebe. Premalokrat se zavedamo, kaj vse lahko dosežemo, ko si nehamo govoriti, da ne zmoremo.

Tudi tokrat smo »dihali do zadnjega diha«, da smo zbrali in uredili prispevke za tokratno številko, v kateri zopet lahko preberete o mnogih dejavnostih, ki jih pripravljajo naša aktivna društva, med katerimi se prvič predstavljata Društvo gojiteljev malih živali in Športno društvo Prežganje. Med vas prinašamo prispevke o upravljanju divjadi, o odgovornosti lastnikov štirinožcev, kako so praznovali častitljivih 110 let v OŠ Sostro in 70 let PŠ Besnica in PŠ Janče, o velikem projektu novih orgel v cerkvi sv. Lenarta v Sostrem, kako se pripeljati z novo pridobitvijo PRIJATELJ KAVALIR in še mnogo več.

Po vaših odzivih je najbolj brana rubrika Komunala pa to!, kjer vam predsednica Sveta ČS gospa Marjanca Marn z ekipo strokovnih sodelavcev predstavi, kaj vse smo predlagali, naredili v lokalni

družbeni infrastrukturi ter česa se še nadejamo. Za vse naše predloge na Mestni občini Ljubljana potrebujejo še malo navdiha, mi jim bomo dihali za ovrtnik in pihali na dušo, da bo v naši četrtni skupnosti še več narejenega. Mnoge Ljubljančane in tuje obiskovalce našega glavnega mesta je predlani v mesecu decembru navdihovala smreka v atriju Mestne hiše, ki so jo okrasili učenci PŠ Janče (na naslovnici).

Decembrski navdih poiščite v praznični dekoraciji svojega doma, peki sladkih in pripravi okusnih domačih dobrot, preživite čas z družino in prijatelji, pomagajte ljudem v stiski, preživite čas v naši lepi neokrnjeni naravi.

Pot leta 2024 se bo zaključila. Vpliv, spomini, izkušnje, dosežki bodo ostali in brez njih bi bili drugačni, naše življenje bi bilo manj polno.

Naj bodo vaši decembrski dnevi napolnjeni s tistim, kar počnete z navdihom, in obdani z ljudmi, ki jih imate najraje.

Leto 2025 pa naj bo NAVDIH in ne DIH.

SREČNO.

Uredniški odbor glasila Sostrčan

Iz vsebine

Beseda predsednice	3
Svet ČS Sostro se predstavi	4
Komisija za pripravo strategije razvoja ČS Sostro	6
Komisija za kulturo in družbene dejavnosti	7
Komunala pa to!	7
Društva na dlani	15
Kulturni utrip	27
Šola in vrtec	28
Tudi v hribih se dogaja	33
V dolini Besnice	34
Duhovna misel	35
Spoznajmo se	36
Dobro je vedeti!	37
Vabila na dogodke	39
Za najmlajše	40

Četrtna skupnost Sostro
Mestna občina Ljubljana

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo
• Unescovo kreativno mesto od 2015

LJUBLJANA: MESTO/CITY OF LITERATURE ...

Izdajatelj:
Mestna občina Ljubljana
Četrtna skupnost Sostro
Cesta II. grupe odredov 43
1261 Ljubljana Dobrunje
mol.sostro@ljubljana.si
www.cs-sostro.si

Odgovorna urednica: Marjanca Marn

Uredniški odbor:
Maruša Babnik
Mojca Eržen
Franci Košir
Majda Tomc

Lektoriranje: Saša Grčman

Oblikovanje: Color.Id, Uroš Sterle s.p.

Tisk: Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada: 2.500 izvodov.

ISSN 2670-7071

Beseda predsednice

Spoštovane sokrajanke, spoštovani sokrajani!

Zaključujemo drugo leto delovanja nove sestave sveta ČS Sostro. Z veseljem lahko pritrdim, da smo svetniki pri zastopanju interesov našega kraja aktivni in povezani, ne glede na politična prepričanja. V tem času je bilo podanih 154 predlogov in pobud svetnikov, krajanov in društev s cilji izboljšanja osnovne infrastrukture kot tudi ohranjanja tako naravne kot kulturne dediščine.

Uspelo nam je doseči pomembne spremembe, ki so in bodo izboljšale življenje v naših krajih. Z odličnim sodelovanjem s sosednjo ČS Polje, MOL in LPP smo podaljšali avtobusno linijo 10 do Besnice in postavili dodatno postajališče na Baronu za linijo 26, kar prebivalcem omogoča vse boljše povezave z mestom. Sodelovanje z Ljubljanskim potniškim prometom je skozi vse leto potekalo v smeri izboljšav. Vedno so prisluhnili našim potrebam in pobudam glede izboljšanja javnega prevoza ter terminskega usklajevanja linij, ki se med seboj dopolnjujejo in omogočajo boljšo mobilnost.

Pomemben dosežek, ki kaže na uspešno sodelovanje med Mestno občino Ljubljana, LPP, Lekarno Ljubljana in Četrtno skupnostjo Sostro, je nova trajnostna storitev PRIJATELJ KAVALAR! Prinaša nujno pomoč v vsakdanjem življenju tistim, ki zaradi starosti, zdravstvenih težav ali drugih omejitev potrebujejo dodatno podporo pri gibanju. Projekt ima poseben pomen, saj opozarja na potrebo po boljši mobilnosti v našem razpršenem okolju, kjer se mnogi srečujejo z izzivi pri premagovanju daljših razdalj. Storitve KAVALAR bo našim krajem omogočila večjo neodvisnost, vključenost v socialno povezanost ter bo prispevala k boljšemu in prijetnemu življenju v skupnosti. Vsem, ki ste omogočili izvedbo projekta, se iskreno zahvaljujem.

Na področju cestne infrastrukture se je uredilo nekaj cestnih odsekov,

ki so dobili novo asfaltno prevleko v skupni dolžini cca. 2 km (Vnajnarje proti Besnici, cestni odsek proti Skakavnikom, mimo vodohrana v Volavljah, Tuji Grm, delna sanacija ceste v Češnjici, posedi Podlipoglav–Brezje ter rekonstrukcija z razširitvijo ceste Mali Vrh, ki je v delu. V sodelovanju z lastniki zemljišč se je dosegla sprememba začasnega semaforja na križišču Ceste II. grupe odredov in Ceste 13. julija v stalni semafor, kar že in bo še naprej zagotavljalo večjo prometno varnost za vse udeležence. Uredil se je prehod za pešce pri Glastavc (križišče Litijske in Ceste 13. julija) ter pločnik do trgovine Mercator, ki sprva ni bil načrtovan. Vodovod na Tujem grmu je že obnovljen, v Javoru pa je obnova trenutno v teku.

Z vodstvom in službami MOL uspešno gradimo konstruktivno in podporno partnerstvo, kar me navdaja s pozitivno energijo.

V naslednjem letu se bo nadaljevala gradnja kanalizacije (Sostro sever), v dolini Besnici vodovod, saniranje dotrajanih cest z asfaltiranjem, zato bomo še vozili po prekopenih in prašnih cestah, a nekoč bodo tudi te ceste urejene in takrat bomo že pozabili na vse tegobe tistega časa. V času gradnje bodimo potrpežljivi in imejmo v mislih rezultate, ki nam prinašajo dobro.

Ob tej priložnosti bi vas rada spodbudila k podpori pri urejanju infrastrukture z lažjim pridobivanjem soglasij za odkup zemljišč, kjer je to potrebno. Tako bomo lahko hitreje in učinkoviteje uredili tako kanalizacijo kot ceste, kjer je to le mogoče.

Društva, organizacije in javni zavodi, ki s svojim trudom in zavzetostjo prispevate k bogatemu in razgibanemu življenju v naši skupnosti ter ustvarjate priložnosti za druženje, učenje in povezovanje, ste nepogrešljivi člani, ker pomembno vplivate na kakovost življenja v našem okolju in občutek pripadnosti med

vsemi nami. Hvala vam za predanost in neprecenljiv prispevek, ki ga prinašate v našo skupnost!

Drage krajanke in krajani, vedno smo tu za vaše predloge, pobude in mnenja. Vem, da marsikdaj nismo mogli uresničiti vseh vaših želja in predlogov, a smo vedno naredili vse, kar je bilo v naši moči.

Na vrata bodo kmalu potrkali prazniki, ki v življenje prinašajo novo upanje, nove načrte in tudi nove potrebe. Vedno vam bom prisluhnila.

Želim vam, da praznike preživite v objemu svojih najdražjih, naj pričarajo radost in veselje!

Pogumno v 2025!

Marjanca Marn,
predsednica Sveta Četrtno skupnosti Sostro

Mojca, hvala!

Strokovna sodelavka Mojca Bokal je tista dama, ki se vam je v preteklih 15 letih največkrat oglasila na telefonski liniji ali sprejela vaše pobude, predloge in nemalokrat tudi težave v prostorih ČS Sostro. V letošnjem jesenskem času je v njej dozorela ideja, da bo svojo karierno pot gradila na drugem delovnem mestu. Mojci se Svet ČS Sostro v svojem imenu in v imenu krajanov iskreno zahvaljuje za vso njeno prijaznost, trud in požrtvovalno delo, ki ga je opravila odgovorno in z veliko mero srčnosti, ter ji želi, da bi svoje znanje, izkušnje in nalezljiv nasmehek nesebično delila tudi v novi službi. **MOJCA, HVALA in VSE DOBRO!**

Svet ČS Sostro

Nova trajnostna storitev za starejše in ranljive skupine: Prijatelj KAVALAR

S 1. oktobrom 2024 je bila uvedena nova trajnostna storitev Prijatelj KAVALAR, namenjena starejšim in ranljivejšim prebivalcem z območja Četrtna skupnosti Sostro.

Ta storitev omogoča varen, zanesljiv in brezplačen prevoz do zdravstvenih

ustanov, lekarn in upravnih enot v Ljubljani, s čimer želimo izboljšati kakovost življenja tistim, ki potrebujejo dodatno pomoč pri premagovanju vsakodnevnih izzivov mobilnosti. Zasnovan je kot trajnostna rešitev, ki ne samo zmanjšuje vpliv na okolje, ampak hkrati tudi skrbi za tiste, ki najbolj potrebujejo podporo. Prevozi potekajo z električnim vozilom, ki ne proizvaja emisij, kar dodatno prispeva k našim prizadevanjem za čistejše in bolj zeleno mesto. Nakup vozila je omogočila Lekarna Ljubljana.

Delovni čas in način naročanja: storitev je na voljo med tednom od ponedeljka do petka od 7.00 do 15.00. Da bi zagotovili nemoten potek prevozov, je treba prevoz naročiti vsaj en dan prej. Naročanje poteka 24 ur na dan, vse dni v tednu po telefonski številki 01 5822 555.

Prilagojeno potrebam sodobne družbe

Projekt Prijatelj KAVALAR je odgovor na izzive sodobne družbe, kjer želimo posebno pozornost nameniti tistim, ki so zaradi starosti, zdravstvenih ali drugih omejitev odvisni od pomoči drugih. S to storitvijo želimo okrepiti občutek varnosti, neodvisnosti in socialne vključenosti za vse, ki se spoprijemajo z mobilnostnimi ovirami. Verjamemo, da bo ta storitev prispevala k boljši kakovosti bivanja starejših in ranljivejših skupin, ki imajo pogosto omejen dostop do osnovnih storitev. Predstavlja simbol skrbi, solidarnosti in trajnostnih rešitev, ki bodo izboljšale vsakdan številnim posameznikom.

Ljubljanski potniški promet

Svet ČS Sostro se predstavi

Branka Kastelic, podpredsednica Sveta ČS Sostro

Sem rojena Sostrčanka, in sicer na zaselku Glastavci, v hiši na hribčku iznad Ljubljane, kjer se je nekoč po domače reklo pri Glastavci. Na mestu, kjer stoji sedanja hiša, je stala stara hiška, grajena še iz kamnja, z majhnimi okni in železnimi »gavtrki«. Od tu je izhajala moja pokojna mami Slavka, ki se je z očetom in družino preselila tja iz kajžarske hiše iz središča vasi Sostro. Mamin oče Tone je bil pred drugo svetovno vojno zaposlen v papirnici Vevče. Vodil je t. i. »štirke« za delavske pravice. Svoje revolucionarne ideje je nadaljeval, kot tudi cela njegova družina z vključitvijo v narodno osvobodilni odpor. Stari oče

Tone je bil tudi med ustanovitelji gasilcev v Sostrem, kar mi je večkrat pripovedoval.

Svoje otroštvo sem nadalje preživela v t. i. »ubožnici« pri sostrski cerkvi. Tam je bilo v sosesčini kup otrok, igrali in tudi kopali smo se ob potoku Dobrunjščica, sankali po Berčičevem klancu, žogali in kradli zemljo na igrišču pred hišo. Skratka, na ta del otroštva imam lepe spomine. Kasneje smo se preselili v »učiteljski blok« v Zadvoru. V najstniških letih sem bila med ustanovitelji diska Platožer, ki smo ga uredili s prostovoljnim delom in prostovoljnim zbiranjem opreme zanj.

Rasla sem v družini, ki je bila ves čas družbeno politično aktivna tudi v domačem kraju. Tako je npr. oči Slavko po upokojitvi večino svojega prostega časa posvetil delu takratne krajevne skupnosti, v ljubljanski turistični zvezi, dopisništvu ipd. Naj spomnim, da je bil iniciator gradnje brunarice Zadvor ter spomenika Pet pušk v spomin ustanovitve Molniške čete in še marsikaj drugega. Takratnim občanom krajevne skupnosti se moramo zahvaliti za množico prostovoljnih ur, vloženih v gradnjo brunarice in ureditev njene okolice. Osnova je tudi Turistično društvo Zadvor, ki je dalo temelje za prepoznavnost naših

krajev tudi navzven, kot je poslanstvo društva tudi danes.

Po diplomi na Pravni fakulteti vsa si s takratnim možem ustvarila družino, rodila sem hčerko Špelo in sina Bora. Kot štipendistka Izvršnega sveta Slovenije (danes Vlada RS) sem se takoj po diplomi zaposlila v tej državni instituciji. V začetku sem delala na področju odnosov z drugimi republikami in federacijo, kjer so me poti često vodile v zvezne organe v Beogradu. Kasneje sem prevzela dela in odgovornosti funkcije generalne sekretarke enega izmed družbenih svetov Slovenije, ki je med seboj koordiniral vse najvišje družbenopolitične organizacije Slovenije.

Po osamosvojitvi sem krajši čas opravljala naloge v zvezi s sanacijo naše največje banke in si tam pridobila dodatne izkušnje s področja bančništva. Kmalu sem se vrnila v vladne službe in kasneje v Ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Tam sem opravljala vodstvene funkcije na področju sanacije in prestrukturiranja industrijskih projektov. Karierna pot me je nato pripeljala v farmacevtsko družbo Lek,

kjer sem bila zaposlena vse do upokojitve. Kljub upokojitvi, ki je sledila, v pravem pokoju nisem bila nikoli, saj sem takoj po njej svoje pravno znanje razdajala v Zvezi upokojencev Slovenije, tokrat na področju sociale in pokojninskega zavarovanja. Poleg tega sem aktivna v organizacijah zveze borcev na vseh ravneh. Med drugim sem že tretji mandat predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Lj. Moste - Polje, ki ima čez tisoč članov. Aktivna sem tudi na političnem področju, zadnji čas v okviru Gibanja Svoboda seniorji, kjer sem članica izvršnega odbora. Aktivno delujem in koordiniram delo pri ustanavljanju in delovanju regionalnih odborov seniorjev po celi državi.

Sem tudi podpredsednica Sveta ČS Sostro in se po svojih močeh trudim za čim uspešnejšo realizacijo pobud občanov pri zadovoljevanju njihovih lokalnih potreb. V Svetu ČS Sostro sem že bila v enem izmed prejšnjih mandatov.

Svoj čas namenjam tudi delu okrog hiše in v njej, štirim vnukom, ki me neizmerno razveseljujejo in od katerih se vedno znova

kaj novega naučim. Rada tudi potujem in spoznavam nove kraje in ljudi. Predvsem pa uživam v prelepi naravi, ki obkroža moj dom, ki ga ne bi zamenjala z nobenim drugim krajem na svetu. Vsak, ki pride k nam, pravi, da živim v raju. In res je.

Branka Kastelic,
podpredsednica Sveta ČS Sostro

Marjan Bitenc, podpredsednik Sveta ČS Sostro

Spoštovani krajanke in krajani ČS Sostro, lepo pozdravljeni in hvala za zaupanje za izvolitev v tretjem mandatu.

Smo največja četrtina skupnost v Mestni občini Ljubljana po površini in najmanjša po številu prebivalcev. Večji del nekdanje Občine Ljubljana Moste - Polje spada v našo ČS Sostro, ki ima nižinski in hriboviti del, imamo še precej cest, ki so makadamske in potrebne stalnega vzdrževanja. Večina cest, ki so bile asfaltirane s prispevki krajanov, je v slabem stanju in potrebna temeljitega popravila. Na junijski seji smo izpostavili, katere so najbolj nujne. Sedaj se menjava vodovod v Javoru in istočasno se ureja širitev cestišča v najožjem predelu. Kot pri vseh širitvah so problemi soglasje prizadetih lastnikov. V omenjenem primeru ni bilo soglasja dveh od štirih lastnikov, zato tu verjetno ne bo primerne širine cestišča. V slabem stanju je cesta skozi Završje in bo morala počakati na naslednje leto. Po dveh letih čakanja se urejata križišče Litijske ceste s Cesto 13. julija s semaforjem za varen prehod pešcev in predvsem šolarjev ter izgradnja pločnika do trgovine Mercator, ki smo ga

dosegli pozneje. Velik problem in zalogaj je celotna Litijska cesta od obvoznice do križišča s Sostrsko cesto. Ko se je gradila kanalizacija po Litijski cesti, smo vprašali, kaj je s pločnikom, in so nam odgovorili, da je soglasje samo za izgraditev kanalizacije. Po mojem mnenju bi se morali povezati občina in DRSI ter zadevo skupno urediti.

S predsednico go. Marjanco Marn sva bila v februarju 2024 na DRSI, ker je minister Vrtovec od predhodne vlade marca 2022 dal obljubo, da gre Litijska cesta v načrt ureditve. Odgovor je bil, da je bila večina denarja prerazporejena za odpravljanje posledic poplav v avgustu 2023, da bo treba ureditev preložiti v prihodnost. Dali smo pobudo za ureditev križišča Ceste II. grupe odredov z Litijsko cesto s semaforjem ali z izgradnjo krožišča, semaforja med Litijsko cesto in Potjo heroja Trtnika in zarisanje prehoda za pešce pri gostilni Micka, naše zahteve niso bile upoštevane.

Pri izgradnji kanalizacije Sostro jug, odcep 1, ni soglasja za črpališče, pri odcep 2 ni soglasja za položitev kanalizacije, za

položitev optike teče postopek razlastitve 76 m² zemljišča. Manjka odcep od mostu Dobrunjščica po Litijski cesti do križišča v Zavoglje s črpališčem. Manjka veja križišče Sostrska cesta proti Pečarju do zadnjih hiš. Trenutno potekajo dela na odseku Sostro in Pot v Podgorje. Potrebna bosta še izgradnja črpališča pri gasilskem domu v Sostrem in prehod čez potok Dobrunjščica. Do zaključka izgradnje kanalizacije v osrednjem delu naše ČS je treba še precej postoriti.

Obstaja še obširen seznam potreb oziroma želja, kot ga imenujem. Izpostavil bom ureditev sanitarij in napeljavo vodovoda na sv. Urh, kar je bilo obljubljeno za leto 2023. Zelo neprimerno je da, morajo obiskovalci potrebe opravljati po gozdu. Na sv. Urhu so postavljeni muzej, spomenik, sakralni objekt in prostor za športno rekreacijo. Želim in prosim, da z vsemi komunalnimi

problemi in težavami seznanjate nas svetnike ali jih naslovite neposredno na sedež ČS Sostro, da jih posredujemo naprej in vložimo zahtevek za njihovo realizacijo. Pri pridobivanju soglasij pa prosim za kakšno spodbudno besedo in pomoč, da kakšnega posameznika prepričamo, da urejena infrastruktura poveča vrednost nepremičnine in boljše počutje, kjer

prebivamo. Bližamo se koncu leta, zato bi zaželel blagoslovljene, vesele in doživete božične praznike. V novem letu 2025 pa zdravja, zadovoljstva, sreče in uspešnega sodelovanja.

Marjan Bitenc,
podpredsednik Sveta ČS Sostro

Komisija za pripravo vizije in strategije razvoja ČS Sostro

Komisija za pripravo vizije in strategije razvoja ČS Sostro je v preteklem letu izjemno uspešno udeležila načrt, v katerem je bil glavni cilj v pripravo vizije in strategije razvoja v ČS Sostro vključiti zainteresirano javnost. Tako smo v marcu povabili krajanke k predstavitvi osnovnega osnutka dokumenta in možne aktivnosti sodelovanja. V aprilu smo izpeljali posvetovalna srečanja z aktivnimi društvi v kraju, kmetovalci in podjetniki.

Predstavniki društev so izpostavili:

- dopolniti pregled nabora vsebin v Sostrem,
- manjka kiosk (kavarna, gostilna) s kolesarsko postojanko v bližini Zadružnega doma,
- primer dobre prakse Združenja krajanov Zalog: sporočanje neprimernosti v kraju (aktivna ekipa krajanov),
- pridobiti usposobljene turistične vodiče po kraju in jih opremiti z gradivom,
- turisti/obiskovalci kraja potrebujejo informacije o naših krajih (zloženke, ažurirana spletna stran ...),
- treba je urediti javne sanitarije na sv. Urhu,
- vzpostavitev etnološke lokalne zbirke (poiskati lokacijo),
- pri več društvih je izziv glede manjkajočega podmladka,
- potreben je še kakšen dodaten prostor za rekreacijo (ureditev pešpoti in kolesarskih stez, kolo park, ponuditi male servisne postaje),
- prizadevati si za medgeneracijsko sodelovanje za širšo povezano skupnost,
- pridelovati čim bolj ekološko,
- označiti pokopališče, cerkve (Cerkev v Zavogljem opremiti s tablo, na kateri bi bila opisana zgodovina cerkve),
- postaviti in nadzirati »obiskovalce«

- pokopališča (psi in kolesarji),
- spodbuditi pripadnost domačinov k lokalnim dogodkom,
- poiskati možnost podaljšanja LPP-linije 26 do vasi Veliki Lipoglav in vasi Repče ter predlog povezave s sosednjo občino Grosuplje,
- urediti javno razsvetljavo na Lipoglavu,
- urediti povezavo med LPP 13 in 24,
- pri uresničevanju projektov in aktivnosti vključiti tudi Zavod Pelikan.

Krajanke, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, se spopadajo z naslednjimi izzivi:

- nujno vzpostaviti strokovno pomoč, ki bi kmetovalcem pomagala ob težavah,
- razvijati nižinski in hriboviti del sorazmerno,
- spodbuditi k premikom razvoja kmetijstva, ki do sedaj izvira iz Sklada razvoja kmetijstva iz leta 1991,
- za boljšo samooskrbo je treba namensko finančno usmeriti MOL ali pa proračun RS v razvoj kmetijstva, torej sprejeti predloge in določiti posamezne korake k uresničevanju ciljev razvoja malih kmetij,
- urediti mini tržnico v bližini Zadružnega doma z namenom prodaje lokalno pridelane hrane (urediti prodajo s pomočjo lokalnega prodajalca, ki bi kmetije povezal, da bi se kmetije ukvarjali zgolj s prodajo),
- vzpostaviti in oblikovati blagovno znamko »Pridelano v Sostrem«,
- urediti nevarna nelegalna odlagališča smeti,
- urediti čim boljše zaščito pred divjadjo,
- okrepiti lastnike psov s pravili ustrezne sprehajalne kulture (ureditev sprehajalne poti, postaviti koše za pasje iztrebke), saj so prevelike količine pasjih iztrebkov, ki niso ustrezno odloženi, potencialna nevarnost za smrt živali (vrečke z

- iztrebki v travi ipd.),
- sprehajalce z opozorilnimi tablam obveščati, kako in kam naj odlagajo odpadke (odvržene plastenke in pločevinke potencialno nevarne za pogin govedi),
- zaščititi zelene površine v ČS Sostro, da ne bi prišlo do velikih naselij in krčenja kmetijskih površin in urediti poti za obiskovalce tako, da ne bodo moteče za kmetijstvo,
- obiskovalce v dolini Besnice in v hribovitem delu je treba opozoriti na primerno parkiranje,
- zaradi obiskovalcev kar vseprek imajo kmetije težave s sečnjo dreves in urejanjem gozdov,
- poudariti identiteto kraja (postavitev »butičnih toplarjev« z namenom razvoja turizma.

Podjetniki so predstavili svoje poglede na razvoj ČS Sostro in podali predloge:

- nujno urediti lokalno infrastrukturo zaradi varnosti krajanov in razvoja podjetništva,
- promovirati lokalne podjetnike v povezavi s turizmom (čebelarstvo),
- podpirati idejo o TIC-u in trženju preko skupne spletne strani,
- definirati dejavnosti v Poslovni coni Dobrunje,
- podpreti dostopnost surovin (npr. les) v lokalnem okolju,
- izpostaviti na MOL, da mora Svet ČS Sostro postati stranka v postopku, ko gre za vprašanja celotne skupnosti,
- glede na razvoj kmetijstva, turizma in rekreacije ter ohranjanje narave je treba razmišljati o selitvi predelave odpadkov, ki sedaj poteka v kamnolomu, na primernejšo lokacijo (npr. v bližino obvoznice),
- ozvesti občane o primernem ravnanju z odpadki, da se ne pojavljajo v naravi.

V mesecu maju in juniju smo izpeljali dve delavnici, na katerih so krajanji povedali, kakšne vrednote so za kraj pomembne, v katero smer razvoja naj gre ČS Sostro v naslednjih 5 letih in 20 letih, in dopolnili razvojne stebre:

1. Sostro, kjer je doma narava

2. Sostro, kjer gospodarimo odgovorno

3. Sostro, kjer čakajo doživetja

4. Sostro, kraj prebojne infrastrukture

5. Sostro, živa in povezana skupnost

Komisija za pripravo vizije in strategije razvoja ČS Sostro pripravlja končni dokument, ki bo pripravljen v prvi polovici prihodnjega leta in bomo na

predstavitve ponovno povabili tudi vas krajanje. Vsem, ki ste se udeležili srečanj in delavnic ter prispevali svoj delež, se iskreno zahvaljujemo.

Komisija za pripravo vizije in strategije razvoja ČS Sostro

Komisija za kulturo in družbene dejavnosti Bralni klub

V okviru Komisije za kulturo in družbene dejavnosti pri Svetu ČS Sostro je v letošnjem letu v našem kraju začel delovati Bralni klub. Ustanovljen je bil z zavedanjem, da je branje v javnem prostoru tihi povezovalac med posamezniki družbe.

Omogoča razpravo o prebranem in odpira vrata kritičnemu razmišljanju, spodbuja kreativnost in inovativnost. Doprinese tudi k lažjemu in hitrejšemu reševanju problemov in k odprti in spoštljivi komunikaciji. Lahko rečemo, da izboljšuje našo družbo, saj združuje, povezuje in aktivira skupnost in enakopravnost vseh njenih članov. Z branjem v javnem prostoru tako posamezniki ne koristijo le svojemu duševnemu zdravju in zmanjšanju stresa, ampak tudi prispevanju k mirnejši, bolj empatični družbi. Kultura medsebojnega poslušanja, pogovarjanja, živih družbenih stikov z empatičnim dopuščanjem drugačnosti sočloveka.

Ker nam je do oktobra uspelo organizirati kar devet druženj, lahko z veseljem ugotovimo, da nam je vse zgoraj napisano uspelo uresničiti. Naš cilj je bil najprej

spoznati sokrajanje, ki so na področju literarne umetnosti dosegli vidne uspehe. Prva srečanja smo posvetili naši pisateljici Marjani Moškrič in branju njenih del, za katera je od leta 2003 prejela dve nagradi, večernica in od leta 2009 dve nagradi desetnica. Prav zadnji roman Sneg, ki nam ga je predstavila, je bil kasneje nagrajen z večernico.

Drugi pesnik, pisatelj in dramatik je bil naš že preminuli krajan Vlado Zupančič. Za svoje gledališko delo v Šentjakobskem gledališču je dobil Severjevo nagrado. Zato smo takrat obiskali Šentjakobsko gledališče in si skupaj ogledali predstavo.

Emocionalno sta nas močno prevzela druženje s pesnikom Srečkom Čožem in branje njegovih s čustvi prepojenih pesmi.

V oktobru smo spoznali našo mlado pesnico Ano Makuc. Brali in pogovarjali smo se o pesmih iz pesniške zbirke Ljubica Rolanda Barthesa, za katero je leta 2016 prejela Veronikino nagrado.

Uresničili smo tudi branje pod krošnjami. Na prvem smo pred krajevnim praznikom,

13. julijem, ob spomeniku pod Brunarico Zadvor brali pesmi našega pesnika in narodnega heroja Jožeta Moškriča. Drugo branje pod krošnjami smo priredili ob odprtju knjigobeznice v Brunarici Zadvor.

Polni prijetnih prijateljskih vtisov že delamo načrte za prihodnja srečanja v našem Bralnem klubu, ki jih prirejamo vsak mesec v Knjižnici Zadvor.

Knjige so sanje, ki jih držimo v rokah. (Neil Gaiman)

Majda Tomc

Komunala pa to!

Aktivnosti za urejanje prostora in komunalne infrastrukture

Izgradnja kanalizacije

Gradnja kanalizacije v Sostrem je bila dolgo pričakovan korak, ki bo zagotovil boljše življenjske pogoje, izboljšano varstvo okolja in višjo kakovost življenja za vse prebivalce tega območja. Projekt ni le tehnično zahteven, temveč je tudi pomemben z vidika trajnostnega razvoja in ohranjanja naravnih virov. Na območju ČS Sostro

poteka izgradnja kanalizacije od maja 2021, za katero si je tako prejšnji kot zdajšnji svet trudi, da bi se izvedla kakovostno in v začetnih rokih. Verjetno se vsi strinjamo, da je kanalizacija civilizacijska pridobitev za naš kraj, zato jo moramo omogočiti povsod tam, kjer so načrtovalci ugotovili in predpisali, da je izgradnja umestna. Žal se še vedno pri sami gradnji pojavljajo težave,

na eni strani pri izvajalcih in na drugi pri krajanjih (pridobitev zemljišč za gradnjo), zato so bili opravljeni številni terenski ogledi, pogovori in sestanki z izvajalci, krajanji in OGD MOL.

Kanalizacija Sostro jug

V sklopu Sostro jug se je izgradila na naslednjih območjih: Sostrska cesta in

Sadinja vas 1473 m fekalni kanal, Sadinja vas 300 m meteorni kanal, vodovod; Sostrska cesta 592 m meteorni kanal; Sostrska cesta odcep 1: 126 m fekalni kanal, 115 m meteorni kanal, vodovod; Sostrska cesta odcep 2: 80 m fekalni kanal, 70 m meteorni kanal, plinovod; Sostrska cesta odcep 3: 81 m fekalni kanal, 79 m meteorni kanal, vodovod, plinovod; Sostrska cesta odcep 4: 118 m fekalni kanal, 121 m meteorni kanal; Sostrska cesta odcep 5: 88 m fekalni kanal, 81 m meteorni kanal, plinovod; Sostrska cesta odcep 6: 76 m fekalni kanal, 64 m meteorni kanal; V Češnjico 204 m fekalni kanal, 345 m meteorni kanal, vodovod; V Češnjico odsek 1: 52 m fekalni kanal, vodovod.

Zaradi razgibanega terena naše četrtne skupnosti in zakonitosti, ki vlada pri izgradnji kanalizacije, so na nižje ležečih zaselkih nujna prečrpavanja na potrebne višine predpisanega padca kanalizacije. Ta problematika se je zgodila na delu Sostrega z oznako 23.1 – SOSTRO JUG. To so trenutne nepremičnine na hišnih številkah Cesta II. grupe odredov 78, 78A, 80, 84, 86 in 88 ter na novozgrajeni večstanovanjski hiši na par. št. 1392/5, ki bo verjetno tudi gravitirala na sekundarni kanalizacijski vod prej omenjenih hiš. Zavedati se moramo, da je v neposredni bližini teh hiš tudi še vsaj pet zazidljivih parcel, na katerih bodo prej ali slej stali v skladu z OPN večstanovanjski objekti. Končna poselitve obravnavanega zaselka bo verjetno okoli 25 družin in ne moremo si predstavljati, da bi vsaka stara in nova nepremičnina imela zgrajeno greznico, ki postane s časom zmeraj problematična glede čiščenja odpadkov. Edina rešitev za ta del Sostrega je izvedba kanalizacije s prečrpališčem. V ta namen so načrtovalci predvideli manjše črpalnice ob sedanjem transformatorju pri mostu 2, za kar še ni gradbenega dovoljenja, zato je Svet ČS Sostro zaprosil OGD MU MOL, naj nemudoma pristopi k aktivnemu reševanju nastale problematike, da se bodo na novo zgrajeno kanalizacijo lahko priključili tudi omenjeni objekti. Sestanek za pridobitev soglasij za črpalnice z neposredno na tem območju živečimi občani je organiziral tudi Svet ČS Sostro 4. 4. 2024, ki pa ni prinesel rezultatov. Podan je bil nov predlog za graditev na zemljišču končne postaje avtobusne linije št. 13. Dogovorjeno je bilo, da MOL preuči možnost izvedbe predlagane rešitve. Odgovora še ni. Gradnja kanalizacije za odcep Cesta II. grupe odredov do objektov 67–79 se še vedno ni začela, ker kljub več poskusom pridobitve soglasja lastnika zemljišča, le-tega še vedno ni. O tem je Svet ČS Sostro večkrat obvestil in prosil MOL OGD, da pomaga pri reševanju aktualne problematike.

V sklopu Sostro jug je predvidena še izgradnja kanalizacije na Govekarjevi ulici ter v Novem naselju 1 in 2, za kar še ni gradbenega dovoljenja.

Priključitev novih uporabnikov na novo zgrajeno kanalizacijsko omrežje

Svet ČS Sostro je zaprosil ORN MU MOL za informacijo, kakšen je postopek glede plačila komunalnega prispevka za priključitev na novo zgrajeno kanalizacijsko omrežje ter kdaj bodo novi uporabniki prejeli izračune komunalnega prispevka. Glede na to, da so predvideni zneski visoki, uporabniki potrebujejo informacijo o višini komunalnega prispevka čim prej, da lahko zagotovijo finančna sredstva.

Kanalizacija Sostro sever

Kanalizacija se je v letu 2024 gradila na stranskih ulicah (Pot na most, Zavogljem, Sostrska cesta, Aličeva ulica), kjer so se vgradili od trije do štirje vodi (meteorni, fekalni, optika, plin, elektrika in javna razsvetljava). Zaradi težav pri sami gradnji je predsednica Sveta ČS Sostro opravila več sestankov z izvajalci in krajan, na katerih so se dogovorili, da se sprotno vzdržuje gradbišče, da krajni lažje dostopajo do svojih bivališč. Preverilo se je tudi, ali se bo v Zavogljem menjala vodovodna napeljava. Na VOKI smo pridobili podatek, da je bila obnova leta 1994 in sedaj ni predvidena. Z MOL, izvajalci in JR je bila dogovorjena postavitev dodatne luči za javno razsvetlavo pri hišni številki 13 v Zavogljem. Svet ČS Sostro je na terenskem ogledu opazil, da je trenutna prometna ureditev v Zavogljem neustrezna, saj prednostna cesta skozi Zavoglje poteka naravnost do konca, ki pa se konča kot slepa cesta. Ker z navedene ceste na koncu ni povezave na drugo cesto, je nesmiselno, da je ta cesta prednostna do konca, zato je Svet ČS Sostro predlagal, da cesta v križišču s Sostrsko cesto zavije desno na Sostrsko cesto, ki pelje nato naprej do Litijske ceste. V križišču Zavogelj in Sostrske ceste naj se za nadaljnji odsek ceste JP712811V, ki poteka naprej proti objektom 11–14, postavi prometni znak Slepa cesta.

Za gradnjo kanalizacije Pot v Podgorje je bilo treba urediti obvozno cesto, zato sta bila sklicana dva sestanka z lastniki parcel ob predvideni obvozni cesti, na katerih je g. Aleš Švajger, predstavnik DZI d. o. o. predstavil traso ceste (prej kolovozne poti) za vzpostavitev obvoza za čas gradnje kanalizacije. Prisotni lastniki so vsi podali soglasje k ureditvi poti za namen obvozne ceste. Sprejeto je bilo, da se cesta uredi tako, da bo primerna za trajno rabo v širini 3,5 m in se bo v času gradnje kanalizacije uporabljala kot obvozna cesta za krajane.

Izvajalec je moral predhodno zakoličiti traso ceste in lastniki so potem preverili, kje poteka sama cesta. Pri podjetju SNAGA se je preverila možnost odvoza smeti za krajane v tem delu. Obvozna cesta se je uredila in gradnja kanalizacije Pot v Podgorje se je začela avgusta, končana naj bi bila predvidoma v tem mesecu. Dela na Sostrski se bodo nadaljevala v letu 2025, kajti ostaja še izgradnja črpalnice v Zavogljem, obnova mostu pri gasilskem domu, izgradnja na glavni Sostrski od odcepa Pot v Podgorje do Litijske, sama Litijska do table Ljubljana v smeri proti Pečarju in Litijska od mostu pri avtoservisu do odcepa za Zavoglje.

Gradnja se bo nadaljevala, s tem pa lahko pričakujemo tudi nove izzive in morebitne zamude. Zahvaljujemo se vam za potrpežljivost in vas prosimo za nadaljnje razumevanje ter podporo, saj bomo le z vašim sodelovanjem uspešno dosegli postavljeni cilj. Trudili se bomo, da pospešimo dela, kolikor je to mogoče, saj se zavedamo zahtevne trenutne situacije. Delo na terenu bomo še naprej skrbno spremljali in v sodelovanju z vsemi pristojnimi reševali morebitne težave sproti.

Pregled sprememb in dopolnitev OPN MOL

Svet ČS Sostro je zahteval, da se zainteresiranim mladim s kmetij omogoči zazidljivost parcel na lastni kmetiji za gradnjo stanovanjskih hiš, saj bomo le na ta način poskrbeli za zmanjšanje odseljevanja in hkrati ohranili življenje v posameznih vaseh. Zahteva je bila poslana na MOL, Oddelek za urejanje prostora, Kmetijsko gozdarsko zbornico in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Svet ČS Sostro je predlagal pobude za spremembe in dopolnitve petega prostorskega načrta OPN MOL, in sicer glede spremembe namembnosti prostora, kjer trenutno deluje Kamnolom Sadinja vas, v namembnost mirnejše dejavnosti. Istočasno je podal pobudo za prenehanje predelave gradbenih odpadkov na lokaciji Kamnoloma Sadinja vas ter selitev te dejavnosti na logistično primernejšo lokacijo, npr. blizu ljubljanske obvoznice ali avtoceste.

Hkrati je bila podana še pobuda za ukinitve širitve kamnoloma po OPPN 99 zaradi slednjega:

- Vrste kamenine – dolomitni pesek iz peskokopa Sadinja vas, ki je najenostavnejši pesek, namenjen večinoma za tampere.
- Alternativa temu pesku je predelava gradbenih odpadkov ali na licu mesta nastanka in takojšnja vgradnja nazaj ali

- pa predelava v bližini že degradiranih območij, npr. poleg ljubljanske obvoznice ali avtoceste.
- Posledično se direktno zmanjša ogljični odtis zaradi vseh nepotrebnih prevozov gradbenih odpadkov do in iz kamnoloma (približno 5 km v vsako smer).
 - Alternativa omenjenemu pesku je lahko tudi stalno izkoriščanje naplavljenih kamenin iz rek, kar se je v letošnjih poplavih izkazalo kot nujno potrebno.
 - Posledično se zmanjša ostala obremenitev na okolje (onesnaževanja zraka in obremenjevanja okolja s hrupom), naravo in kulturno dediščino ter na kvaliteto življenja in zdravja ljudi na širšem območju.
 - Kar bo preprečilo uničenje lokalnih vodovodov Sadinja vas in Šentpavel.
 - Najnovejša Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (UL RS št.72 iz 3. 7. 2023), ki med drugim zagovarja trajnostno rabo mineralnih surovin, naplavljenih kamenin in uporabo recikliranih gradbenih odpadkov.

Obenem je bila podana pobuda za ukinitev nove Ceste v Sadinjo vas po OPPN 484, kajti če se spremeni namembnost zemljišč, kjer deluje kamnolom, posledično tudi ni potrebe po novi cesti, saj se bo promet močno zmanjšal, ohranila se bodo kmetijska zemljišča, lokalni vodovodi Sadinja vas, Podmolnik in Šentpavel, ki oskrbujejo okoli 500 gospodinjstev s pitno vodo. Poleg tega se bo preprečilo povečanje poplavne nevarnosti na že sedaj poplavnem območju doline reke Gobovšek / Dobrunjščice, zmanjšalo negativni vpliv na okolico in zdravje krajanov.

Terenski ogled komunalne problematike s predstavniki MOL

Potrebe po reševanju komunalne infrastrukture v naši četrti se iz leta v leto povečujejo, zato je bil 25. 1. 2024 izveden terenski ogled s predstavniki MOL in ČS Sostro. Ogledali so si možnosti za ureditev parkirnih prostorov in asfaltiranje pred sedežem ČS, težavo s postavitvijo znaka STOP pri cerkvi v Sostrem (urejeno), asfaltiranje manjkajočega dela na Cesti II. grupe odredov, namestitve znaka 30 km/h na cesti V Karlovce do kamnoloma (urejeno), sanacija ceste Sadinja vas – Podlipoglav ter sanacija mostu na cesti V Karlovce, sanacija ceste proti vodohranu Selo pri Pancah, ureditev ploščadi pred gasilskim domom PGD Lipoglav, postavitve tabel z označbo ulic na območju Vnajnarij in Malega Lipoglava, vodovod in asfaltiranje ceste skozi vas Javor (urejeno), postavitve ogledala v Javoru (na odseku Besnica - Javor), urejeno, sanacija ceste iz Besnice proti Vnajnarnjam in vodovod

(2025), asfaltiranje ceste Vnajnarnje 2 do 4, asfaltiranje skozi vas Gabrje in naprej proti Lanišam, obnovitev garaže LPP na avtobusni postaji Tuji Grm s postavitvijo nadstrešnic na Tujem Grmu in v Trebeljevem, asfaltiranje ceste v Mali Vrh, ureditev odvoza odpadkov v vasi Mali Vrh pri Prežganju 8–8i, ureditev križišča Litijske s Cesto 13. julija ter možnosti vzpostavitve sistema Bikelj.

Rekonstrukcija Litijske ceste

V decembru 2023 je Marjanca Marn, predsednica Sveta ČS Sostro, poslala prošnjo za sestanek na Ministrstvo za infrastrukturo glede problematike, povezane z Litijsko cesto, saj je bil za rekonstrukcijo izdelan dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP), na osnovi katerega je bil v načrtu razvojnih programov v proračunu 2022 odprt investicijski projekt št. 22-0021 Ureditev Litijska cesta. Planska odseka po potrjenem DIIP sta: R3-645/1188 LJ (Litijska)–Zadvor do 2,672 km ter R3-645/1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji do 4 km. Sestanek je bil 21. februarja 2024 na DRSl, udeležila sta se ga Marjanca Marn in Marjan Bitenc, iz MOL Darko Drole in predstavniki DRSl: Tomaž Willenpart, Miloš Dular, Petra Zamejc, Gordana Grahek. Predsednica je izpostavila:

1. Rekonstrukcijo in širitev celotne Litijske ceste od križišča s Sostrsko cesto (od Znamenška) do obvoznice.

Še posebej je izpostavila: ureditev krožišča Litijska–Cesta II. grupe odredov, ureditev pločnika od stare pošte do obvoznice, posedanje ceste čez Pečarja.

Odgovor DRSl: Obravnava območje državne ceste R3-645 na odseku 1188 LJ (LITIJSKA)–ZADVOR in odseku 1189 ZADVOR–ŠMARTNO PRI LITIJU. Projekt se še ni začel. V proračunu RS za leto 2024 in 2025 ni predvidenih sredstev za aktivnosti na tem projektu. Glede na vse potrebne aktivnosti (PZ), projektna dokumentacija, javno naročilo za projektiranje ter razpis za izbor projektanta, po izdelavi sledi recenzija, odkup za gradnjo potrebnih zemljišč, razpis za gradnjo ter izvedba del) ter planirana finančna sredstva se bo rekonstrukcija izvedla po letu 2027.

2. Postavitev semaforjev: pri Micki, v križišču s Cesto II. grupe odredov, v križišču s Cesto 13. julija in v križišču s cesto Pot heroja Trtnika. **Odgovor DRSl:** se bo urejalo v sklopu rekonstrukcije, razen križišča s Cesto 13. julija.

V jeseni se je urejala Litijska cesta v Zadvoru s trapezno ploščadjo ter hodniki za pešce s ciljem zagotavljanja varnosti najbolj ranljivih udeležencev v prometu – otrok in starejših. Gre za semaforiziranje prehoda za pešce na tipko, postavitve table VI VOZITE in ureditev avtobusnega postajališča na vozišču s

čakališči. Projekt sta financirala DRSl in MOL, izvajalec del je podjetje V3, d. o. o.

3. Umiritev prometa in postavitve table VI vozite od JR do trgovine Mercator – v obe smeri. **Odgovor DRSl:** Občina poda vlogo za soglasje za postavitve table na DRSl v Sektor za upravljanje.

4. Postavitve modrih odsevnikov, kjer divjad prečka cesto. **Odgovor DRSl:**

Na območju ČS Sostro bosta v sklopu naslednjega opremljanja z odvrtači za divjad opremljena odseka: R3-645/1188 Ljubljana (Litijska cesta)–Zadvor v dolžini 700 m in R3-645/1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji v dolžini 900 m.

5. Označitev avtobusnih postajališč – talnih in vertikalnih, kjer še ni označeno (predvsem čez Pečarja in dolina Besnice). **Odgovor DRSl:** Občina poda vlogo na DRSl – v Sektor za upravljanje.

6. Pregled in sanacija mostov skozi dolino Besnice

Most čez Besnico v Besnici (LJ0168) in prepust čez potok v Besnici - v primeru uspešno urejenih ZK-zadev bi lahko gradnja potekala v letih 2025 in 2026. Most čez Besnico v Besnici LJ0170, most čez Besnico v Besnici LJ0171 in prepust čez Besnico v Besnici LJ5115 - v letu 2025 se bo izvedla revizija projektna dokumentacije, začelo se bo urejanje ZK-zadev. V primeru uspešno urejenih ZK-zadev bi lahko razpis za gradnjo vložili v letu 2026.

V maju 2024 je podal pobudo in vprašanje glede rekonstrukcije Litijske ceste tudi državni svetnik g. Marko Staroveški.

Odgovor je bil: Ministrstvo za infrastrukturo se v največji možni meri trudi zagotoviti kakovostno cestno infrastrukturo in izkoristiti njene maksimalne kapacitete.

Za omenjeno rekonstrukcijo je izdelan dokument identifikacija investicijskega projekta (v nadaljevanju DIIP), na podlagi katerega je bil v načrtu razvojnih programov v proračunu v letu 2022 odprt investicijski projekt št. 22-0021 UREDitev Litijska cesta. Planska odseka

po potrjenem DIIP sta: R3-645/1188 LJ (Litijska)–Zadvor od km 0,000 do km 2,672 in R3-645/1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji od km 0,000 do km 4,000. Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo bo začela izdelovati projektno nalogo (v nadaljevanju PN) za izdelavo projekta za izvedbo (v nadaljevanju PZI) za 1. etapo rekonstrukcije ceste R3-645/1188 LJ (Litijska)–Zadvor od km 0,000 do km 0,800, ki je pogoj za naročilo projektne dokumentacije. Po izdelavi in potrditvi PN sledi priprava javnega naročila za projektiranje ter razpis za izbor projektanta. Po izdelavi projektne dokumentacije sledijo recenzija, odkupi za gradnjo potrebnih zemljišč, razpis za gradnjo ter izvedba del. Glede na potrebne aktivnosti ter planirana finančna sredstva se izvedba rekonstrukcije predvideva po letu 2027.

Sprememba namembnosti kot izjema za gradnjo hiše za mlade s kmetij v ČS Sostro

Svet ČS Sostro je predlagal OUP MU MOL, da se za tiste mlade, ki želijo graditi doma na podeželju, poišče ustrezna rešitev (izjema) za spremembo namembnosti zemljišč, da bodo lahko zidali doma in tako rešili stanovanjski problem ter ostali na kmetiji. Na takšen način bi se rešila stanovanjska problematika mladih, hkrati pa bi se ohranilo kmetovanje v hribovitem delu MOL.

Terenski ogled komunalne in prometne problematike, 5. april 2024

Svetniki so si ogledali odvodnjavanje meteornih voda pod Marenčkom (od Podmolnika proti kamnolomu), gradnjo kanalizacije ter prometno ureditev v Zavogljem, most na Sostrski cesti v Zavogljem, ki je potreben sanacije, ureditev vodotoka Besnica (v en izliv) v Besnici (Pri Tinčku) in Drčarjevega grabna ter možnosti predstavitev trase ceste R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji. Za vsako težavo je Svet na ustrezno službo poslal sklep s predlogom ureditve posamezne situacije.

Prometna problematika na Cesti II. grupe odredov (pri stari pošti)

Prisotni krajanji so predstavili prometno problematiko na Cesti II. grupe odredov (proti križišču z Litijsko cesto). Zanimalo jih je, kdaj bo urejena javna razsvetljava, kdaj bo urejena kanalizacija ter kam bo speljana meteorna kanalizacija. Krajanji so predlagali ureditev hitrostnih ovir na tem delu ceste, ker vozniki pogosto vozijo prehitro in ne upoštevajo cestnih predpisov. Krajanom je bilo pojasnjeno, da je izgradnja kanalizacije v teku, da na tem delu ni predvidena meteorna kanalizacija ter da bo javna razsvetljava urejena v okviru aglomeracij. Glede hitrostnih ovir pa naj zberejo podpise stanovalcev in če se bodo krajanji strinjali s hitrostnimi ovirami, naj pobudnik pošlje pobudo z vsemi podpisi na ČS Sostro, kjer jo bo Svet ČS obravnaval na seji.

Ureditev obcestne mulde skozi vas Završje

Svet ČS Sostro je zaprosil OGD MU MOL, da se obcestna mulda na cesti LC 21311V skozi vas Završje, ki pelje naprej proti Orlam, ustrezno sanira, ker je že zelo dotrajana in kot taka nevarna, predvsem za kolesarje, ki se pogosto vozijo po navedeni cesti.

Prestavitev trase ceste R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji

Svet ČS Sostro je predlagal OUP MU MOL, da se prestavitev ceste R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji, stacionaža 5960 (mimo objekta Besnica 23a), vključni v naslednje spremembe in dopolnitve OPN MOL. Pri umeščanju ceste v prostor ČS predlaga, da se uporabi idejna zasnova, ki je že bila v osnutku OPN v letu 2021. Svet ČS Sostro je predlagal, da predsednica ČS, ga. Marjanca Marn, na sestanku z Direkcijo RS za infrastrukturo izpostavi navedeno tematiko in predlaga, da se cesta čim prej prestavi, kar je tudi naredila. Odgovor je bil, da je treba urediti spremembo v OPN.

Asfaltiranje cest

Asfaltiranje cestnega odseka in prenos lastništva zemljišč, po katerih poteka cesta do objektov 2–5b v Češnjici

Svet ČS Sostro je podprl asfaltiranje cestnega odseka v Češnjici od hišne številke 2 do 5b in odsek uvrstil na seznam cest za asfaltiranje v ČS Sostro. Svet ČS Sostro je zaprosil ORN MU MOL, da začne postopke za prenos lastništva zemljišč za cesto v vasi Češnjica, ki poteka od objektov 2–5b. Cesta je bila pred časom že odmerjena, sedaj je treba še urediti prenos lastništva.

Asfaltiranje cestnega odseka v Tujem Grmu – od vasi do Tujega Grma 13, 14

Svet ČS Sostro je podprl asfaltiranje cestnega odseka v Tujem Grmu, in sicer od vasi do hišnih števil 13 in 14. Svet ČS

Sostro navedeni odsek ceste dodaja na seznam cest za asfaltiranje v ČS Sostro. Lastniki so podpisali soglasja za brezplačno oddajo zemljišč mestni občini. Zadeva je v urejanju na ORN.

Asfaltiranje ceste Volavljje–Brezova Ravan

Svet ČS Sostro je podprl asfaltiranje ceste Volavljje–Brezova Ravan in jo dodal na seznam cest za asfaltiranje v ČS Sostro.

Ureditev bankin in preplastitev dela Ceste II. grupe odredov

Svet ČS Sostro je prosil OGD MU MOL, da se bankine ob Cesti II. grupe odredov, od križišča z Litijsko cesto (od stare pošte) do sedeža ČS Sostro redno urejajo, primerno utrdijo, da bo cesta varna za vse udeležence v prometu. Prav tako je Svet ČS Sostro prosil, da bi se na tem odseku ceste (na delih, kjer se niso izvajala dela v okviru aglomeracij) izvedla preplastitev asfalta, ker je cesta dotrajana.

Sanacija ceste od Podlipoglava proti Brezju pri Lipoglavu LC 213131 Podlipoglav–Zgornja Slivnica

Svet ČS Sostro je ugotovil, da je cesta od Podlipoglava proti Brezju pri Lipoglavu na določenih delih posejana, dotrajana in zelo poškodovana, zato je zaprosil OGD MU MOL za čimprejšnjo sanacijo ceste na navedenem delu. Sanacija ceste z ureditvijo najhujših posejov in asfaltiranjem se je izvedla konec oktobra.

Ureditev mrliške vežice na Malem Lipoglavu

Svet ČS Sostro je predlagal JP Žale, da se na Malem Lipoglavu uredi ustrezno mrliško vežico za dostojno pokopavanje pokojnikov, ustrezne parkirne prostore ter pešpot na pokopališče.

Poplavna ogroženost

Zmanjšanje poplavne ogroženosti ob Dobrunjščici

Svet ČS Sostro je pozval Direkcijo za vode in vse pristojne službe, naj izvedejo vse potrebne ukrepe, da se nemudoma zmanjša poplavna ogroženost ob vodotoku Dobrunjščica. Nujno potrebno je povečati pretočnost pod mostom pri gostilni Kovač v Sostrem kot tudi na celotnem vodotoku.

Čiščenje struge Dobrunjščice od Sadinje vasi proti Podlipoglavu

Svet ČS Sostro je poslal vprašanje na Hidrotehnik, kakaj je prišlo do zamenjave izvajalca za čiščenje vodotokov na območju ČS Sostro, če so bili domačini zadovoljni z izvedenimi deli prejšnjega izvajalca, ki je bil tudi z območja ČS Sostro. Predsednica je zadevo preverila in v prihodnje bo upoštevan predlog ČS Sostro.

Pregled in čiščenje mostov v dolini Besnice

Svet ČS Sostro je predlagal MOL MU

OGDP in pristojnim državnim službam, naj se izvedeta pregled in čiščenje mostov čez celotno dolino Besnice, ker so nekateri mostovi že zelo dotrajani in nevarni. Prav tako je bilo zaprošeno, da se preveri nosilnost navedenih mostov. Pred nekaterimi mostovi so namreč prometni znaki, da je prepovedan promet nad 10 t, tam pa vozijo vsa tovorna vozila in avtobusi, ki močno presegajo navedeno težo.

Opravljen je bil terenski ogled Sveta ČS Sostro, Komisije za komunalo pri Svetu ČS Sostro in predstavnika KPL (občinska cesta Pograd–Besnica) in Gradbenega podjetja Kranj (državna cesta Sostro–Šmartno pri Litiji).

Čiščenje vodotoka Dobrunjščica Svet ČS Sostro je predlagal, da pri organizaciji in izvedbi čiščenja Dobrunjščice sodelujejo člani Sveta ČS Sostro: Stane Miklavc, Marjan Bitenc, Anton Vidmar in Franc Košir.

Namreč na pobudo mag. Roberta Kusa, načelnika oddelka za zaščito in reševanje pri MOL so svetniki Četrtna skupnosti Sostro določili s predhodnim ogledom operativni obseg in načine dela pri čistilni akciji na vodotoku Dobrunjščice. Dogovorjeni so bili, da to ni čistilna akcija v smislu pobiranja smeti, ampak manjši posegi z ročnim čiščenjem in kontrolo pretoka vodotoka predvsem na ovirah in mostovih. V ta namen je bila pripravljena dokumentacija z izrisanimi območji posega. Najprej so se za sodelovanje pogovarjali z GZL in poveljnikom Tinotom Juvanom, ki pa je v nadaljevanju določil za operativno delo PGD Sostro. Gasilci PGD Sostro so 23. marca 2024 očistili vodotok od izliva do mostu pri gostilni Kovač.

Foto: arhiv PGD Sostro

Iskrena hvala vsem, ki so sodelovali pri čistilni akciji, posebno PGD Sostro, koncesionarju pa opomin, naj redno opravlja naloge, za katere se je zavezal s koncesijsko pogodbo.

Ureditev vodotoka Besnica (v en izliv) v Besnici (Pri Tinčku) in Drčarjevega grabna

Svet ČS Sostro je predlagal Direkciji RS za vode, da naroči koncesionarju ureditev vodotoka Besnica v delu, ki teče po parceli

št. 1889/6 k. o. Javor tako, da vodotok ne bo več poplavljal ceste Besnica–Podgrad ter objektov Besnica 12 in 13 v bližini vodotoka. V nadaljevanju je bil izveden še ogled Hidrotehnika, KPL in Komisije za urejanje prostora in komunalne infrastrukture pri Svetu ČS Sostro. Prav tako je Svet ČS Sostro na terenski seji ugotovil, da je nujno potrebno sanirati Drčarjev graben. V letošnjem oktobru je bila sanacija izvedena.

Spodjedanje Sostrske ceste

Svet ČS Sostro je ugotovil, da vodotok Betežica na delu, kjer se izliva v Dobrunjščico (nasproti objektov 36, 36b), spodjeda Sostrsko cesto. Zadeva je bila poslana na OGD MU MOL, vendar ker cesta še ni urejena, je Svet ČS Sostro prosil OGD MU MOL, naj zadevo čim prej ustrezno uredi, saj takšno stanje postaja že nevarno za promet, ker se cesta vse bolj udara. Na terenskem ogledu 28. oktobra 2024 je bilo predlagano, da se zadeva uredi v sklopu izgradnje kanalizacije.

Linije avtobusnega javnega prometa, avtobusna postajališča in nadstrešnice Ureditev avtobusnih postajališč na liniji LPP št. 24 na Poti Heroja Trtnika in pri cerkvi v Sostrem

Svet ČS Sostro je ponovno zaprosil OGD MU MOL in LPP, naj se na progi LPP številka 24 uredita dve dodatni avtobusni postajališči, in sicer pri cerkvi v Sostrem ter na Poti heroja Trtnika, ki se je uredila spomladi.

Ureditev avtobusne povezave med Malim Lipoglavom in Grosupljim

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL in LPP, da se vzpostavi avtobusna povezava med Malim Lipoglavom in Grosupljim. Veliko krajanov z Malega in Velikega Lipoglava, Repč in okolice veliko zadev ureja v Grosupljem, ker jim je bližje kot Ljubljana. Svet ČS je zato predlagal, da se krajanom navedenega območja omogoči avtobusna povezava.

Ureditev avtobusnega postajališča na Malem Lipoglavu

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da se nasproti gasilskega doma na Malem Lipoglavu uredi avtobusno postajališče, ker se nahaja ob gasilskem domu, kjer je nepregledno in zato tudi nevarno. Avtobusno postajališče na predlaganem zemljišču bi bilo bolj varno, ker bo bolj pregledno. OGD preverja možnosti ureditve avtobusnega postajališča.

Postavitev nadstreškov na avtobusnih postajališčih po ČS Sostro

Svet ČS Sostro je ponovno prosil OGD MU MOL, da na avtobusnih postajališčih v Trebeljevem, na Prežganju in Tujem Grmu postavi nadstreške za tam čakajoče potnike. Za nadstrešek v Trebeljevem in na Tujem

Grmu je predsednica ČS, ga. Marjanca Marn, prosila župana MOL, ki je potrdil. Dodatno se je prosilo še za postavitve nadstreška na avtobusnem postajališču na Prežganju, nasproti šole.

Sistem Bikelj

Svet ČS Sostro se je seznanil z odgovorom MOL glede postavitve sistema Bikelj v Sostrem in se s prejetim odgovorom ni strinjal, zato je ponovno zaprosil, da se ga postavi tudi v Sostrem, saj je edina ČS, ki tega še vedno nima. ČS Sostro se razprostira na 82 km², je slabše povezana z javnimi prometnimi povezavami, saj ima območju tri linije LPP, zato bi bil sistem Bikelj zelo zaželen oblika izboljšanja mobilnosti. Razdalja od zadnje postaje Bikelj, ki je na Vevčah, ni daljša kot 1500 m do postaje, ki bi lahko bila na Poti heroja Trtnika. Predlagano je bilo, da se za začetek postavi vsaj eno lokacijo – končana postaja LPP 13, kasneje še pred sedežem ČS Sostro ter pri novih zaporih ob Litijski cesti.

Pluženje cest na območju ČS Sostro

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da na seznam rednega pluženja cest doda naslednje cestne odseke: Dobrunjska cesta 2, 4, 4a in 4b, Podmolniška 43–47, Podmolniška 80–82, Vidrgarjeva ulica, Sostrska 43b, Cesta II. grupe odredov 67–79, V Karlovce 45–47, Češnjica 5d–4, V Češnjico 17–13, 19–23, Javor Lanišče 19–19a, 33g–34 b, 36, Vnajarje 16–16e, 16g–16l, Volavljje 48–48a, Veliko Trebeljevo 42–58, Malo Trebeljevo 64–69, Mali Vrh pri Prežganju 2–4.

Postavitev prometne signalizacije za umirjanje prometa

Postavitev prometnih znakov (otroci na vozišču) v bližini šol in vrtcev

Svet ČS Sostro je predlagal postavitve prometnih znakov Otroci na vozišču v bližini šol in vrtcev po ČS Sostro (v bližini OŠ Sostro, PŠ Besnica, PŠ Janče in PŠ Lipoglav). Znaki so bili postavljeni pri OŠ Sostro in PŠ Besnica. PŠ Janče in Lipoglav imata za ta namen talne označbe ŠOLA. Urejeno.

Povečanje varnosti pri PŠ Besnica

Svet ČS Sostro je predlagal Direkciji RS za infrastrukturo, da ob regionalni cesti R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji, pri PŠ Besnica postavi prometni znak ŠOLA. Šola namreč stoji tik ob glavni cesti, kjer je veliko prometa. Otroci tam prečkajo cesto in hodijo tudi ob cesti, ker tam čakajo na šolski avtobus. Zato Svet ČS Sostro prosi, da se zaradi večje varnosti otrok v prometu postavi navedeni prometni znak. Znaka sta bila poleti postavljena.

Ureditev hitrostnih ovir na Cesti II. grupe odredov proti križišču z Litijsko cesto

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da na Cesti II. grupe odredov od križišča z Litijsko cesto proti Dobrunjski cesti zaradi umiritve prometa postavi tablo Vi vozite ter ohišje prosto stoječega radarja.

Ureditev cone 30 skozi celotno naselje Mali Lipoglav

Svet ČS Sostro je predlagal pobudniku, da pridobi podpise krajanov Malega Lipoglava, da se strinjajo, da se skozi celotno naselje Mali Lipoglav omeji hitrost prometa na 30 km/h. Če se bodo tam živeči krajanji strinjali z navedeno omejitvijo, bo Svet ČS o zadevi ponovno odločal na naslednji seji sveta ČS.

Postavitev table Vi vozite na Litijski cesti

Svet ČS Sostro je opozoril Direkcijo RS za infrastrukturo, da na Litijski cesti, predvsem tam, kjer je cesta bolj ravna, torej od Javne razsvetljave do trgovine Mercator, vozniki vozijo pogosto prehitro in zato zaprosil Direkcijo za infrastrukturo, da na tem delu postavi tablo Vi vozite v obe smeri. Hkrati je prosil PP Moste, da na tem delu ceste redno meri hitrost vozil.

Omejitev hitrosti čez Pečarja

Svet ČS Sostro je predlagal Direkciji RS za infrastrukturo, da se promet na cesti R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji, na delu čez Pečarja, omeji na 50 km/h. Na tem delu je križišče z neprednostno cesto za Javor (to križišče je precej nepregledno), prav tako so ob cesti stanovanjski objekti, zato je Svet ČS predlagal postavitev prometnih znakov za 50 km/h v obe smeri, kar je bilo tudi realizirano.

Postavitev prometnega ogledala v Volavljah

Svet ČS Sostro se je strinjal s pobudo krajanov, da se na nepreglednem ovinku, kjer se v promet vključujejo stanovanjski objekti Volavljje 58–63, zaradi boljše preglednosti in večje varnosti v prometu, postavi cestno ogledalo. Svet ČS Sostro je prosil OGD MU MOL za postavitev ogledala na navedeni lokaciji, kar je bilo izvedeno.

Ureditev prometne signalizacije na cesti Sostro–Sadinja vas pri gostilni Kovač

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da ustrezno uredi prometno signalizacijo na Cesti II. grupe odredov–Sadinja vas, tako da bo omejitev 40 km/h veljala od gostilne Kovač do križišča za Češnjico (v obe smeri), tako kot je bilo urejeno pred začetkom izgradnje kanalizacije. Zadnji odgovor OGD je, da se zadeva uredi v sklopu komisijskega pregleda.

Umiritev prometa na Sostrski cesti

Svet ČS Sostro je na podlagi podanega

ustnega mnenja predstavnika PP Moste, da na Sostrski cesti ni zaznati večjih kršitev prekoračitve hitrosti meni, da je trenutna prometna ureditev na ožjem delu Sostrske ceste ustrezna, za ravni del pa predlaga OGD MU MOL, da se postavi naprava za merjenje hitrosti VI VOZITE, ki že deluje.

Ureditev prometne signalizacije na Cesti II. grupe odredov – pri objektu št. 25

Svet ČS Sostro je seznanil OGD, da imajo stanovanjski objekti Cesta II. grupe odredov 25 težave pri uvozu do svojega objekta zaradi neustrezne prometne signalizacije na Cesti II. grupe odredov. Stanovanjski imajo uradni dovoz k svojemu objektu iz Ceste II. grupe odredov, ker pa je iz smeri Ljubljana na cestišču narisana polna črta, vozila ne smejo zaviti na dovoz, zato bi bilo treba na tem delu cestišča narisati prekinjeno belo črto. Svet ČS Sostro je zaprosil OGD MU MOL, da preuči prometno signalizacijo na Cesti II. grupe odredov v bližini objekta št. 25 in jo ustrezno uredi.

Postavitev javne razsvetljave na Pečarju

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da na regionalni cesti R3 1189 Zadvor–Šmartno pri Litiji (na Pečarju) postavi dve svetilki javne razsvetljave. Na navedenem delu je namreč križišče, kjer se zavije na Javor in je zaradi večje varnosti treba križišče osveteliti. Zadeva je v reševanju.

Ureditev prehoda za pešce na Litijski cesti pri odcepu za Zavoglje

Svet ČS Sostro je predlagal DRSI, da na Litijski cesti R3 1189, pri odcepu ceste za Zavoglje, zariše prehod za pešce, saj otroci dnevno prečkajo cesto, ko hodijo peš v šolo. Svet ČS Sostro zaradi varnosti otrok prosi DRSI, da na navedenem delu uredi prehod za pešce.

Prometna ureditev na Malem Lipoglavu

Svet ČS Sostro je ponovno obravnaval prometno ureditev na Malem Lipoglavu mimo šole. Svet ČS Sostro meni, da je trenutna prometna ureditev ustrezna, saj so na tem delu talne označbe, ki voznike opozarjajo, da je v bližini šola. Zato Svet ČS Sostro meni, da za zdaj ni potrebe po dodatni omejitvi hitrosti na 30 km/h. Če se bodo pojavljale težave s prehitro vožnjo voznikov, bo Svet ČS zadevo ponovno obravnaval.

Informacijska tabla Dobrodošli v zeleno Sostro

Svet ČS Sostro je predlagal pristojnim službam MOL, da se ob cesti, ob prihodu v ČS Sostro (ob izvozu iz obvoznice – blizu Micke) postavi informativno tablo Dobrodošli v zeleno Sostro. Svet

ČS je predlagal, da se na tablo navede tudi vsa imena vasi, ki se nahajajo na območju ČS Sostro. Ker je ČS Sostro zelo velika, s številnimi naselji, bi bila takšna informativna tabla zelo dobrodošla.

Odstranitev hitrostnih ovir v Podlipoglavu

Svet ČS Sostro je predlagal, da se hitrostne ovire v Podlipoglavu na LC 213013 Podlipoglav–Ipavec, mimo objekta 19b in 19c (stacionaža cca 50 m) odstranijo. Krajanji se namreč že dolgo časa pritožujejo, da vožnja čez ovire povzroča stalen hrup ter pokanje objektov.

Ureditev prehoda za pešce v Velikem Trebeljevem

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da na cesti Veliko Trebeljevo uredi prehod za pešce. Cesta je na tem delu ravna in vozniki vozijo zelo hitro. Tamkaj živeči krajanji imajo stanovanjski objekt na eni strani ceste, na drugi strani ceste pa gospodarsko poslopje, zato dnevno večkrat prečka cesto. Svet ČS Sostro je predlagal, da OGD MU MOL preuči ureditev prehoda za pešce na tem delu ceste.

Udarne jame ob sedežu ČS Sostro

Svet ČS Sostro je prosil OGD MU MOL, da pred sedežem ČS Sostro, tik ob Cesti II. grupe odredov, pokrpa vsaj najbolj nujne udarne jame.

Aktualna prometna signalizacija na območju ČS Sostro, ki se je izvedla v letu 2024:

1. Postavitev prometnega znaka za omejitev hitrosti 30 km/h na Cesti 13. julija (od križišča s Cesto II. grupe odredov proti Podmolniku).
2. Ureditev prehoda za pešce na Cesti 13. julija pri odcepu za brunarico Zadvor.
3. Slabo viden znak STOP v križišču Besnica–Podgrad – treba obrezati vejeve.
4. Zamenjava manjšega ogledala za večjega (ker se slabo vidi) v Velikem Trebeljevem.
5. Zamenjava ogledala v Besnici, ker se v njem nič ne vidi (stalno meglen in orošen); križišče Besnica–Vnajnarje.
6. Postavitev znaka Prepovedano za tovornjake in avtobuse na cesti Besnica–Prežganje (na obeh straneh).
7. Postavitev ogledala v Volavljah 58–63.
8. Postavitev prometnega znaka STOP in znaka Križišče s prednostno cesto v križišču Pleše–Repče (znak STOP).
9. Omejitev hitrosti 30 km/h na odseku ceste Besnica od 35 do 56.
10. Postavitev prometnih znakov Šola v bližini OŠ Sostro, PŠ Besnica.
11. Postavitev prometnega znaka

Območje umirjenega prometa v Novem naselju in na Trpinčevi ulici.
12. Postavitev prikazovalnika hitrosti VI vozite na Sostrski cesti.

Urejanje parkirnih površin

Parkiranje avtomobilov na pločniku na cesti V Češnjico

Svet ČS Sostro je seznanil MR MOL, da so na cesti V Češnjico pogosto na pločniku parkirani avtomobili, ki ovirajo varno hojo pešcev po pločniku, in zaprosil MR MOL, da ukrepa in zadevo uredi v skladu s svojimi pristojnostmi. Težava se je uredila.

Prezasedenost parkirišča pred pokopališčem in OŠ v Sostrem

Svet ČS Sostro je prosil OGD MU MOL, da na parkirišču pred pokopališčem Sostro in pred OŠ Sostro postavi ustrezne prometne znake, ki bodo preprečevali večdnevno parkiranje nekaterih vozil. Na parkirišču so bili namreč stalno parkirani nekatera osebna vozila in avtodomi, zato je zmanjkovalo prostora za parkiranje obiskovalcev pokopališča in OŠ Sostro. Svet ČS Sostro je še zaprosil Mestno redarstvo MOL, da redno preverja parkirana vozila pred pokopališčem Sostro ter vozila, ki so parkirana tam zelo dolgo časa, več dni, tudi sankcionira.

Ureditev parkiranja pred pokopališčem v Sostrem

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL in JP Žale, da se na parkirišču pri pokopališču Sostro postavi prometni znak Prepovedano parkiranje z dopolnilno tablo Dovoljeno za obiskovalce pokopališča – največ do 3 ure. Zadeva je v reševanju na OGD.

Postavitev table Parkiranje dovoljeno samo za uporabnike trgovine pri trgovini Mercator v Zadvoru

Svet ČS Sostro je predlagal podjetju Poslovni sistem Mercator d. o. o., da na parkirišču pred trgovino Mercator v Zadvoru (parcelna št. 352/3 k. o. Dobrunje) postavi opozorilno tablo Parkiranje dovoljeno samo za uporabnike trgovine – največ 1 uro. Na parkirišču zelo pogosto parkirajo avtomobili in kombiji, ki so parkirani tudi po več dni skupaj in zato primanjkuje parkirišč za uporabnike trgovine. Svet ČS Sostro je zato prosil, da se tudi na zgornjem parkirišču pred trgovino postavi enak znak, kot je že postavljen za spodnje parkirišče za trgovino.

Ureditev dodatnih parkirišč in preplastitev okolice sedeža ČS Sostro

Svet ČS Sostro je predlagal SLS MU MOL, da se ob sedežu ČS Sostro uredi in asfaltira dodatna parkirišča za potrebe uporabnikov objekta Cesta II. grupe odredov 43 ter okolico preplasti z novo asfaltno prevleko.

Kultura kolesarjev

Svet ČS Sostro je ugotovil, da je na območju ČS Sostro veliko, predvsem športnih kolesarjev, ki vozijo po cestah prehitro in pogosto tudi objestno ter ne upoštevajo prometnih predpisov. Svet ČS Sostro je predlagal Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MOL, da poskrbi za čim večje ozaveščanje kolesarjev o varni vožnji ter o kulturi v prometu, da bi sčasoma spremenili način njihove vožnje.

Ureditev križišč

Ureditev križišča Cesta II. grupe odredov–Dobrunjska cesta

Svet ČS Sostro je podprl ureditev križišča Cesta II. grupe odredov in Dobrunjske ceste, kot je bilo predlagano v pobudi, in zaprosil OGD MU MOL, da se križišče uredi v času izvajanja aglomeracij na način, da bo varno za vse udeležence v prometu, tudi pešce in kolesarje.

Ureditev križišča Sostrska–Litijska cesta

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da preuči možnosti za ustrezno in bolj varno ureditev križišča Litijske in Sostrske ceste. Svet ČS Sostro je kot najboljšo možnost predlagal ureditev krožišča.

Ureditev križišča Repče–Mali Lipoglav

Svet ČS Sostro je ponovno proučil na novo urejeno postavljeno prometno signalizacijo v križišču Repče – Mali Lipoglav ter zavzel stališče, da je na novo postavljena prometna signalizacija ustrezna. Svet ČS je predlagal, da se zaradi boljše preglednosti v križišču postavi še prometno ogledalo, da se bodo vozila iz stranske ceste lahko bolj varno vključevala v promet.

Urejanje križišča Litijska cesta–Cesta 13. julija

Svet ČS Sostro je opozoril MOL OGD in DRSI, da je trenutna predvidena ureditev križišča na Litijski cesti s Cesto 13. julija neustrezna, saj bo po končanih delih Litijska cesta očitno preozka, predvsem za zavijanje večjih vozil (avtobus, tovorna vozila) v desno smer na Cesto 13. julija. Svet ČS Sostro je opozoril, da avtobus ali tovorna vozila brez semaforja za promet (semafor je trenutno predviden le za pešce), na desno ne bodo mogla zavijati, saj bo križišče preozko. Vsa večja vozila bodo morala za zavijanje v desno zapeljati na levi pas, da bo mogoče zaviti na Cesto 13. julija. Svet ČS Sostro je prosil za nujno urgiranje, da se situacija preveri na terenu in ustrezno popravi, dokler dela še niso zaključena.

Preštevilčenje objektov v vasi Volavlj

Svet ČS Sostro je zadevo odstopil v reševanje Komisiji za poimenovanje naselij in ulic pri MS MOL in predlagal komisiji, da navedeno zadevo strokovno preuči ter pobudniku poda svoje mnenje.

Etnološka zbirka Edvarda Svetka

Svet ČS Sostro je predlagal, da etnološka zbirka Edvarda Svetka ostane v dosedanjih prostorih, dokler se ne najde primerne rešitve za arhiviranje zbirke. Predsednica ČS Sostro je na MOL MU, Oddelek za kulturo poslala vprašanje v zvezi z ohranitvijo zbirke, kjer so posredovali kontaktne podatke muzejev, ki se ukvarjajo z zbirkami. Predsednica je organizirala ogled zbirke (14. 2. 2024 in 19. 3. 2024) pri g. Svetku za predstavnike Mestnega muzeja Ljubljana (dr. Blaž Vurnik), Slovenskega etnografskega muzeja Ljubljana (g. Miha Špiček) in Zavoda za varovanje kulturne dediščine Slovenije (ga. Andreja Bahar Muršič). Vsi strokovnjaki so bili mnenja, da gre za pomembno dediščino, za katero bi bilo najbolj primerno, da se postavi na ogled v lokalnem okolju. Predlagana je bila lokacija Dolenčev mlin. Načrtuje se ogled zbirke lastnikov Dolenčevega mlina.

Ureditev lastništva zemljišč za javne ceste

Ureditev ceste in lastništva zemljišč za cesto na Volavljah od številke 13 in mimo 26

Svet ČS Sostro je predlagal ORN MU MOL, da začne postopke prenosa zemljišč, po katerih poteka cesta v Volavljah do objektov 13 in mimo 26, na MOL (parcelne številke: 52/1, 61/5, 54/1, 63/3, 63/1, 61/7, 95/20, 95/14, 59/2, 86/4 – vse k. o. Volavlj). Krajanji so podali soglasja za brezplačen prenos zemljišč na MOL, zato je Svet ČS Sostro zaprosil, da MOL čim prej začne ustrezne postopke. Zadeva se ureja na ORN.

Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da se cesta do objektov Volavlj 13–26 doda na seznam rednega vzdrževanja, saj so krajanji zemljišča že brezplačno predali na MOL.

Ureditev lastništva zemljišč za Tuji Grm–Jevnica in vzdrževanje ceste

Svet ČS Sostro je seznanil MOL MU ORN, da so vsi lastniki zemljišč, po katerih poteka cesta Tuji Grm–Jevnica, podali soglasja za brezplačen prenos zemljišč na MOL za potrebe ureditve javne ceste. Svet ČS Sostro je zato zaprosil ORN MU MOL, da začne postopke odmere zemljišč ter nato izvede vse potrebne postopke za prenos lastništva zemljišč, da bo celotna trasa ceste v lasti MOL. Soglasja krajanov so priloga sklepa. Svet ČS Sostro je predlagal OGD MU MOL, da cesto

Tuji Grm–Jevnica uvrsti v plan rednega vzdrževanja cest. Cesta je v precej slabem stanju in jo je treba redno vzdrževati, saj bo po navedeni cesti šolski kombi v letu 2025 začel voziti vsakodnevno otroke v šolo in domov. Prav tako se dnevno po njej vozijo številni avtomobili, saj gre za povezovalno cesto do Jevnice. Lastniki zemljišč so že podali soglasja za brezplačen prenos zemljišč na MOL, tako da bo cesta tudi kmalu zemljiškoknjižno urejena.

Ureditev lastništva zemljišč za Gobarsko pot

Svet ČS Sostro je zaprosil ORN MU MOL, da sporoči ČS Sostro, v kakšni fazi je prenos lastništva zemljišč, po katerih poteka Gobarska pot, in izvede vse potrebne postopke, da se zemljišča čim prej prenesejo na MOL, da se bo cesta lahko ustrezno uredila in asfaltirala.

Ureditev lastništva zemljišč V Češnjico 2–5d

Svet ČS Sostro je ugotovil, da cesta do objektov V Češnjico 2–5d še vedno poteka po zasebnih zemljiščih. Stara trasa ceste, ki je v lasti MOL in je zemljiškoknjižno še vedno vrisana v dokumentih, ni primerna, zato je treba zemljišča, po katerih cesta dejansko poteka, prenesti na MOL. Svet je MOL zaprosil, da izvede vse potrebne ukrepe za prenos vseh zemljišč, po katerih v naravi poteka obstoječa cesta. Če se kateri od lastnikov ne strinja s prenosom zemljišča, je Svet ČS predlagal, da se sproži postopek razlastitve za namen ureditve javne ceste.

Odmera in prenos zemljišč na MOL za ureditev ceste V Češnjico

Svet ČS Sostro je ponovno prosil OGD MU MOL, da pristopi k čimprejšnji ureditvi ceste V Češnjico (JP 717392), saj je cesta preozka, na določenih delih posedena, asfalt je dotrajan, zato je cesta nujno potrebna sanacije, preplastitve asfalta ter primerne razširitve. Svet ČS Sostro na zadevo opozarja že več let in prosi za čimprejšnje ukrepanje. Krajanje so podali soglasja za prenos zemljišč na MOL, kar je Svet ČS že poslal tudi na ORN MU MOL s predlogom za čimprejšnji prenos zemljišč na MOL.

Lastništvo zemljišča ob Sostriški cesti – manjše parkirišče

Svet ČS Sostro je ugotovil, da je zemljišče, parcelna št. 1825/1 k. o. Sostro, ob Sostriški cesti, ki ga nekateri krajanje uporabljajo za stalno parkiranje, v lasti DRSI. Zato Svet ČS Sostro opozarja uporabnike tega zemljišča, da zemljišče ni zasebna last in vozila nikakor ne morejo biti stalno parkirana na tem mestu, ampak ta del zemljišča služi za

začasno ustavljanje vozil (na primer dostava) oziroma umikanje vozil pri vožnji. Zato Svet ČS Sostro prijazno prosi uporabnike, da svojih vozil stalno ne parkirajo na tem zemljišču.

Izgradnja trgovskega centra v ČS Sostro

Svet ČS Sostro se že dalj časa dogovarja s podjetjem Mercator, da bi se na območju ČS Sostro zgradil večji trgovski center. Mercator je bil za gradnjo centra zainteresiran, zato je ČS na podjetje poslala možne lokacije za gradnjo centra. Na podlagi predlogov lokacij Mercator ugotavlja, da so pogoji na podlagi OPN MOL za gradnjo prezahtevni (izgradnja športne dvorane, knjižnice ...), zato je Svet ČS Sostro predlagal MOL, da pristopi k javno-zasebnemu partnerstvu za izgradnjo trgovskega centra. Podjetju Mercator je predlagal povečanje že obstoječe trgovine v Zadvoru za čas, dokler se ne zgradi trgovski center. Svet ČS Sostro je povabil večja trgovska podjetja (Interspar, Hofer, Lidl), da na območju ČS Sostro zgradijo večji trgovski center s ponudbo živilskega blaga ter ostalih izdelkov (oblačila, drogerija ...). Do sedaj nobeno podjetje ni izkazalo interesa za gradnjo trgovskega centra v naši ČS.

Varnostna problematika na območju Urha

Junija se je opazalo povečano število vlomov na območju Urha, zato je Svet ČS Sostro prosil za pogostejšo prisotnost policistov kot mestnega redarstva in povečan nadzor nad območjem Urha. Ker se vlomi dogajajo tudi v hribovitem delu ČS, je Svet ČS Sostro prosil za povečan nadzor na celotnem območju četrtne skupnosti. Na območju spominskega parka Urh so se jeseni ponovno dogajali vlomi v avtomobile, zato je Svet ČS Sostro ponovno prosil PP Moste in MR MOL za poostreni nadzor na območju Urha kot tudi na ostalih delih.

Ureditev spominskega območja Urh

Svet ČS Sostro je predlagal OK MU MOL, da se na območju spominskega parka Urh uredijo: obnova črk na kovinski obvestilni tabli pred muzejem, postavitve smerne table k spominskim lipam, postavitve obvestilne table, opremljene s QR-kodo pred spomenikom, grobnico, podaljšanje odpiralnega časa razstave 1941–45 na čas 8.00–15.00 (sedaj je od 8.00 do 13.00 v poletnem obdobju), napeljava vodovoda na Urhu in posledično sanitarij in vzpostavitev videonadzora na območju spominskega parka Urh.

Ekološki otoki in odvozi odpadkov

Svet ČS Sostro je predlagal JP VOKA Snaga, da poveča frekvenco odvoza odpadkov iz ekoloških otokov ter da se na ekoloških otokih poveča število zabojnikov za papir in steklo. ČS je posredoval seznam lokacij za dodatne zabojnike. OGD MU MOL je predlagal, da primerno uredi ekološke otoke, da se podlago pod zabojniki primerno tlakuje ter okrog njih uredi primerno ograjo, ki bo preprečila prevračanje zabojnikov, kar se pogosto dogaja. Svet ČS Sostro je predlagal, da se ureditev ekoloških otokov opredeli s predpisom (odlokom). Svet ČS Sostro je predlagal MR MOL, da prevzame nadzor nad ravnanjem z odpadki ter ekološkimi otoki s pravico, da lahko sankcionirajo uporabnike, ki nepravilno odlagajo odpadke.

Napeljava optike na območju ČS Sostro

Na območju ČS Sostro je v nekaterih vaseh optika že napeljana, v drugih se napeljuje, brez optike ostaja še kar precej vasi. Najprej je bil dogovor, da bo optiko v hribovitem delu napeljevalo podjetje RUNE, vendar je nato Telekom hitreje začel izgradnjo in jo nadaljuje. Dolina Besnice je že v fazi izvedbe priključkov, v novembru in decembru naj bi se na optiko priključila tudi naselja: Vnajnarje (1–5), Gabrje pri Jančah, Janče okrog cerkve, Tuji Grm, Dolgo Brdo. Trenutno se optika gradi v Zg. Besnici in v Volavljah, letos je v načrtu, da se napelje do gasilskega doma na Prežganju. Pripravlja se projekt za Veliko in Malo Trebeljevo ter Mali Vrh pri Prežganju. V prihodnjem letu naj bi se izgradila še po ostalih vaseh. Svet ČS Sostro je sprejel sklep, da se Telekom zaprosi, da v vseh vaseh na območju ČS Sostro, v katerih letos optika še ne bo napeljana, da se zagotovo dokonča oziroma napelje v prihodnjem letu, saj bo s tem končno omogočena normalna komunikacija s svetom kot tudi zagotovljen kakovosten prenos podatkov.

Svet ČS Sostro je še seznanil Telekom, da je optiko treba napeljati še v Vnajnarje proti hišnim številkam 6, 7, 8 in naprej do Besnice, Malo in Veliko Trebeljevo, Mali vrh pri Prežganju, Javor, Ravno Brdo, Mali in Veliki Lipoglav, Pance, Selo pri Pancih, Repče, Brezje pri Lipoglavu, Šentpavel in Podlipoglav.

***Marjanca Marn, Mojca Bokal,
Jelka Boštjančič, Stane Miklavc***

Društva na dlani

ČEBELARSKO DRUŠTVO LJUBLJANA MOSTE - POLJE

Čebelarstvo Ljubljana Moste - Polje deluje v okviru ČS Sostro in širše več kot 100 let.

Čebelarstvo ima za okolje ugodne učinke, saj nam omogoča obilnejše kmetijske pridelke in zagotavlja čebelarje proizvode. Čebelar se lahko zahvalimo tudi za čudovito biotsko raznovrstnost v našem okolju. Podnebne spremembe zelo silovito posegajo tudi v naš prostor. Čebelarji se tega zavedamo in smo začeli na našem območju in širše posaditev medovitih rastlin in dreves. Ravno tako Mestna občina Ljubljana sodeluje z nasaditvijo novih, medovitih dreves. Vsi stanovalci lahko poskrbijo, da vključujejo v svoje balkone, vrtove in stanovanjska naselja medovite in avtohtone rastline. S tem zagotavljajo dodaten vir medicinske in cvetnega prahu čebelarjem in drugim opraševalcem.

Naše področje je znano predvsem po kostanjevi paši. V dolino Besnice vozijo

tudi drugi čebelarji. Za njihovo namestitev je že vrsto let odgovoren čebelar Janko Jere.

ČD Ljubljana Moste - Polje je v letošnjem letu organiziralo strokovna čebelarska predavanja, gostilo otroke iz vrtcev in šol ter jim ponudilo strokovno predavanje o čebelah. Prisotni smo bili s svojim praporščakom na svetovnem dnevu čebel v Beltincih, na sejmu Agra. V maju smo organizirali čebelarski izlet v Rogaševce. Društvo sodeluje in se udeležuje skupnih prireditev z drugimi društvi, kot so Biodinamično društvo Ajda Sostro, Turistično društvo, Konjensko društvo, Sadjarsko društvo in druga. Zadnje sodelovanje s preostalimi društvi je bilo na prireditvi Pozdrav jeseni. Čebelarji so bili zadovoljni z letošnjim osvojenim

Prvo mesto na 11. zadvorski Golažijadi v septembru 2024.

prvim mestom na prireditvi Golažijada pri brunarici Zadvor.

Tako kot vsako leto bomo tudi letos prisotni pri slovenskem zajtrku v šolah in vrtcih.

Naj med!

Lilijana Rajkovič,

tajnica ČD Ljubljana Moste - Polje

DRUŠTVO PODEŽELJA LIPOGLAV

Pri društvu podeželja smo v letu 2024 organizirali naslednje delavnice.

Začeli smo s Prešernovim pohodom za 8. februar. Kolona pohodnikov je bila kar dolga, prehodili smo našo kratko traso. Vmes smo se pogovarjali, se na novo spoznavali, sopihali v klanec, za konec smo se dobro najedli v gostilni Pr' Jakopc. Za sladico smo imeli v ustih topče se flancate. Se izplača.

Še v istem mesecu, torej februarju, smo imeli kuharsko delavnico. Tokrat smo bili v osnovni šoli na Malem Lipoglavu. Pekli smo bureke in pite. Naša mentorica je bila gospa Beba, ki je spekla ogromno teh okusnih dobrot. Naučila nas je skrivnosti, odgovorila na vsa naša vprašanja. Spekle smo mesno, krompirjevo pito, skutni burek, za konec pa še kljukušo. Vse to

je bilo treba še pojesti. Res smo bile zadovoljne. Domov smo šle s polnimi želodci in recepti in dobre volje po peki za svoje domače. V marcu je tudi tradicionalni občni zbor. Kar nekaj let smo že gostje v Dolenčevem mlinu, pri gospe Olgi. Ambient pri njej je res poseben, toplota, ki jo oddaja njena krušna peč, ko se vse to pomeša še z našo prijetno energijo, je vse, kot mora bit. Udeležba je bila velika. Po uradnem delu sta sledila pogostitev in prosto druženje. Lepo je videti, ko se ljudje zberejo in se pogovarjajo.

V marcu smo organizirali izmenjevalnico semen. To je naš zdaj že tradicionalni dogodek. Nagovarjamo vse, ki jim je stik z zemljo ljub, da pridejo, da prinesejo kar koli v zamenjavo. Lahko so semena, mladi poganjki, znanje, ki ga delijo z nami, lončki za presajanje, knjige ... Žal je bila letos udeležba res slaba. To nam je vzelo nekaj poguma za naprej. Jaz sem dobila poganjek rožmarina in sem ga posadila točno po navodilih gospe Vike in mi čudovito raste. Je že

pravi mali grmiček, ko grem mimo njega, ga pobožam z roko in mi vrne čudoviti vonj. Prav tako sem dobila seme buče siciljanke, ki je zrastle skoraj 80 cm v dolžino. Vse smo že pojedli. Zberemo se res srčni in rezultati ne zaostajajo.

23. 4. je naša knjižnica na prostem praznovala že tretji rojstni dan. Knjige v njej krožijo od ljudi za ljudi. Povabilo velja, da pridete kaj naokoli, prinesete ali odnesete kakšno knjižno poslastico, ki vam bo v dolgih zimskih večerih krajšala čas.

V maju smo imeli delavnico ročnega tkanja. Izdelali smo si ročno tkano zapestnico. Gostili smo jo v gasilskem domu na Malem Lipoglavu. Učila nas je TKAlenKa. Podprli smo lokalno umetnico. Vabimo vas, da si ogledate njene objave na Facebooku. Mogoče se ji pridružite še kje drugje, saj organizira delavnice, kjer koli jo povabijo.

V juniju smo se odzvali vabilu in smo šli na Janče na njihov praznik jagod. Imeli smo svojo stojnico. Pri naši Mihaeli ste lahko kupili njene čaje. Imeli smo tudi predstavitev, kako se ročno izdelava lesena žlica. Marsikdo ne verjame, da se iz kosa

lesa s sekiro, nožkom za dolbenje in brusnim papirjem lahko izdelata uporabni predmet, kot je žlica.

Takoj naslednji teden spet tradicionalni sprehod po zeliščnem vrtu pri Mihaeli Grum. Lahko ste spoznali vsa njena zelišča, zelenjavni vrt. Skrivnosti nabiranja, sušenja, pridelave in predelave. Mihaela

odgovori na vsa vprašanja udeležencev. Vedno na koncu tudi pogosti z domačim sokom, kruhom, ki ga v ta namen speče, in namazom s svojega zeliščnega vrta.

Poletje je bilo muhasto, najprej dež, potem vročina, zato smo se ukvarjali s svojimi vrtički, vmes skočili na krajši ali daljši dopust. In že je bila na vrsti ekskurzija. Naša Joži se vsako leto tako potruži in organizira res super izlete. Letos nas je avtobus peljal v Pomurje, deželo škorkelj. Naši postanki so bili oljarna Premoša Turnišče, kjer smo imeli ogled oljarne. Naprej smo šli v Tropski vrt Ocean Orchids Dobrovnik. Kako naj bo kot lepo med rožami. Od rož k paradižnikom na LUŠTni domačiji v Renkovcih. Voden ogled in po želji nakup njihovih izdelkov. Po vsem tem ogledovanju je bilo treba nahraniti še naše žledodčke, no, to smo naredili v Gostilni pri Lujzi v Dobrovniku. Hrana je bila odlična.

Ker po hrani človek potrebuje počitek, smo se počasi odpravili domov. Vedno je lepo, ko kam gremo, še lepše, ko pridemo domov.

V oktobru smo se odzvali povabilu na prireditev društva sadjarjev Sostro. Prireditev je bila v osnovni šoli Sostro. Ogledali smo si kulturni program, potem pa smo se družili z obiskovalci in razstavljalci. Imeli smo svojo stojnico.

Želja po ustvarjanju dogodkov ali delavnic je pri društvu še dovolj. Za letos imamo še načrte, zato vas vabimo, da nas še naprej spremljate. Veseli smo vaših odzivov, saj nam to daje zagon za delo še naprej. Z lepimi pozdravi iz DPL.

Brigita Rovani,
članica Društva podeželja Lipoglav

DRUŠTVO GOJITELJEV MALIH ŽIVALI LJUBLJANA MOSTE - POLJE

Društvo gojiteljev malih živali Ljubljana Moste - Polje, ustanovljeno 12. marca 1983, se že več kot štiri desetletja posveča gojenju in negi pasemskih malih živali. S svojo prostovoljno naravo in nepridobitnim delovanjem je to društvo pomembna osrednja točka za ljubitelje malih živali v Ljubljani in širši okolici.

S sedežem v Dobrunjah oz. v Četrtni skupnosti Sostro, kjer ima tudi objekt za shranjevanje opreme, ki so ga člani postavili s svojimi lastnimi sredstvi. Društvo povezuje člane, ki ne prihajajo le iz Ljubljane, temveč tudi iz drugih občin. Njegova moč je v širokem spektru članstva, ki vključuje različne profile gojiteljev in ljubiteljev pasemskih malih živali, ki si med seboj izmenjujejo znanje in izkušnje. Društvo deluje po sekcijah, ki so specializirane za kunčjerejo, perutninarstvo in golobarstvo. Vsaka sekcija ponuja članom priložnost, da se poglobijo v specifične teme, si izmenjajo praktične nasvete ter sodelujejo na razstavah in drugih dogodkih. To oblikovanje skupnosti je ključno za razvoj in ohranjanje pasemskih standardov ter za ohranjanje bogate tradicije gojenja malih živali. Namen društva je pospeševanje ljubiteljskega gojenja pasemskih malih živali ter razširjanje različnih pasem. Društvo aktivno promovira vključevanje mladih v svet gojenja in ljubezni do malih živali, saj verjame, da je prihodnost te dejavnosti v

rokah nove generacije. S sodelovanjem z območno veterinarsko službo društvo prispeva tudi k preprečevanju kužnih bolezni, kar je ključno za zdravje in dobrobit živali.

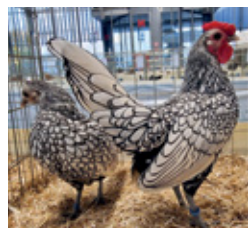
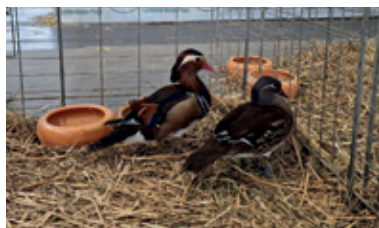
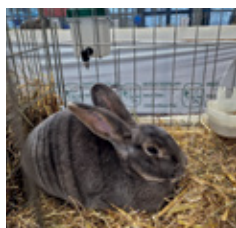
Članstvo v društvu je prostovoljno, kar omogoča vsem, ki jih zanimajo male živali, da se pridružijo skupnosti. Poleg aktivnega članstva pa lahko vsak občan postane tudi podporni član in tako s prispevkom članarine finančno podpira razvoj društva. To omogoča, da društvo še naprej deluje in izvaja različne dejavnosti, ki obogatijo življenje članov in širše skupnosti.

Društvo je v obdobju začetka nastanka Slovenije organiziralo razstave v Zadržnem domu. Društvo se redno udeležuje sejmov, kot je vsakoletni sejem Narava - zdravje na Gospodarskem razstavišču, kjer predstavlja svoje dejavnosti in pasemske živali. Letos smo na sejmu organizirali meddruštveno ocenjevalno razstavo pasemskih malih živali, na kateri je bilo razstavljenih 90 kuncev, 30 golobov in 108 glav perutnine

(kokoši, race, gosi, fazani), skupaj več kot 220 živali. Poleg tega društvo s svojim delovanjem dosega tudi lokalno skupnost, saj vsako leto obišče dom starejših občanov, s čimer prinaša radost in družbo tistim, ki jo potrebujejo in s tem obudi spomine na mladost, ko so sami imeli doma živali.

Društvo gojiteljev malih živali Ljubljana Moste - Polje je več kot le združenje ljubiteljev malih živali; je prostor, kjer se strast, znanje in tradicija prepletajo v skupnost, ki neguje ljubezen do pasemskih malih živali. Njegovo delovanje ne le, da bogati lokalno skupnost, temveč tudi ohranja in širi kulturo gojenja malih živali v Sloveniji. Vabimo vse zainteresirane, da se nam pridružijo in postanejo del te edinstvene in srčne skupnosti. Za dodatne informacije nas kontaktirajte na e-naslov: dgmz.ljubljanamostepolje@gmail.com.

Matej Jeraša, predsednik društva DGMŽ
Ljubljana Moste - Polje
Teja Jeraša, avtorica fotografij

DRUŠTVO UPOKOJENCEV LIPOGLAV

Društvo je bilo ustanovljeno 26. oktobra 1996. Pobudnik ustanovitve, gospod Milan Marolt s somišljeniki je želel društvo približati ljudem iz okolja. Ti so bili do tedaj člani društev upokojencev v bližnji okolici.

Društvo je začelo delovati januarja 1997 in je štelo 35 članov. Na svojem ustanovnem zboru je sprejelo pravila delovanja društva oziroma statut in deluje po Zakonu o društvih RS. Pobudnik ustanovitve gospod Marolt je bil izvoljen za predsednika društva. To delo je opravljal vse do leta 2010. Društvo je bilo ustanovljeno z namenom srečevanja in zbliževanja ljudi, izpolnjuje svoje osnovne zakonitosti, pomaga ljudem, jih informira o zadevah, ki zadevajo njihov status v družbi.

Društvo je organizirano po Zakonu o društvih, ima predsednika, upravni in nadzorni odbor, častno razsodišče, tajnika in blagajnika. Delujeta tudi dve komisiji, in sicer Komisija za socialne zadeve in Komisija za rekreacijo in izlete.

V letih 2016 do 2019 je bilo v društvo včlanjenih 112 članov, danes društvo šteje 95 članov. Izkoriščamo priložnost, da vas v tem prispevku povabimo k sodelovanju oziroma včlanitev v društvo, kar predvsem velja za mlade upokojence in vse starejše od 60 let in prijatelje društva.

V društvu smo zadovoljni, saj kljub manjšemu številu članov še vedno deluje. Zasluge za njegovo delovanje lahko pripišemo predsedniku in somišljenikom.

Pridite, čakamo vas, ne bo vam žal.

Zdenko Avgust Gulin,
predsednik Društva upokojencev Lipoglav

DRUŠTVO UPOKOJENCEV ZADVOR

Še vedno smo aktivni. Namesto suhoparnega naštevanja, kaj smo doživeli upokojenci v letošnjem letu, sem se odločil za malce drugačen pogled na upokojensko druženje.

Ko se spomnim na obdobje izpred nekaj desetletij, smo se moški pogovarjali o običajnih temah, na primer o tem, kako zmogljiv je bil čigav BMW, o kakšni simpatični natakariči, če pa smo spili kakšen kozarec preveč, pa tudi o tem, kdo je bolj opetnajstil svojega kaplarja v vojski.

Zdaj, v tretjem življenjskem obdobju, pa so teme razgovorov drugačne, od rezultatov testov PSA do tega, kateri slušni aparati so najboljši in v kateri gostilni se še dobro pije in je. Upokojenke pa ne razpravljajo toliko o težavah, temveč jih bolj zanima, kako so kaj vnuki in vnukinje.

Ugotavljam pa, da se udeležba na izletih spreminja. Včasih ni bilo težko napolniti avtobusa za posamezen izlet, letos pa se je za kopanje v termah Snovik prijavilo 17 naših članov, za večdnevni izlet v Romunijo okrog 35, za izlet v Izolo pa manj kot 10, tako da smo ga odpovedali. Zanimivo je, da se nas je za izlet v neznano prijavilo toliko, da smo morali naročiti največji avtobus. Na prednovoletnih srečanjih in občnih zbiorih smo včasih napolnili dvorano, sedaj pa smo zadovoljni, če se nas zbere okrog 100. Sicer je število

članov upadlo (pred 15 leti nas je bilo 600, sedaj pa smo že nekaj let sicer še vedno najštevilčnejše društvo z okoli 400 člani).

Podrobneje pa bom opisal večdnevni izlet v Romunijo z ogledom skrivnostne Transilvanije, Karpatov, Bukarešte in Banata s Temišvarom. Na začetku sem povprašal udeležence, kako si predstavljajo Romunijo. Večina jo je povezovala z zastarelimi tovornjaki s polprikloniki z neustreznimi gumami, s poročanji o goljufih na avtocestah ter z vlomi v bankomate. Po vožnji na modernih avtocestah, ogledu obnovljenih mest, kjer nisi vedel, ali si v avstrijskem Steyerju ali romunskem Sibiuu,

DRUŠTVO PODEŽELJA ŠENTPAVEL

Praznik sv. Petra in Pavla

Tudi letos smo se 29. 6. zbrali na Šentpavlu pri sveti maši, ki jo je daroval naš župnik Aleš Tomašević. Ta dan goduje sveti Pavel in ker je majhna cerkva posvečena ravno njemu, smo se tam zbrali vaščani in drugi krajani. Ob lepem vremenu smo tkali medosebne vezi. Društvo podeželja Šentpavel pa je pripravilo tudi pogostitev. Veselimo se prihodnjega leta, že sedaj lepo povabljeni!

Gregor Rigač,
predsednik Društva podeželja Šentpavel

smo mnenje spremenili. Seznanili smo se z resnično zgodovino grofa Drakule in si ogledali Ceaușescujevo zapuščino, monumentalni parlament.

V naši četrtni skupnosti pa je zgledno sodelovanje vseh društev. Sodelujemo s ČS Sostro, OŠ Sostro in vrtcem Pedenjped. Spomladi sodelujemo v čistilni akciji, jeseni se pomerimo v kuhanju golaža in se predstavimo na Prazniku jeseni, v začetku leta pa se družimo na občnih zbiorih, kjer ugotavljamo, da kar nekaj društev vodimo predsedniki in predsednice več kot 15 let in da bi bil čas za pomladitev. Upam, da nam bo za naslednji mandat to uspelo.

Franč Košir,
predsednik Društva upokojencev Zadvor

DRUŠTVO ŽENA IN DEKLET LJUBLJANA MOSTE - POLJE

Pozdravljeni, vaščani in sovaščani Sostrega. Prišla je zgodnja obarvana jesen, z njo pa nova številka Sostrčana. V Društvu žena in deklet Moste - Polje se je veliko dogajalo v letu 2024. V čast mi je, da vam lahko opišem nekaj lepih besed o našem delu.

Društvo je takoj po novem letu začelo delo. Najprej smo se srečale na predavanju o ekološki pridelavi zelenjave, ki je bilo zelo zanimivo, saj smo pridobile veliko novega znanja in koristnih nasvetov za lažje delo na kmetiji. Gospa s kmetije CAJHN, Dol pri Domžalah, ki se ukvarja s pridelavo ekološke zelenjave, nam je prikazala tudi nekaj inovativnih pripomočkov za lažje delo na vrtu ali njivi. Vsakoletnega dopustovanja v našem društvu nikakor ne prepustimo naključju. Odpravile smo se na Štajersko, v deželo jabolk, in preživele lepe počitnice v termah Mala Nedelja, tam pa smo imele predavanje in prikaz pridelave in predelave medenih dobrot. Kuharsko delavnico smo imele zopet v Dolenčevem mlinu, ker nam je zelo všeč, tako prostor kot gospa Olga ob pomoči sina Matija. Najprej priprava jabolčne čežane z fižolom s pomočjo gospe Angelce in Franje.

Pripravile in prikazale so pripravo testa za pico, kar sedem vrst smo jih pripravile s testom, tri pa nam je pokazala gospa Mojca s cvetačno podlogo namesto testa. Za posladek pa nam je Mojca pripravila sladoled iz avokada in gozdnih sadežev. Vse, kar je bilo pripravljeno, je bilo odlično in nič ni ostalo. Pripravile smo predavanje

o življenju brez odpadkov, gospa Janja nam je predstavila domače pripravljene vrečke za shranjevanje – nakupovanje zelenjave in sadja iz starih zaves, ki ne služijo svojemu namenu. Nekaj domačih pripravkov za čiščenje v gospodinjstvu in tudi nekaj v kozmetične namene. Opravile smo vsakoletno ekskurzijo po Posavju, obiskale lončarsko delavnico na kmetiji Kržan, kjer smo se lahko preizkusile v lončarstvu, nakupu lončenih izdelkov, pot nas je vodila do Repnic z degustacijo, ogledali smo si grad Brežice in zaključile na kmetiji Pri Martinovih s poznim kosilom. V maju smo dobile prošnjo o peki peciva ob visokem jubileju Papirnice Vevče, nismo odklonile, ampak zavihale rokave in napekle peciva za veliko obiskovalcev in gostov. Bilo nam je v veliko čast, da smo lahko sodelovale s svojimi izdelki, tako potice kot drobnega peciva. Papirničarji in gostje so nas zelo pohvalili. Hvala papirnici Vevče za zaupanje. Predstavitev na Jančah v sodelovanju s ČS Sostro z degustacijo jabolčnega zavitka. Na Konjeniškem dnevu smo sodelovale s peko peciva in predstavitev Društva žena in deklet Moste - Polje. V septembru pa smo gostile prijateljsko društvo Suhe krajine. V našo ČS Sostro so prišle iz društva kmečkih žena in deklet Suha krajina - Žužemberk, obiskalo nas je 47 članic društva. Kot se spodobi, smo jih toplo sprejele in pogostile v našem Zadržnem domu, prijetno srečanje našega društva in obiskovalk pa smo sklenile ob domačem prigrizku in

pecivu, pripravljenem izpod pridnih rok Jane in drugih članic.

Ugotovile smo, da imamo veliko skupnega interesa, da se žene in dekleta družimo, delamo in pomagamo. Srečanje je potekalo v prijetnem razpoloženju ob klepetu in spoznavanju našega dela in kraja. Prijetno so nas presenetile z mlado harmonikarico in v veselem vzdušju skupaj zapele nekaj domačih pesmi. Pripravile smo se za razstavo Praznik jeseni v OŠ Sostro s pripravo ozimnice, kot so marmelade, sokovi, kompoti, kisle kumarice, paprike, mezge, namazi in nekaj peciva. Seveda, ni praznika brez jabolčnega zavitka. Poslovile pa smo se tudi od prijateljice Fani Žabjak, tam za mavrico nas opazuje.

Čaka nas še nekaj dela še v naslednjih mesecih, novo leto se hitro približuje, zato se imejte lepo in nasvidenje prihodnje leto v Sostrčanu.

Olga Černe,

predsednica Društva podeželja Ljubljana Moste - Polje

KONJENIŠKO DRUŠTVO SOSTRO

30 let Konjeniškega društva Sostro

Konjeniško društvo Sostro, ki je bilo uradno ustanovljeno leta 1993, je v letu 2023 praznovalo 30-letnico uspešnega delovanja. Prvotno je bila glavna dejavnost tega društva povezana s konjerejo, konjsko vprego in pretežno s kovaškimi in drugimi kmečkimi opravili. Z mislijo o tem, da bi na vaseh kmečko delovno življenje lahko tudi s čim razvedrili, so se začele razvijati ideje o kmečkih dnevih z razstavami konj, konjskih vpreg in predstavitev kovaških spretnosti. In ni ostalo samo pri tem.

Začela so se uveljavljati prva tekmovanja v spretnostnih vožnjah konjskih vpreg in igre v spretnostnem jahanju, kar so na začetku v glavnem izvajali kmečki moške in fantje. Te dejavnosti so preraščale v pravo spretnostno jahanje, v čemer pa so danes, vsaj glede jahalnega dela, bolj v ospredju dekleta.

Oblike tekmovanja s konjskimi vpregami in spretnostnim jahanjem so tako začeli zaznamovati konjeniški dnevi ali dnevi konjarjev. Konjeniško društvo Sostro je

prve konjeniške dneve začelo izvajati v Zajčji dobavi pri Ljubljani leta 2000. Sčasoma je, kot glavna konjeniška prireditev, začel pridobivati uveljavljanje tradicije, povečevalo se je število članov in podpornikov. Zaradi potrebe po večjem

prizorišču se je dogodek preselil v idilični Podmolnik pri Ljubljani, v del Četrtna skupnosti Sostro, kjer poteka še danes. Čeprav je prihod kmetijske mehanske opreme in avtomobilov že zdavnaj začel izpodrivati klasične kmečke konjske vprege, se je konjereja nadaljevala. Začela se je krepiti tudi na samem jahanju konj. Konjske vprege so vse bolj modernemu času sicer še dolgo kljubovale, vendar se jim marsikatera domačija po vaseh še danes ne odpovejo.

Konjeniško društvo Sostro šteje že več kot 160 članic in članov. Glavna dejavnost društva je organiziranje konjarskih delavnic, posvetov, predavanj, tekmovanje v spretnostnem jahanju, udeleževanje na konjeniških tekmovanjih po vsej Sloveniji in prirejanje dveh večjih dogodkov, kot sta Konjeniški dan v Podmolniku, vsako leto na zadnji konec tedna v avgustu in Blagoslov konj na sv. Štefana, vsakega 26. decembra. Ta je dolga leta tradicionalno potekal v Štepanji vasi v Ljubljani, z letom 2024 pa se seli v Sostro, k cerkvi sv. Lenarta. Vsak začetek pomladi se podamo še na Jurjevo žegnanje konj in traktorjev v Zavogljeh pri Ljubljani, k cerkvi sv. Marka.

K ohranjanju konjenišva prispevamo še z udeležbami na konjeniških prireditvah prijateljskih konjerejskih društev in klubov po Sloveniji, s čimer širimo tudi svojo prepoznavnost in izmenjujemo ideje dogodkov. Večina od teh društev organizira, poleg predstavitve svojih domačih običajev, še tekmovanja v spretnostnem jahanju ali kasaške dirke, mi pa smo v letu 2024 na svojem konjenškem dnevu prvi v Sloveniji začeli povsem novo disciplino, to je nočno tekmovanje v slalomu in barellu, ki je požela pravi bum interes. Na vabilo se odzovemo tudi drugim društvom, na primer dobrodelnemu Društvu pomagajmo slovenskim otrokom, ki ga v Sostrem ekipno uspešno organizira prostovoljka Sabina Bučar, tudi naša aktivna članica. Konjeniško društvo Sostro je na splošno ustanovljeno z namenom, da organizirano uresničuje skupne in posamezne interese ter aktivnosti na področju konjereje, konjenškega športa, ljubiteljstva konj in ohranjanja konjenške tradicije.

Lani smo zadnji konec tedna v avgustu, 26. in 27. 8. 2023, v soboto najprej organizirali dan Četrtna skupnosti Sostro v sodelovanju s Četrtno skupnostjo Sostro, v nedeljo pa tradicionalni Konjeniški dan, že 22. po vrsti. Vsako leto se konjenškega dneva udeleži od 1000 do 2000 obiskovalcev iz

vse Slovenije, posebej pa se tu potrudimo povabiti še prijateljska konjeniška društva in konjeniške klube ter druge goste s svojimi točkami. Našteli smo rekordno število tekmovalk in tekmovalcev v spretnostnem jahanju na poligonu in v kombinaciji. Bilo jih je kar štirideset. Najmlajši tekmovalec je imel štiri leta, najstarejši pa 70 let. Vse to pove, da smo dejansko odprti večgeneracijski populaciji in tudi ranljivim skupinam, ki se pri nas lahko počutijo enako lepo sprejete.

Program konjenškega dneva, poleg razstave pasemskih konj slovenske hladnokrvne pasme (SHL), vožnje s konjskimi vpregami, vsebuje osrednje dogajanje, ki je spretnostno jahanje v več disciplinah, kot so poligon, barell, paralelni slalom in sostrski troboj in od letos naprej tudi nočno tekmovanje. Prostovoljno gasilsko društvo PGD Sostro, skupaj s PGD Lipoglav in PDG Prežganje, vsako leto program obogati s predstavitvijo simulacije gasilske reševalne akcije, ki traja kar celo uro. To je na primer reševanje iz poškodovanega vozila na primeru hujše prometne nesreče ali evakuacija poškodovane osebe po vrvi v nosilih, kar je prava paša in navdušenje za mladino, pa tudi za obiskovalce.

Lansko prireditev smo popestrili še s slovesnim razvitjem novega društvenega prapora, ki nosi celo zgodbo društva, in dobili smo tudi novega praporščaka. To lepo častno mesto si je z aktivnim sodelovanjem, pridnim delom in izjemno pozitivno energijo mladega potenciala prislužil naš Matej Selan iz Dobrunj pri Ljubljani. Na ta dan smo prejeli tudi posebno in čudovito darilo, Kogojevo srce, ki nam ga je podaril ljubljanski župan g. Zoran Janković, izročil pa nam ga je podžupan Mestne občine Ljubljana, g.

Dejan Crnek. Prejeli smo tudi priznanje predsednice Četrtna skupnosti Sostro, ge. Marjance Marn, lepo pa nas je presenetila tudi predsednica Turističnega društva Zadvor, ga. Mojca Eržen. Lanski Konjeniški dan, ki je potekal v znamenju našega praznovanja ob 30. obletnici, sta spremljali dve odlični domači glasbeni skupini, Vrhovi in Brez zamere. Gre za lokalne domače odlične glasbene talente, ki naše obiskovalce na prireditvi dobesedno navdušijo. Odločili smo se tudi, da konjenškemu dnevu dodamo še dobrodelno noto. Lani nam je za poplavljenega uspelo zbrati kar 5000 evrov, ki jih je v celoti prejela družina, za katero smo se tudi sami prepričali, da je bila do tega zares upravičena.

V društvu si zelo prizadevamo, da delujemo odprto, ljudem, naravi in živalim prijazno, da se v naši družbi vsak lahko najde in se počuti neobremenjenega. Širši javnosti z veseljem ponujamo sprostitev, prijetno druženje in pozitivno promocijo nas sokrajanov in našega lepega kraja in samo to nas tudi zanima! Zelo nas tudi veseli, da imamo zelo veliko aktivnih in delavnih mladih. Z nami postajajo že pravi soustvarjalci, kreatorji in snovalci idej, pri tem pa imajo močno podporo svojih domačih. Mobilnike so postavili celo bolj na zadnje mesto. Bravo!

Obvezno moramo izpostaviti tudi to, da nam tako lepih zgodb, ki jih pišemo zadnjih nekaj let, ne bi uspelo izpeljati brez naših zvestih sponzorjev, donatorjev in podpornikov, ki so z nami tudi s srcem, in za vse smo jim globoko hvaležni.

*Tanja Gašperšič,
predsednica Konjenškega društva Sostro
Nika Žabot in Urban Šubelj,
avtorja fotografij*

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO LIPOGLAV SKOZI LETO

Leto 2024 se počasi izteka. Skozi leto smo imeli člani prostovoljnega gasilskega društva nemalo dela. Že v prvih mesecih leta smo se člani udeležili tradicionalnega smučarskega tekmovanja mladine in mentorjev. Letos je potekalo na Kopah.

V spomladanskih mesecih, marca in maja, smo se z mladino udeležili gasilskega kviza in orientacije. Še posebej smo bili ponosni na našo mladino, ki dosega uspehe z odličnimi rezultati in uvrstitvami vse od občinskih prek regijskih do državnih tekmovanj.

Preostali člani društva tudi nismo počivali. Ob vseh četrtkovih vajah skozi celotno leto smo se udeležili še štirih tekmovanj. Veterani so v juniju iz Kranjske Gore prinesli domov pokal za osvojeno prvo mesto na srečanju pobratenih društev PGD Lipoglav, PGD Bovec, PGD Kranjska Gora, PGD Pekre in PGD Bakovci. Preostali člani smo se udeleževali bolj taktičnih tekmovanj. Preizkusili smo se v gasilskem avto reliju v organizaciji Gasilske zveze Ljubljana in taktičnih tekmovanjih ZMAJ pod

organizacijo PGD Kot - Brezje v Beli krajini in v Bizoviku, sektorju Ljubljana vzhod pod organizacijo PGD Bizovik.

V oktobru smo organizirali vajo evakuacije in evakuirali otroke vrtca Pedenjškrat in učence Podružnične šole Lipoglav ter tradicionalno pomagali pri izvedbi Teka trojk in Ljubljanskega maratona Mestne občine Ljubljana.

Svoje znanje izpopolnjujemo na rednih usposabljanjih in vajah. Ena je potekala marca v osnovni šoli Sostro, druga obsežnejša pa je potekala lani konec oktobra, v jamah pod Javorjem, kjer so sodelovala gasilska društva iz celotnega ljubljanskega sektorja vzhod.

Radi sodelujemo tudi z drugimi društvi v našem okolišu, zato smo se letos z veseljem odzvali na povabilo ob Konjeniškem dnevu v Sostrem.

Skozi leto smo posredovali na štirih intervencijah. Najpogosteje zaradi ognjenih zubljev in vremenskih ujm. Gasilci smo ljudje, ki se tudi radi zabavamo. V ta namen vsako leto organiziramo veselico na Lipoglavu, kjer se podružimo z našimi krajan in ljudmi, ki podpirajo naše delovanje, za kar smo jim iskreno hvaležni.

Več o društvu in našem delovanju lahko preberete tudi na naši spletni strani: <https://sites.google.com/site/pgdlipoglav/>.

pgdlipoglav/.

Oziroma nam sledite na družbenih omrežjih:

Facebook (<https://www.facebook.com/pgd.lipoglav/>);

Instagram (<https://www.instagram.com/pgdlipoglav/>).

Robert Magaš, PGD Lipoglav

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO PREŽGANJE

Nova pridobitev PGD Prežganje – gasilsko vozilo GVC-2. V letu 2024 je Prostovoljno gasilsko društvo Prežganje v last dobilo novo gasilsko vozilo s cisterno GVC-2. Nova cisterna na podvozju znamke SCANIA in nadgradnji, ki jo je izdelalo podjetje Gasilska vozila Pušnik, je nadomestila prejšnjo gasilsko vozilo s cisterno GVC-2 znamke MAN, ki je bila zaradi številnih prevozov vode v naši okolici po zelo hribovitem terenu že močno načeta in velikokrat potrebna popravil.

Novo vozilo je opremljeno s sodobno opremo, ki je v večini nova, nekaj pa smo jo obdržali od prejšnjega vozila. Vozilo lahko prepelje 5m3 vode. Štirikolesni pogon in vsi ostali pripomočki za terensko vožnjo omogočajo dostope tudi na najbolj zahtevne terene, ki jih na našem območju ne manjka.

Novo gasilsko vozilo je bilo prvič na ogled krajanom pred gasilskim domom v nedeljo, 3. marca 2024. Domači gasilci so pripravili slavnostni sprejem gasilskega vozila, ki se je skozi špalir s curki vode pripeljal na dvorišče gasilskega doma. Krajan so si ogledali novo pridobitev in opremo v njem ter se ob pripravljeni

jedači in pijači družili s člani PGD Prežganje.

Uradni prevzem vozila je bil na Florjanovo nedeljo 28. aprila 2024. Florjanove nedelje ter slovesnosti ob prevzemu so se udeležili člani domačega društva PGD Prežganje ter člani gasilskih društev PGD Polica,

PGD Štangarske Poljane, PGD Bizovik, PGD Lipoglav, PGD Sostro in PGD Štepanjsko naselje, predsednica Četrtna skupnosti Sostro ga. Marjanca Marn in direktor podjetja, ki je izdelalo nadgradnjo cisterne, g. Marijan Pušnik. Po zaključku Florjanove maše v Cerkv sv. Marjete so se gasilci v postroju odpravili do gasilskega doma na Prežganju,

kjer je potekal prevzem novega gasilskega vozila s cisterno. Zbrane je ob tej priložnosti nagovoril predsednik PGD Prežganje Andrej Jenko in se zahvalil za finančno pomoč Mestni občini Ljubljana, ki je v veliki meri sofinancirala nakup novega vozila, Gasilski zvezi Ljubljana, sokrajanom in vsem ostalim, ki so finančno podprli nakup GVC-2. Podelil je tudi zahvalno plaketo podjetju Gasilska vozila Pušnik, ki je poskrbelo za izdelavo novega vozila in se je res potrudilo ugoditi vsem željam. V zahvalo je plaketo prejel tudi namestnik predsednika in podpoveljnik PGD Prežganje Zvonko Radenčič, ki je v veliki meri poskrbel za načrtovanje opremljanja vozila ter nakup potrebne opreme. Po govoru je blagoslov vozila opravil domači pater Janez Ferlež, slavnostni trak ob prevzemu pa je v sodelovanju s predsednikom PGD Prežganje prerezala predsednica Četrtna skupnosti Sostro ga. Marjanca Marn. Ključje novega vozila so predali strojniku Sašu Ulčarju, ki je s prižigom sirene naznanil uradni sprejem vozila v vozni park društva.

Upamo, da bo novo gasilsko vozilo mnogo let uspešno služilo na intervencijah in ob morebitnih prevozih vode!

Na pomoč!

PGD Prežganje

ŠPORTNO DRUŠTVO PREŽGANJE

Na hribovskem območju vzhodno od Ljubljane na prehodu v novo tisočletje ni bilo športnih površin za športne igre z žogo. Tu in tam kakšen koš na dvorišču, možnost igranja nogometa pa ne. Z lastniki travnikov se je bilo zelo težko dogovoriti za kaj več kot enkratno uporabo. Pa tudi takih je bilo zelo malo. Ravno tako je bilo težko občasno najti kakšno prosto asfaltno igrišče v predmestju. Vse to je terjalo veliko energije, zato se nogomet praktično ni igral.

Vendar je uvrstitev slovenske reprezentance na EVROPSKO PRVENSTVO leta 2000 sprožila pravo evforijo. Zato se je eden od fantov dogovoril z lastniki dveh travnikov v Velikem Trebeljevem za uporabo teh ob manjšem denarnem nadomestilu. Igrati so začeli v nedeljo, 21. maja, in potem igrali celo poletje praktično vsak dan. Razen nekaj dni, ko je zelo močno deževalo.

Ob koncu poletja so se s pomočjo poznanstva z vodjo tekmovanja Občinske lige malega nogometa (OLMN) na travi Litija vključili v tekmovanje kot 13. ekipa s sponzorskim imenom. V nedeljo, 22. septembra, pa so po končani ligaški tekmi organizirali turnir s štirimi ekipami. Nekaj

dni pozneje je bila ustanovna skupščina ŠPORTNEGA DRUŠTVA PREŽGANJE, katerega ustanovitev je predlagal kasnejši prvi predsednik društva.

Ekipa je v ligaškem tekmovanju zasedla 4. mesto z enakim točkovnim izkupičkom kot tretjeuvrščena ekipa.

Leta 2001 so v začetku septembra zopet organizirali turnir. Tokrat s šestimi ekipami. Osvojila ga je domača ekipa. Zaradi velikega zanimanja za igranje so v ligaško tekmovanje prijavili dve ekipi. Jeseni je tekmovanje potekalo v dveh enakovrednih skupinah. Ob zaključku tega so v nedeljo, 28. oktobra, organizirali zaključni turnir jesenskega dela. Najboljših osem ekip (po 4 iz obeh skupin) se je uvrstilo v višji rang, preostalih sedem pa v nižji rang. Prva ekipa je osvojila končno drugo mesto v ligaškem tekmovanju. Bila pa je zmagovalka zaključnega turnirja lige. Po končani sezoni je športno društvo organiziralo veselico pred gasilskim domom. Tudi druga ekipa je po nekaj začetnih slabših sezonah dosegla nekaj uspehov. Dvakrat se je uvrstila v višji rang tekmovanja, kjer je igrala skupaj pet sezon. V najboljši 2008/2009 je osvojila

končno četrto mesto. Na zaključnih turnirjih je nekajkrat osvojila tretje mesto.

ŠD PREŽGANJE je nekajkrat organiziralo kresovanje z živo glasbo pred gasilskim domom in grmado na hribu pod cerkvijo. Pri tem je dvakrat v sodelovanju z Boksarskim klubom ODRED organiziralo prikaz vadbe in bojev.

V sedanosti poleg sodelovanja v ligi OLMN organizira tudi zimsko rekreacijo v dvorani in rekreativno igranje košarke pred gasilskim domom v toplejših delih leta.

Ob nogometnem igrišču v Trebeljevem so med drugim zgradili balinarsko igrišče, namenjeno tudi starejšim članom. Letos pa je društvo pomagalo pri dokončanju asfaltnega športnega igrišča pod podružnično osnovno šolo.

Sedaj društvo od ustanovitve vodi peti predsednik.

Lep športni pozdrav!

Janez Godec,

Športno društvo Prežganje

ŠPORTNO DRUŠTVO ZADVOR

Rekreacije polno 2024

Oziranje v leto, ki se zaključuje, spet napeljuje na misel, da je rekreacija našla svoje mesto v tej četrtini skupnosti. Vsaj Športnemu društvu Zadvor se zdi tako. Število članov zlagoma narašča, vadbe so polne in društvo res čuti potrebo po ugodnih/primernih rekreativnih površinah znotraj in zunaj, kjer bi se lahko izvajale rekreativne dejavnosti v čim bolj ugodnih terminih.

V letu 2024 smo člani Športnega društva Zadvor skupaj z ljubitelji športa in rekreacije znova pripravili pester nabor aktivnosti in dogodkov, ki so omogočili aktivno preživljanje prostega časa ter povezovanje v športnih dejavnostih. Predstavljamo nekaj vrhuncev našega delovanja v tem letu.

Molniški tek: Premagovanje naravnih omejitev in iskanje sinergij v povezovanju je bilo osrednje vodilo letošnje pomladi. Po lanski mokri izvedbi je letošnji Molniški tek minil v vremenu, kot si ga lahko zgolj želimo. Sončno vreme, oprana trasa, nekaj zavojev, vzponov in spustov ter kup udeležencev vseh starosti so znaki, da se je zgodil 43. MOLNIŠKI TEK – tradicionalna rekreativna tekaška prireditev v ČS Sostro, ki je največji dogodek našega društva. 19. 5. bo zato društvu ostal v lepem spominu – prireditev je kljub manjšim zadregam uspela. Zato se društvo iskreno zahvaljuje vsem, ki ste pomagali pri izvedbi teka. Ob tem izkoriščamo priložnost tudi za zahvalo vsem prostovoljcem, ki ste v dneh pred dogodkom, med samim dogodkom in kasneje pripomogli k temu, da je nedelja minila v res pozitivnem vzdušju. S to prireditvijo je društvo letos sodelovalo v Pokalu Gozdnih Tekov 2024 – šlo je za sklop treh tekaških dogodkov, ki so potekali v Ljubljani in njeni okolici ter so

vabili k razburljivim izzivom v obsevu gozdov, travnikov in naravnih lepot. Poleg Molniškega teka sta bila v pokal vključena še Rožnik trail (6. 6.) v organizaciji Smučarsko skakalnega kluba Ilirija in zaključni Gozdni tek okoli Ajdovščine (16. 6.), ki sta ga organizirala ŠD Partizan Dolsko in Tekaški smučarski klub Jub Dol.

»Veter v laseh – s športom proti zasvojenosti« (11. 10.):

V petek, 11. oktobra, smo v sodelovanju z OŠ Sostro uspešno izvedli akcijo Veter v laseh – s športom proti zasvojenosti. Dogodek, ki že tradicionalno poteka v sklopu programa Športne unije Slovenije, je bil namenjen več kot 300 otrokom. Nacionalni športno-družbeni program Veter v laseh se pod sloganom S športom proti zasvojenosti odvija v številnih krajih po vsej Sloveniji že skoraj tri desetletja. Namen programa je širiti ljubezen do športa ter predstaviti športno aktivnost kot zdrav in zabaven način preživljanja prostega časa in najboljšo protiutež vsem oblikam (sodobnih) zasvojenosti. Ciljna skupina programa so otroci in mladostniki, saj se zdrav življenjski slog in dobre navade začnejo oblikovati v otroštvu in se nadgrajujejo v obdobju mladostništva. Tudi letos so se mladi udeležili športnih izzivov in uživali v lepoti narave v okolici OŠ Sostro. Različne športne aktivnosti, kot so hoja po vrvi, ciljanje tarče in spretnostni poligoni, so znova navdušile vse udeležence. Poleg zabavnih športnih iger je dogodek poudaril pomembnost zdravega načina življenja in preprečevanja zasvojenosti med mladimi. Dogodek je ponovno dokazal, da šport ni samo tekmovanje, temveč tudi priložnost za druženje, smeh in krepitev prijateljskih vezi. Dejstvo, da je noč pred tem deževalo, je na sploh navdušilo četrtošolce, ki so

na 11-km trasi od šole do Urha po Zadorskem hribu pošteno napolnili nahrbtnike in vrečke s kostanjem. Nadgradnja vetru je ponovno predstavljal športni vikend ČS Sostro, ki je potekal med 11. in 13. oktobrom. Dogodki so vključevali različne športne aktivnosti za vse generacije, od petkovega večernega pohoda na Orle do tradicionalnega kostanjevega kolesarskega izleta, vse pa je spremljalo odlično vzdušje. Vikend smo zaključili z vadbenimi delavnicami, na katerih

so udeleženci lahko preizkusili različne vrste vadbe in si izbrali tisto, ki jim najbolj ustreza.

Čez leto pa dogaja:

Poleg zgoraj opisanih pomembnejših dogodkov smo skozi leto organizirali številne športne dejavnosti. Med izstopajočimi dogodki je bil pohod na Orle 15. septembra, ki smo ga izvedli skupaj s Skike klubom Ljubljana in v okviru Tedna odprtih vrat Športnega društva Zadvor. Obiskovalci so lahko uživali v nordijski hoji in raziskovanju lepote lokalne narave. Tudi letos smo skozi celo leto izvajali rekreativne akcije, kot so Na kolesu okrog Ljubljane, Vzponi na Orle in še mnoge druge, ki so privabile tako rekreativce kot športne navdušence vseh starosti. V septembru smo sodelovali v evropskem tednu mobilnosti – kljub izredno deževnemu vremenu z izpeljanima kolesarskima izletoma. Cestni kolesarji so pred dežjem oddrveli do Jakopca, gorski kolesarji so potipali podlago na Molniku in jo »odfurali do Podlipoglava«. Oboji so na koncu ostali brez sape, a s toliko boljšimi občutki zaradi izpeljane rekreacije.

V pregled društvenega leta sodi tudi omemba izpeljanih pomladanskih in jesenskih rolkarskih tečajev za otroke, pa podaljšanje lepega števila vadb v junij in nasploh še vedno drži omemba o veliki raznolikosti društvenega delovanja na področju redne rekreacije. Tako kot lani se tudi letos lahko rekreirate v odbojki, košarki, nogometu, jogi, dveh pilatesih, latinu, na otroški in splošni telovadbi, pa na boot campu in kineziološki vadbi, pa na badmintonu in na orientalskem plesu, plesu v parih, v družbi latino ladies pa tudi na način otroškega plesa. Če povemo, da ste vljudno vabljeni k rednemu pohodništvu in kolesarjenju, bo videti, da nimamo nič časa. Pa še res je. Vse opisano poteka na različnih lokacijah ČS Sostro, v dvoranh OŠ Sostro in Zadružnem domu Zadvor, dejavnosti pa so dostopne vsem, ki želijo ostati aktivni in skrbeti za svoje zdravje. Vabljeni, da se nam pridružite pri naših prihodnjih aktivnostih. Poiščite svojo vadbo na naši spletni strani in postanite del naše športne skupnosti.

Se vidimo na vadbah!
<https://sportnodrustvozadvor.si>

Primož Leban,
predsednik ŠD Zadvor

SADJARSKO VRTNARSKO DRUŠTVO J. E. KREK – SOSTRO

Sadjarsko vrtnarsko društvo J. E. Krek – Sostro je letošnje leto začelo 27. januarja z občnim zborom. Prisotnih je bilo 60 članov ter gostje. Potrdili smo poročila za leto 2023 in sprejeli program za tekoče leto.

Naslednjih pet ponedeljkov so potekala predavanja z vsebinami: SADJE TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV IN GOZDNEGA ROBA, predavatelj g. Boštjan Godec, PRIDELAVA ZELENJAVE V SPREMENJENIH KLIMATSKIH RAZMERAH, predavateljica ga. Miša Pušenjak, VISOKE GREDE, predavateljica ga. Nevenka Breznik Beton, BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI NA ZELENJAVNEM VRTU, ga. Nevenka Breznik Beton, BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI V SADOVNJAKU, ga. Špela Kadivec in ZELIŠČNI VRT, ga. Nevenka Breznik Beton.

V soboto, 9. marca, smo imeli SPOMLADANSKI REZ SADNEGA DREVJA, ki ga je vodil predavatelj g. Davorin Gamsar. Žal je bil to deževen dan in se je delavnice udeležilo le 16 članov. 26. marca smo opravili potrebna spomladanska dela v sadnem vrtu pri župniji Sostro. Prvo nedeljo v maju smo se podali na vsakoletni, letos že 18. sadjarski pohod od končne postaje proge št. 13 do kmetije Snopičar v Česnjici. Tam smo bili pohodniki ob prijetnem druženju postreženi z malico, tako da smo se v lepem vzdušju vrnili na izhodišče. V drugi polovici maja nas je čakal izlet – strokovna ekskurzija proti Prekmurju. Obiskali smo kmetijo Gozdnik, kjer imajo dolgoletno sadjarsko tradicijo. Pridelano sadje predelajo v marmelade, suho sadje, jabolčni sok. Kot zanimivo novost so predstavili postopek liofilizacije sadja. Tako

obdelano sadje je izjemnega okusa in ohrani veliko vitaminov. Ob tej priložnosti smo se ustavili tudi na rojstni domačiji našega člana Marjana Pajka, ki nas je odlično postregel in razkazal lep košček Prekmurja. Ekskurzijo smo zaključili s kosilom na turistični kmetiji Benko v Spodnji Ščavnici pri Gornji Radgoni.

V nedeljo, 2. junija, smo se na Jančah udeležili dneva ČS Sostro. Tam smo bili prisotni tudi na jagodni nedelji.

Prikaz poletnih del je potekal v soboto, 8. junija, v sadovnjakih pri Janiju Černetu in pri Marjanu Gregoriču. Delo je vodil g. Davorin Gamsar, sodelavec kluba Gaia.

Zadnji dan v avgustu smo se s stojnico predstavili tudi na Konjeniškem dnevu v Podmolniku, ki ga odlično organizira Konjeniško društvo Sostro.

V septembru smo začeli priprave na 24. prireditve Praznik jeseni, ki je bila 29. in 30. septembra v OŠ Sostro. Prikazali smo različne sorte jabolk in nekaj drugega sadja ter razna zelišča in vrtno pridelke. Pri prireditvi so sodelovali večina društev iz naše Četrtna skupnosti Sostro, vrtec Pedenjped, enota Učenjak Zadvor in seveda učenci, učitelji in osebje šolske kuhinje, naše gostiteljice. Lepo se je predstavil tudi vrtnarski krožek, ki deluje na šoli. V nedeljo je bila otvoritev s kulturnim programom, v šolski kuhinji so pripravili odlično bučno juho za vse obiskovalce, za sodelujoče pri prireditvi in povabljene goste pa kosilo. V ponedeljek so si razstavo ogledali predvsem učenci šole in otroci iz vrtca. Učenci prvih razredov so skupaj z našo članico, nekdanjo učiteljico Judito,

posejali semena vrtna kreše. Vsi mladi obiskovalci so bili postreženi s pecivom, sokom ter svežim in suhim sadjem. Na šolskem dvorišču so člani PGD Sostro prikazali gasilsko vozilo in opremo, če bi bilo potrebno, pa bi nudili nujno medicinsko pomoč. Naši pridelovalci so prodajali sadje, sok, zelenjavo in pridelke iz čebelnjega panja. Hvala vsem članom, ki so pomagali pri delu in organizaciji in gospem, ki so spekle pecivo.

V nedeljo, 13. oktobra, smo se udeležili kostanjeve nedelje na Jančah in razstavili okoli 15 sort jabolk in predstavili pet novih sort slovenskega krompirja, ki ga žlahtnijo strokovnjaki iz Kmetijskega inštituta Slovenije.

V zadnjem tednu oktobra smo sodelovali na sadjarski razstavi v Litiji, kjer njihovo društvo praznuje 30-letnico delovanja.

Spoštovani krajan in krajanke! Če imate možnost in voljo pridelovati sadje in zelenjavo doma, pridružite se nam, lepo vas bomo sprejeli in na predavanjih odličnih strokovnjakov skupaj pridobivali nova spoznanja pri pridelavi sadja iz svojega sadovnjaka ali pridelkov z vrta ali njive. Tako bomo izboljšali samooskrbo in zmanjšali odvisnost od uvoza ter uživali zdravo hrano.

Da bo imelo društvo prihodnost, potrebujemo pomladitev, kajti moči bodo starejšim članom pešale, nekateri so žal že pokojni.

Lepo vabljeni, pridružite se nam.

Marjan Bitenc,
predsednik Sadjarsko vrtnarskega društva
J. E. Krek – Sostro

TURISTIČNO DRUŠTVO ZADVOR

Dejavnosti TD Zadvor v letu 2024

Leto 2024 je bilo za TD Zadvor dejavno in delavno, z veliko dobre volje in prostovoljnega dela so tu potekali srečanja in prireditve.

Dne 2. 2. smo se predstavili na sejmu NATOUR Alpe – Adria 2024, ki je potekal na Gospodarskem razstavišču. Na stojnici smo predstavili dejavnosti društva in rekreacijske dejavnosti v naši četrtini skupnosti – pohodništvo, kolesarjenje, obisk trim steze. Za obiskovalce se je pripravila tudi degustacija, flancati. Seveda niso manjkali kruhki z domačo salamo, zaseko in kislim zeljem, aperitiv in za otroke bomboni. Za neposreden stik z obiskovalci sejma pa so poskrbeli predsednica, ga. Ivanka Markovič, ga. Olga Černe in g. Marjan Bitenc.

Da bo debela repa in korenje, mora biti na pustni dan norenje! Na pustni torek 13. 2. se je skupaj z OŠ Sostro organiziralo pustno rajanje. Z go. ravnateljico smo se dogovorili, da se nagradi najboljša posamezna in najboljša skupinska maska in za nagrade poskrbimo v TD Zadvor. Prvo nagrajeno skupinsko masko se nagradi z ogledom filma v Kinodvoru, drugo in tretjo pa s sladoledom. Glede na izvirnost skupinskih mask smo bili enotnega mnenja, da se z obljubljenim ogledom filma nagradi osmi razred, skupinske maske vseh devetih razredov in učence prvega razreda pa s sladoledom. Na žalost zaradi velikih obveznosti so si učenci osmega razreda prenesli ogled filma v september, v novo šolsko leto.

Na pragu pomladi smo tudi letos obiskali tradicionalno Jurčičevo pot na prvo soboto v marcu. Letošnji pohod je bil posvečen 180. obletnici rojstva pisatelja. Pot se začne v jedru Višnje Gore, do Polževega in nato do Jurčičeve rojstne hiše na Muljavi, kjer sta cilj krajšega dela poti in hkrati osrednja proslava. Letos se je pohoda udeležilo osem članic in članov. Po vrnitvi v Ljubljano smo se okrepčali v gostilni Zajčja dobrava z dobrim kosilom.

V sodelovanju z učenci 2. razreda OŠ Sostro in učiteljico go. Tatjano Lazar smo 11. 3. pripravili prireditev Luč v vodo – gregorjevo. Učenci so v šoli s pomočjo učiteljice in članic TD Zadvor imeli delavnico izdelave gregorčkov, na katerih spodbujamo k trajnostnem ravnanju, zato

smo pri izdelavi uporabljali le naravi prijazne materiale. Na žalost nam je spust v bajer v Žabji vasi preprečilo in zagodlo vreme. Kljub temu so bili otroci z delavnico zelo zadovoljni. V društvu smo jih za njihov trud nagradili z vafliji, bomboni in sokom.

TZS vsako leto organizira turistične tržnice Turizmu pomaga lastna glava in učenci OŠ Sostro so vedno prisotni. VTD Zadvor smo se odločili, da jim po najboljših močeh priskočimo na pomoč. Klara, Zala, Anastasia in Maša, učenke 8. razreda, so se pod vodstvom mentoric učiteljice Lee Cebe Podržaj in Urške Oven prijavile že 6. 10. 2023. Tema lanskega razpisa je bila OKUSNI ZAKLADI: Lokalni kulinarčni spominki s trajnostnim pridihom. Svoj turistični produkt so predstavile na turistični tržnici v sredo, 24. 4., v Mercatorjevem centru Domžale. VTD Zadvor smo nabavili kisl zelje in kisle glave, kupili stekleno embalažo in poskrbeli nekaj rekvizitov na temo kisanja zelja za okrasitev stojnice. Naloga in predstavitev sta lepo uspeli in dekleta so prejela srebrno priznanje.

Tradicionalna, 17. salamijada je potekala 5. 4. v Brunarici Zadvor ob 17.00. Prisotni so ocenjevali 16 salam.

Spomladanska čistilna akcija se je v nižinskem delu vzhodnega dela Ljubljane začela že 5. 4. z najmlajšimi iz vrtca Pedenjped, enota Učenjak Zadvor. Za njihovo prizadevnost smo jih nagradili s plačilom nakupa sadik rož, zemlje in nekaj orodja. Tudi šolarji OŠ Sostro se trudijo za urejenost okolice šole in čistijo skozi vse leto, za kar je vsak teden zadolžen en razred. Na šoli imajo vrtnarsko-kuharski krožek in za spodbudo pri urejanju okolice smo poravnali račun za nabavo dišavnic, zemlje, sadik plodovk in nekaj orodja. Seveda ne smemo pozabiti na osrednjo čistilno akcijo MOL, ki je potekala 23. 3., v katero so bili vključeni gasilci PGD Sostro, ki so poskrbeli za čiščenje ob potoku Dobrunjščica. Člani

Društva rejcev drobnice so svojo nalogo opravili 3. 4. in očistili dolino med Javorom in Podlipoglavom. Širša čistilna akcija je potekala 6. 4. po predhodnem razporedu, vse krajanke, ki so se pridružili na dan akcije, smo preusmerili na potrebna mesta na terenu. Akcije se je udeležilo 118 ljudi. Po uspešno opravljeni akciji smo se zbrali pred brunarico Zadvor, kjer smo člane čistilne akcije pogostili s hrano in pijačo. Z zadovoljstvom smo poklepetali in ugotovili, da nam je služilo tudi vreme in da smo s svojim delom prispevali delček k zdravemu okolju in boljšemu počutju.

Znanja ni nikoli preveč. S tem se strinjamo tudi člani TD Zadvor, ki smo se 10. 4. udeležili delavnice peke kruha v Dolenčevem mlinu v Podlipoglavu. In to ni bil kruh kar tako. Naš kruh smo zamesili s kvasnim nastavkom, ta pa je bil pripravljen s kvasno vodo. Na prvi pogled se sliši malo bolj zakomplicirano, pa ni. Ko človek nekajkrat ponovi postopek, ugotovi, da je vse sila enostavno, predvsem pa zdravo. Da pa nismo ostali samo pri kruhu, smo se lotili tudi pic in fokače.

TD Zadvor je 1. maja 2024 organiziralo že 18. pohod na Molnik. Med 8.00 in 9.00 so se začeli zbirati pohodniki pred brunarico Zadvor. Po skupinah so krenili pod vodstvom članov društva proti Molniku. Na startu smo našli 94 pohodnikov. Na vrhu Molnika nas je pričakalo vsaj še enkrat toliko domačinov iz okoliških vasi. Člani TD Zadvor, ki so nas na Molniku pričakali s kuhanimi klobasami in pijačo, so imeli veliko dela, da so postregli prihajajočo množico pohodnikov. Veselo razpoloženje med pohodniki je naredila slovenska

pesem, ki se je razlegala v sončen majski dan. Po vrnitvi na startno mesto nas je že čakal dober golaž. Vsak pohodnik je ob jedači prejel tudi rdeči nagelj, simbol prvega maja. Lepo vreme, pesem in prijetno razpoloženje so naredili lep praznični dan.

1. 6. smo se odpravili na spomladanski izlet v dolino zelenega zlata. Po odhodu iz zbirnega mesta smo se podali na Goro Oljko, ki se dviga nad vzhodnim robom Savinjske doline. V nadaljevanju smo se odpeljali v Celje – mesto grofov. Voden ogled nam je prikazal Celje v posebni luči – zgodovinska dejstva, ki se prepletajo z legendami, so nas popeljala v čas naših prednikov in nam razkrili zanimive zgodbe o življenju v mestu. Sredi dneva smo si privoščili okusno domače kosilo na izletniški kmetiji pri Mlinarju. Zatem smo pot nadaljevali v ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije. Gre za unikaten in nadvse zanimiv muzej, ki ponuja zgodbo hmelja v Spodnji Savinjski dolini. Za zaključek pa smo obiskali največjo atrakcijo – fontano piv v Žalcu.

Po programu dela bi morali v juniju realizirati prireditev Srečanje mladih družin. Pa je prišlo do spremembe, kajti Svet ČS Sostro s predsednico go. Marjanco Marn je šele 18. 4. določil, da se pridružimo in aktivno sodelujemo na dnevu Četrtna skupnosti Sostro, ki je potekal v nedeljo, 2. junija, od 11.00 do 17.00 na prireditvenem prostoru pred planinskim domom na Jančah. Hkrati je potekala tudi jagodna nedelja. Na Dnevu ČS Sostro smo predstavili svoje delo, dejavnosti in projekte skozi fotografije. Svojo stojnico smo obogatili še z ročnimi izdelki članice ga. Štefke Polše. Za obiskovalce smo pripravili degustacijo. Sodelovanje na omenjeni prireditvi se je obrestovalo v obliki

zadovoljnih obiskovalcev in v videnju, kako lahko skupaj dosežemo velike stvari.

Konjeniško društvo Sostro je 31. 8. organiziralo tradicionalno tekmovanje v spretnostnem jahanju, barellu in paralelnem slalomu. Na stojnici TD Zadvor smo se predstavili z zgibanko, podarili smo balone, nosilne vrečke in majice ter pripravili degustacijo za obiskovalce. Dogodek se je zaključil z glasbo ansambla Vrhovi in Brez zamere.

V nedeljo, 8. 9., smo že enajstič gostili amaterske kuharice in kuharje v kuhanju golaža na naši tradicionalni zadvorski Golažijadi, ki jo je letos povezoval g. Franci Petercel. Letos se je v kuhanju pomerilo devet ekip, ki so skuhalo vsak po 10 litrov golaža, ki se je po končanem ocenjevanju razdelil med obiskovalce. Laskavi naslov v najboljšem golažu je pripadal Čebelarскому društvu Ljubljana Moste - Polje, drugo mesto so zasedli člani Tomos klub Blajerca in tretje mesto člani Društva podeželja Šentpavel. Ocena pa ni samo iz golaža, ocenjuje se tudi urejenost prostora in okrasitev stojnice. Med ekipami se razvije pravo borbeno tekmovanje. Pokal za naj stojnico so prejeli člani Tomos kluba Blajerca, ki jim je pripadal tudi prehodni pokal. Tudi v TD Zadvor smo ponosni na drugo mesto za naj stojnico. Zelo so se izkazali mladi člani Konjeniškega društva in za okrasitev stojnice osvojili pokal za tretje mesto. Da pa ni bilo našim najmlajšim dolgočasno, je poskrbela vzgojiteljica ga. Nina s poslikavo obraza in različnimi dejavnostmi. Pa vendar je bila najbolj zanimiva poslikava obraza in najmlajši so s pravimi umetninami skakali po prireditvenem prostoru. Za varnost smo poskrbeli člani društva s prisotnostjo PGD Sostro. Prireditev ste lahko ves čas spremljali po radiu ZELEN VAL. Za plesne

korake so poskrbeli fantje ansambla NAGAJMI TRIS.

Tudi letos je Sadjarsko-vrtnarsko društvo J. E. Krek - Sostro organiziralo 24. skupno razstavo z naslovom PRAZNIK JESENI s slovesno otvoritvijo 29. 9., za vse okoliške OŠ in VVO pa je bila razstava odprta še dan pozneje. TD Zadvor se je tudi letos

predstavilo na omenjeni prireditvi. Skozi fotografijo smo obiskovalcem prikazali dejavnosti društva.

Po programu dela smo v TD Zadvor 6. 10. organizirali prireditev Nedeljsko popoldne ob kostanju. Za naše najmlajše in njihove starše smo pripravili kostanjev lov na zaklad. Otroci so zelo resno vzeli zastavljeno nalogo in iz gozda prinesli vse stvari s seznama (iglice, želod, storž, kostanj ...). Vsak izpolnjen seznam je prinašal nagrado. Seveda smo poskrbeli tudi za prazne trebuščke. Za obiskovalce smo pripravili pražen krompir in kostanj. Starejši smo vse to poplaknili z dobrim moštom. Na žalost udeležba družin z otroki ni bila številčna, smo pa bili veseli pohval udeležencev. Zadovoljni smo prireditev zaključili ob 18.00.

12. 10. smo v društvu organizirali celodnevni izlet po očarljivi notranjosti Istre. Po srečanju z vodnikom v Buzetu se odpeljemo v utrjeno srednjeveško naselje in Alejo glagoljašev – ROČ. Naselje je povezano s številnimi spomeniki, povezanimi z znamenito staroslovansko pisavo, ki sta jo že v 9. stoletju izumila brata Ciril in Metod. Nato se zapeljemo v HUM – najmanjše mesto na svetu, kjer smo okušali HUMSKO BSKO. Po krajšem sprehodu smo imeli prosto za obisk katere od odprtih galerij, nato pa so nas v eni izmed istrskih konob na podeželju sprejeli z glasbo in nam v istrskih narodnih nošah postregli istrsko kosilo. Po kosilu smo se odpravili na MOTOVUN. Mestece leži na vrhu 277 m visoke strme vzpetine, ki prevladuje nad dolino reke Mirne. Po ogledu mesta so nam v eni izmed tipičnih trgovin pripravili pokušino izdelkov iz istrskih tartufov. Sledila je samo še pot proti Ljubljani, kjer smo si pomahali v slovo do naslednjič.

Do konca leta imamo v načrtu še kar nekaj dejavnosti, ki se jih bomo trudili izpeljati. Naj pa sledi še povabilo k sodelovanju za vse, ki si želijo srečanja, rekreacije, sprostitve ali pa malo miru v neokrnjeni naravi, da se nam pridružijo.

Veslimo se sodelovanja z ljudmi dobre volje in še naprej nas bo vodila misel »Pravi odnos je malenkost, ki pripelje do velikih sprememb« (Winston Churchill).

Mojca Eržen,

predsednica Turističnega društva Zadvor

KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV ZA VREDNOTE NOB ZADVOR – SOSTRO

Naša KOZB za vrednote NOB je v tem letu nadgradila dosedanje delo z dejavnosti, ki seznanjajo širše skupine ljudi s celotno zgodovino naše ČS Sostro.

SPOMINSKA HIŠA PODLIPOGLAV

Celo leto 2023 smo vzpostavljali in nameščali arhivsko zbirko lokalne vojne zgodovine v zgledno obnovljenih prostorih Spominske hiše Podlipoglav. V spominski hiši je na ogled zbirka predmetov, slik, osebnih arhivov in dokumentov vse od prve svetovne vojne prek druge svetovne vojne, povojnega časa in vse do osamosvojitvene vojne leta 1991. Ker imamo na območju ČS Sostro in ČS Polje bogato ponudbo zgodovinske dediščine, smo vse te točke združili v celotno turistično ponudbo in začeli vabiti obiskovalce iz raznih krajev Slovenije. Povezali smo nekaj najbolj znanih točk v celodnevno turistično ponudbo z vodenim ogledom ob pomoči naših lokalnih poznavalcev zgodovine in drugih strokovnjakov.

Program obiska vsebuje ogled Spominskega območja Urh, obisk Spominske hiše Podlipoglav, postanek v Brunarici Zadvor z ogledom spomenika Molniške čete. Za celoten program pa jim ponudimo še obisk Janč, Orel in muzejev v Ljubljani. Do sedaj smo gostili že šest avtobusov obiskovalcev, prišli so člani številnih interesnih skupin in društev, celotne družine in veliko posameznikov. Vsi ti obiskovalci poročajo o nas in našem kraju v svojih lokalnih glasilih. Za

ogled vzhodnega dela Ljubljane smo za obveščanje morebitnih obiskovalcev pripravili VABILO ZA OBISK VZHODA LJUBLJANE z vsemi osnovnimi podatki.

Julija smo gostili zakonca Brooks iz Anglije, ki raziskujeta zgodovino svoje družine, in sicer družin Šimic (ali Šimenc) in Miklavc iz Zadvora.

SODELOVANJE Z DRUŠTVI

Za uspešno delo nujno potrebujemo sodelovanje z organi MOL, ČS in z vsemi društvi. Najbolj pa nam manjka predstavitev z informativnimi prospekti in brošurami. Imamo izjemno bogato zgodovino vse tja do železne dobe, imamo etnološko zbirko gospoda Svetka, v knjigah gospe Minke Jerebič je predstavljena vsa dediščina vzhodnega dela Ljubljane, imamo številne tematske pohodne poti (npr. Merjaščeva pot), prelepo naravo. Prav iz teh razlogov se vključujemo v vse aktivnosti v okviru ČS Sostro, ki bi prinesle napredek in spremembe na informativnem področju. Vključili smo se v delo skupine Zelena strategija Sostro s konkretnimi pobudami: predlagamo oblikovanje informativne zgibanke JV-dela Ljubljane in vsebinsko oblikovanje vodenih tematskih poti, izdajo turistične brošure, sodelovanje pri čuvanju in umeščanju etnološke zbirke Eda Svetka na primerno mesto za ogled. Z velikim veseljem smo članice in člani pričakali ustanovitev Bralnega kluba v sklopu Četrtna skupnosti Sostro. Tudi letos smo sodelovali s SVD J. E. K. Sostro na razstavi PRAZNIK JESENI v OŠ Sostro, kjer se skupaj s KO ZB Janče

predstavljamo s stojnico, za učence pa pripravimo nagradni kviz iz zgodovine. Tokrat smo učencem zastavili vprašanje o krajevnih cestah, ki nosijo ime v spomin na drugo svetovno vojno, in prejeli smo 445 pravih odgovorov, trije izžrebani pa so prejeli bon za pico pri našem Kovaču. Odlično je uspela tudi prireditev DAN ČS SOSTRO, ki je bila tokrat na Jančah. Tudi tam smo se predstavili s stojnico skupaj s KO ZB Janče. Ob tej priložnosti smo obiskovalcem predstavili na novo odprto Spominsko sobo II. grupe odredov v Planinskem domu Janče. Med svoje najpomembnejše naloge štejemo prenos zgodovinskih dejstev in vrednot NOB na nove generacije, kar nam omogoča vsakoletni sprejem učencev devetih razredov OŠ Sostro na Urhu. S predstavitvijo dogajanj v drugi svetovni vojni učenci poglobijo znanje o preteklosti s poudarkom na lokalni zgodovini.

ORGANIZIRANJE PRIREDITEV

Seveda pa smo bili dejavni pri temeljnih nalogah naše organizacije. V tem letu smo organizirali tri večje prireditve.

Bitka na Pugledu

Na dan 82. obletnice bitke na Pugledu 23. 3. smo v Spominski hiši Podlipoglav pripravili dan odprtih vrat s celodnevni programom (predstavitve hišne zbirke, predstavitev knjige Dušana Pirjevca, pohod na Pugled in priložnostna proslava pred hišo).

Krajevni praznik – spomin na ustanovitev Molniške čete

Na 83. obletnico ustanovitve Molniške čete, 33-letnico samostojne Slovenije in KRAJEVNI PRAZNIK ČS Sostro smo ob sodelovanju s ČS in Združenjem ZB Moste - Polje pripravili slovesnost s poklonom žrtvam NOB ob spomeniku in proslavo. Na prireditvi so sodelovali: SV s častno stražo, osem praporščakov ZB, šest praporščakov društev ČS, prapor veteranov Sever. MePZ Zora Janče je prispeval imeniten glasbeni nastop, štiri učenke z Janč so pred navdušenim občinstvom izvedle pesniški recital avtorja Srečka Čoža. Slavnostni govornik je bil poslanec DZ RS dr. Martin Premk, nagovorili pa sta nas predsednica ČS Marjanca Marn in predsednica ZZB Moste - Polje Branka Kastelic. Proslavo je vodila Barbara Jozelj, scenarij sem pripravila Mija Kocjančič. Veseli smo bili res velikega števila obiskovalcev in prijetnega druženja.

Foto: N. Rovan

Bitka na Jančah

Ob 82. obletnici bojev II. grupe odredov na Jančah in 155. obletnici spopadov kmetov z nemškimi »turnerji« je 26. 5. odlično proslavo organiziralo ZZB Moste - Polje s sodelovanjem MOL in občine Litija. Številne udeležence letošnje slovesnosti sta pozdravila predsednica KS Jevnica gospa Jeglič (v imenu Občine Litija) in župan MOL Zoran Janković. Slavnostni govornik je bil poslanec DZ RS Lenart Žavbi, ki je poudaril pomen ohranjanja vrednot NOB v današnjem času. V bogatem kulturnem programu pod vodstvom režiserja Marka Ujca so sodelovali: MePZ Zora Janče, Pihalni orkester Litija, recitatorka in pevka Maša Tiselj, učenci PŠ Janče pod vodstvom Marjanice Marn, ki so na otroško simpatični način s

predstavo avtorja Srečka Čoža gledalce spravili v dobro voljo. Na slovesnosti so sodelovali številni praporščaki Združenj borcev in veteranov vojne za Slovenijo in častna straža SV. Sledilo je sproščeno druženje ob prepevanju Zore in harmoniki zborovodkinje Aste Jakopič.

80-letnica Partizanskega pevskega zbora

Letos smo počastili 80 let obstoja Partizanskega pevskega zbora, ki je pripravil veličasten koncert v Cankarjevem domu s simfoničnim orkestrom in APZ Vinko Vodopivec. Uživali smo ob poslušanju partizanskih pesmi in kantate Radovana Gobca Hej, partizan!. Ob tej slavnostni prireditvi je bila razglašena uvrstitev »petja partizanske pesmi« v zaščiteno kulturno dediščino, nosilec te pobude pa je bil prav PPZ. Med pevci so trije naši sokrajani, vabijo pa tudi nove pevce. Čestitamo za visok jubilej!

Med letošnje naloge spadata tudi čiščenje in urejanje okolice spomenikov, sodelujemo na občinskih zbiorih društev, udeležujemo se pohodov (prvomajski pohod na Molnik, Pohod ob žici),

obiskujemo prireditve in proslave po Sloveniji, skrbimo za objavo aktivnosti in novic iz naše skupnosti v različnih medijih. Ponatisnili smo tisoč izvodov brošure o Molniški četi.

Ob dnevu spomina na mrtve se udeležimo komemoracij na Žalah, Urhu, Orlah ... Ob vseh naših spomenikih se poklonimo žrtvam s cvetjem in vencem. Vseh teh dejavnosti pa ne bi mogli opraviti brez sodelovanja in dela naših članov, ki s svojimi prostovoljnimi urami dela omogočijo izvedbo tako raznolikih opravil in zadolžitev. Razen manjših donacij posameznikov in donacij ČS Sostro in ZZB Moste - Polje vse naloge opravljamo iz naslova članarin. Zato se ob zaključku zahvaljujem članom, podpornikom in prijateljem za vse opravljeno delo, pomoč pri organizaciji in izvedbi prireditev, vsem nastopajočim za lepa doživetja in osebju brunarice Zadvor za odlično postrežbo in podporo. Hvala tudi vsem društvom za sodelovanje in vsem, ki ste nas počastili z obiskom prireditev. **Vsem krajanom voščimo srečno novo leto 2025!**

Mija Kocjančič,

predsednica KO ZB za vrednote NOB

Kulturni utrip

Glasbena šola Bučar združuje že 13 let

Večer harmonike in smeha 2024 V nedeljo, 21. 4., je dvorano Četrtna skupnosti Sostro razganjalo od energije. Prisotni so ustvarili vzdušje, kot ga je mogoče doživeti le še na športnih tekmah, kjer se slovenski športniki kot levi borijo za barve naše, slovenske zastave.

Orkester harmonikarjev Bučar se je zopet izvrstno izkazal v vlogi gostiteljev. Publika je pozdravil nagovor Simona Bučarja, vodje orkestra in Glasbene šole Bučar, hkrati tudi režiserja dogodka, z vzkliki Kdor ne skače ni Slovenc ter dejstvom, da smo Slovenci najboljši navijači. Publika je glasno odgovarjala in že na začetku je bilo jasno, da bo koncert kar prehitro minil. Sledili so pozdravi vrhunskih slovenskih športnikov, ki so publiko in gostitelje nagovorili prek platna: Vesna Fabjan, Edo Murić, Matej Žagar, Žiga Jelar in drugi. Nato je orkester harmonikarjev Bučar s harmonikami slovesno otvoril koncert s slovensko himno, takoj zatem pa v navijaškem vzdušju nadaljeval s skladbo Dviga Slovenija zastave. Na odru so se jim pridružili izjemni gosti;

nastopili so Perkakšns, Osvajalci, Akustik trio, skupina Joker, Strastni muzikanti, Trio Gas, Milan Kokalj, Žiga Mežan, Klavdija Zakrajšek, harmonikarice Bučar, Pevski zborček GŠ Bučar, Žiga Leben, Tjaša Božič, Mladi Gamsi, Tone Omahna in Ansambel Stil. Z glasnim smehom pa je dvorano zaradi izjemnega

humorja napolnil standupovski komik Tin Vodopivec. Odrske točke je hudomušno in že tradicionalno povezovala Tanja Vidic Goršak.

Za konec pa, kot je bilo gledalcem obljubljeno, je publiko s svojo nalezljivo energijo dvignilo na noge presenečenje

večera – Vili Resnik. Publika se je strinjala, da ob takšnih glasbenih točkah, kot so jih bili deležni na navijaškem Večeru harmonike in smeha, človek težko obsedi na stolu, saj dogodek ni bil skrojen le za slušne užitke, ampak za mnogo več.

Glasbena šola Bučar in Vili Resnik združila moči v skladbi Na fuzbal me pust

Priredba skladbe Na fuzbal me pust ni le običajna pesem, ampak prava eksplozija energije, strasti in predanosti, ki jo premorejo tako mladi glasbeniki Glasbene šole Bučar kot tudi izkušeni in vedno karizmatični Vili Resnik.

Snemanje videospota je potekalo na izjemni lokaciji, na stadionu Nogometne zveze Slovenije na Brdu pri Kranju, kar si organizatorji in sodelujoči štejejo v posebno čast. Le dan po snemanju so na tem igrišču že trenirali člani slovenske nogometne reprezentance.

V videospotu vidite mlade glasbenike Glasbene šole Bučar, ki s svojim talentom in energijo osvajajo srca ter Vilija Resnika, ki z neizmerno karizmo in vokalno sposobnostjo še dodatno razplamti navijaški pridih. Pri snemanju videospota so se pridružili tudi starši učencev Glasbene šole Bučar. »Skupaj smo ustvarili nekaj, kar presega običajne meje glasbe – ustvarili smo priredbo, ki bo povezala generacije in prinesla dodatno energijo na tribune in v navijaško okolje,« pravi vodja projekta

Simon Bučar, ki je vsako leto tudi nosilec idej tovrstnih projektov, pri tem pa mu seveda pomaga tudi odlična ekipa mentorjev glasbene šole Bučar in drugih sodelavcev.

Izjemen nastop harmonikarjev Glasbene šole Bučar na dogodku Night of the Dragon

V Glasbeni šoli Bučar so ponosni, da so njihovi harmonikarji navdušili občinstvo na dogodku Night of the Dragon oziroma Noč zmaja 24. 8. v Stožicah v počastitev zaključka kariere izjemno uspešnega košarkarja Gorana Dragiča, čigar navijači so bili tudi v Glasbeni šoli Bučar.

Njihovi mladi glasbeniki so s svojo energijo poskrbeli za najbolj slovenski dve minuti v tem nepozabnem večeru, ko so suvereno odigrali Avenikovo Na golici in našo

narodno zabavno himno ponesli v svet. Nastop je požel številne pohvale, občinstvo je vriskalo od navdušenja in dvorana je bila že ob prvih taktih na nogah. Učenci in mentorji Glasbene šole Bučar so počaščeni, hvaležni in ponosni, da so imeli priložnost nastopati na tem velikem dogodku.

S harmoniko po Pohorju

Učenci Glasbene šole Bučar in njihovi prijatelji že več kot desetletje zadnji počitniški vikend preživljajo skupaj, aktivno in družabno. Že enajst let se namreč takrat odpravijo na dvodnevni glasbeni pohod s harmonikami. Letos so se podali na Štajersko, v hribe, ki jih s harmonikami še niso prehodili, in projekt poimenovali S harmoniko po Pohorju.

Glasbena šola Bučar

Šola in vrtec

Ob 110. obletnici Osnovne šole Sostro

Ko se je šolsko leto že spogledovalo s poletnimi počitnicami, je nas, male in velike šolarje, čakalo še pomembno slavlje. Šola, ki nas združuje pod svojo streho in nas hrani z znanjem, izziva z novimi in novimi preizkušnjami in razvaja s prijateljskimi objemi, je v sredini junija bučno upihnila vseh 110 svečk na praznični torti.

110 otroških glasov se je zlilo v petje slovenske himne in naznanilo, da bo večer, ko se po Sostrem sprehajamo od nekoč do danes, prežet z mladostno energijo. Na samem začetku se je zgodil Veliki pok – šolska gledališka skupina je poskrbela, da se na Zemlji rodijo vse tri šole, najstarejša rumena, zelena in najmlajša rožnata. V vseh je vedno živahno in šola, ki danes ponosno zre na prehojeno pot in dragocene spomine, vsak dan pleše svoj

ples v najrazličnejših ritmih. V dobro uro trajajočem kulturnem programu, ki sta mu niti pletla tedaj osmošolca Maša Kastelec in Urban Dolinar, smo želeli prikazati prav to –

da je utrip Osnovne šole Sostro raznovrsten in bogat. Na sprehodu po njenih hodnikih vam poglede kradejo likovna dela mladih umetnikov, pozdravi vas pesem, izzove

raziskovalno vprašanje, presune dosežek na državnem tekmovanju, na šolskem igrišču osupnete nad natančnostjo meta na koš, iz učilnic zaslišite ubrano petje, morda zmotite zatopljenega bralca v šolski knjižnici ... Da bi začutili, kako v šoli vrši, so nastopili igralci, pevci in plesalci, akrobati, pesniki, slikarji in glasbeniki.

Šolski pevski zbor je zapel prvič izvajano skladbo S je za Sostro, ki je nastala prav za to priložnost. Prisluhnili smo haikujem mlade pesnice Maše Kukovec, ki jih je likovno opremil nadobudni devetošolec Jacob Maximilian Lawrence Mrvar. Ritmi rokenrola in nastop samega Elvisa Presleyja (Lovro Robnik) so pospešili utrip srca in dlani so se hitro sklenile v glasen aplavz ob akrobatskih premetih, nasmejanih plesalkah in ubranih bobnarjih. S srci v dlaneh so učitelji, ob pomembnem jubileju zbrani v priložnostni pevski zbor, zapeli skladbo skupine Tabu Lahko sem srce. Za pravo poslastico so poskrbeli učenci, ki svoje glasbeno znanje kujejo in izpopolnjujejo v Glasbeni šoli Bučar. Z znanim slovenskim raperjem Rokom Trkajem so šoli poklonili skladbo Tok ´ rad.

Zgodovino šole, ki je od leta 1914 do danes doživela kar nekaj vsebinskih in vizualnih preoblek, vse njene gradbene faze, ki jih je bilo zaradi večanja števila učencev in

potreb kraja več, pot od enorazrednice mimo osem- do devetletke smo si ogledali v kratkem filmu. Pomembnost šole za posameznika, za skupnost, za kraj in mesto so vsaka s svojega zornega kota osvetlile štiri govornice: gospa Mojca Pajnič Kirn, ravnateljica Osnovne šole Sostro, gospa Marija Fabčič, vodja oddelka za vzgojo in izobraževanje Mestne občine Ljubljana, gospa Janja Zupančič, državna sekretarka na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, in gospa Urška Klakočar Zupančič, predsednica Državnega zbora Republike Slovenije. Prav vse so poudarile, da je Osnovna šola Sostro na vzhodnem robu Ljubljane že 110 let pomembno stičišče izkušenj in znanja, mesto srečanj in priložnosti, rojstni kraj velikih idej in tesnih vezi, ki s svojim delovanjem pomeni gonilo razvoja tako posameznika kot samega kraja.

Uradnemu delu prireditve z naslovom Sostro pleše že 110 let smo vsi zbrani v šolski telovadnici še zapeli v pozdrav in dogajanje se je odvrtno naprej v sproščeno druženje. Na odru so se izmenjale kar štiri glasbene skupine, tesno povezane z našo šolo. Trio Gas, skupina Joker, orkester harmonikarjev Bučar in Rocka Rolla so z vsaj enim svojim članom del sostrske osnovnošolske zgodbe, zato so radi poskrbeli za veselo vzdušje. Ob tem sta v šolski avli potekala dobrodelna dražba

in srečelov Šolskega sklada OŠ Sostro. V mali telovadnici so se lahko na športnem poligonu zabavali naši najmlajši, v šolski kuhinji so poskrbeli za razvajanje brbončic, spominsko fotografijo ob 110. obletnici OŠ Sostro pa so si vsi udeleženci veselega slavlja lahko zagotovili v veliki telovadnici. Z razstavnih panojev so nas v šolski avli pozdravljali obrazi tistih, ki so se z našega osnovnošolskega odra zavihteli vse do svetovno odmevnih podijev.

Ob jubileju smo se s ponosom zazrli na leta kakovostnega in predanega dela, ki s svojim širokim delovanjem, ohranjanjem naravne, kulturne in etnološke dediščine dviga kakovost življenja tako otrokom kot vsem krajanom, in se zavezali, da bomo vrednote znanja, spoštovanja, strpnosti, odgovornosti in doslednosti živeli naprej.

Katarina Leban Škoda

Podružnične šole OŠ Sostro

Podružnične šole igrajo ključno vlogo v izobraževalnem sistemu, saj omogočajo prilagojeno, osebno obravnavo in tesno sodelovanje s skupnostjo. S tem ne zagotavljajo le izobrazbe, temveč tudi prispevajo k identiteti skupnosti. Otroci, ki se šolajo v svojem domačem kraju, odraščajo z močnim občutkom pripadnosti in odgovornosti do svojega okolja.

Ponašajo se z delavnostjo in aktivno vključenostjo v najrazličnejše projekte.

S svojim sodelovanjem pri številnih iniciativah, tako lokalnih, državnih kot evropskih, učenci pridobivajo dragocene izkušnje, razvijajo občutek za skupno dobro, skrb za sočloveka in spoštovanje narave ter kulturne dediščine. Ti projekti vključujejo ekološke akcije, kulturne dogodke, humanitarne projekte in druge aktivnosti, ki bogatijo našo skupnost in širijo obzorja otrok, ki bodo znali prispevati k razvoju in napredku svojega domačega kraja, zato je ohranitev izjemnega pomena.

Podružnične šole OŠ Sostro niso le šole, so srca skupnosti, ki imajo neprecenljivo vlogo v kraju, saj so ne samo izobraževalno središče, ampak tudi kulturna in družabna stičišča, kjer se srečujejo, sodelujejo in gradijo skupnost. Tega se je močno zavedala ravnateljica Mojca Pajnič Kirn, zato se je vedno s srcem in močnimi argumenti borila za obstoj malih šol z velikim poslanstvom.

Marjanca Marn

70 let Podružnične šole Besnica

**»V prelepi besniški dolini rumena šola je doma.
Tu dom je željnih učenosti, to srčna je podružnica.«**

Podružnična šola Besnica je praznovala 70 let, zato smo 4. junija 2024 v dvorani besniške šole praznovali ta jubilej. Naša ravnateljica, gospa Mojca Pajnič Kirn, je prisotnim na kratko opisala zgodovino naše šole ter izpostavila pomen in srčnost podružničnih šol. Prisotne je pozdravil

tudi podžupan Mestne občine Ljubljana, gospod Boštjan Koritnik, in čestital ob tako pomembnem jubileju. Pomen obstoja podružničnih šol je opisala tudi predsednica Četrtna skupnosti Sostro, gospa Marjanca Marn, vse navzoče pa je nagovorila tudi predsednica Društva

učiteljev podružničnih šol Slovenije, gospa Erika Anzelc Intihar.

V čudovitem kulturnem programu so nastopili učenci PŠ Besnica ob glasbeni spremljavi učiteljice Martine in našega gosta Rudija. Učenci so na prireditvi predstavili časovno kapsulo s spomini, zapisi in predmeti, ki jo bodo lahko odprli čez trideset let in videli, kako se je podružnična šola spremenila. Najprej so jih prebrali, nato pa so v časovno kapsulo dali zapise učencev o naši šoli ter tudi o

tem, kakšna je bila šola nekoč, ko so jo obiskovale njihove babice. Dodali so tudi nekaj zapisov, kako si predstavljajo šolo v prihodnosti. Nato so zaprli časovno kapsulo z željo, da bi naša šola dala znanja še mnogim generacijam. Učenci so večkrat poudarili, kako hvaležni so, da imajo podružnično šolo Besnica. Na prireditvi so premierno zapeli pesem o podružnični šoli Besnica, ki jo je napisala in uglasbila učiteljica Martina. Veseli smo bili, da so se prireditve udeležili krajan, učitelji, bivši učenci, starši in ostali

obiskovalci. Po prireditvi so na šolskem dvorišču poklepetali in obujali spomine na šolske dni. Druženje je bilo ob zvokih harmonike našega bivšega učenca Boštjana zelo prijetno. Poleg vseh, ki so pomagali in soustvarjali prireditev, se zahvaljujemo tudi staršem naših učencev, ki so pripravili pogostitev. Želimo si in verjamemo, da bo naša šola tudi v prihodnje središče našega kraja.

Maja Sveršina Dobravec,
vodja PŠ Besnica

70 let šole na Jančah in 10 let vaše učne točke, »Praznik skupnosti in sodelovanja«

Podružnična šola Janče je srce našega kraja, kjer se mlade generacije učijo prvih življenjskih veščin, kjer domujejo najmlajši – naši vrtičkarji ter kjer se srečujemo s člani društev, s katerimi že desetletja tesno sodelujemo in skupaj ustvarjamo živahno in povezano skupnost. Pred desetimi leti smo s podporo Mestne občine Ljubljana šolo povečali in ustvarili vaško učno točko – medgeneracijski center, ki še dodatno obogati naš kraj.

Zato je bila nedelja, 17. marca 2024, prav posebna – polna ponosa, spominov in prazničnega vzdušja, saj smo slavili 70-letnico naše šole ter 10 let vaše učne točke. Ob tej priložnosti smo se s hvaležnostjo ozrli v preteklost in z zanosom usmerili pogled v prihodnost. Na praznovanju so se nam pridružili številni gostje, učitelji, krajan, starši in ostali obiskovalci.

Kulturni program je bil zasnovan v sodelovanju z lokalnimi društvi, ki so naš dolgoletni podporni steber in imajo

svoj prostor v vaški učni točki. Slovesnost je odprl Mešani pevski zbor Zora Janče z državno himno, nadaljevala sta povezovalca Jakob in Matic. Zbrane je nagovorila ravnateljica Mojca Pajnič Kirn, ki je predstavila bogato zgodovino šole na Jančah, pomen šolstva za kraj, zavzetost krajanov za postavitev prve šole ter njeno raznoliko delovanje skozi desetletja. V

imenu župana nas je pozdravil podžupan Dejan Crnek, ki je ravnateljici in vodji šole ob jubileju izročil darilo - Kogojevo srce. Program so popestrili učenci šole Janče, ki so s pesmijo, recitacijami in igranimi prizori prikazali utrip šolskega življenja v sodelovanju z društvi KK Janče, TD Besnica - Janče ter ŠD Janče. Zaplesali so v modernih ritmih, predstavili projekte, ki so jih izvedli s podporo LAS SMP, in zapeli z zborom Zora Janče. Poseben čar so dodali še bivši učenci, zdaj učenci centralne šole, otroci vrtca Pedenjped – enote Janče, zbor

Zora Janče, bivši učenci s harmonikami ter orkester harmonikarjev Bučar. Praznovanje smo zaključili z zahvalo ravnateljici za njena prizadevanja za ohranjanje podružničnih šol in s pesmijo Vse najboljše, draga šola ter slastno jubilejno torto.

Iskrena hvala vsem, ki ste soustvarili to nepozabno slovesnost. Še posebej se zahvaljujemo Turističnemu društvu Besnica-Janče za gostoljubno pogostitev, ki je obogatila naš praznik.

Marjanca Marn, vodja PŠ Janče

Sostrski učenci na Triglavu 2024

Gorniški krožek na OŠ Sostro je pri otrocih zelo priljubljen. Tako imamo letos v krožku že več kot 120 otrok od 2. do 9. razreda z različnimi izkušnjami pri hoji v gorah. Za najbolj aktivne in seveda dovolj sposobne udeležence vsako leto pripravimo tudi »sladkorček«. Tako zanje v začetku šolskega leta izvedemo nekoliko zahtevnejši vzpon in letos je bil po nekaj letih spet na vrsti najvišji vrh Slovenije.

Priprave na vzpon na Triglav smo začeli že konec avgusta, ko smo imeli kondicijsko turo. Začeli smo v Tacnu, nadaljevali do Vikrč in se od tam po plezalni Pogačnikovi

poti vzpeli na šmarnogorsko Grmado. Sedil je vzpon na Šmarno goro, sestop v Povodje in spet gor na Rašico ter končno sestop v Črnuče. Vsi otroci so takrat pokazali odlično formo.

Nadaljevalo se je v soboto, 7. 9. 2024, zgodaj zjutraj. Zbralo se nas je 17 otrok in 6 vodnikov. Nekaj staršev nas je nato s svojimi avti oz. kombiji odpeljalo v dolino Krma. Sledil je dolg in vse bolj strm vzpon čez Konjsko sedlo, do Doma na Planiki (2404 m). Zaradi slabše vremenske napovedi za naslednji dan, smo se odločili za vzpon na vrh Triglava še isti dan. Do vrha

V ekipi so bili: Ula Pleterski, Zarja Šturm, Neli Leban, Filip Dimovski, Urban Likovič, Jan Grad Rome, David Škufca, Miha Vrečar, David Vrečar, Matic Janušič, Aleš Kravanja, Nina Kralj, Danaja Anžur, Ema Rutar, Anastasija Kirbiš, Zoja Šebetić Golob in Alja Janušič. Za njih smo skrbeli vodniki: Jože Drab, Andreja Tomšič Drab, Domen Drab, Jure Pečak, Iztok Bokavšek in Doroteja Bokavšek.

Malega Triglava (2725 m) je šlo kar hitro. Nadaljevanje po ozkem in izpostavljenem, a dobro zavarovanem grebenu je bilo bolj počasno. A ne zaradi nas, kondicijsko odlično pripravljenih, temveč zaradi velike gneče, ki je na tistem delu v tem času že kar običajna. Potem pa končno vrh in veselje, čestitke, fotografiranje, pošiljanje pozdravov domov Žal so oblaki okrnili razgled, vendar nas to ni preveč motilo. Kar 14 naših

otrok je bilo tudi prvič na vrhu Triglava in ustrezno s tradicijo so bili kršчени – trikrat po riti s plezalno vrvjo. Po enourni pavzi smo se vrnili po grebenu na Mali Triglav, nato pa se strmo spustili do Triglavskega doma na Kredarici (2515 m). V domu smo se spočili, najedli in kmalu odpravili spat. Ponoči je izredno močno pihalo. Zavijalo je okrog vogalov in bobnelo, da smo bolj slabo spali. V nedeljo zjutraj se je veter

malo umiril in na srečo razkadil vse oblake. Po zajtrku smo se počasi odpravili nazaj v dolino. Sestopili smo čez pobočje Kalvarija in okoli poldneva prišli na izhodišče v Krmi. Da so bili vsi otroci na koncu navdušeni nad gorsko dogodivščino, verjetno ni treba posebej poudarjati.

Jože Drab

Jože in Domen Drab, avtorja fotografij

Vrtec Pedenjped, enota Učenjak

Beremo skupaj

V dobi hitre digitalizacije se pogosto znajdemo v dilemi, kako ponuditi otrokom prave izkušnje. Tehnologija je lahko izjemno koristna, vendar nas hkrati tudi vabi k pasivnemu preživljanju časa. Naš zgled in način, kako se povezujemo z otroki, oblikujeta njihove vrednote in dojemanje sveta. Z aktivnim sodelovanjem, igro, ustvarjanjem in predvsem prisotnostjo v njihovem življenju lahko oblikujemo okolje, kjer bodo otroci svobodno izrazili svojo ustvarjalnost in radovednost.

Branje je temeljnega pomena za razvoj predšolskih otrok, saj ne le da spodbuja jezikovne sposobnosti, ampak tudi krepi domišljijo, socialne veščine ter ljubezen do knjig. Skupno branje z otroki je odličen način za utrjevanje odnosov in spodbujanje pozitivnega odnosa do branja. Skozi pripovedi se otroci naučijo empatije, širijo svoj besedni zaklad in razvijajo kritično mišljenje. Zelo pomembno je aktivno branje, ki presega zgolj branje besedila; vključuje dialog, vprašanja, igro in razpravljanje o vsebini. Aktivno branje omogoča otrokom, da spoznavajo nove besede in fraze. Ko se starši ali vzgojitelji pogovarjajo o zgodbi, otroci slišijo različne izraze, kar bogati njihov besedni zaklad. S postavljanjem vprašanj ali izražanjem svojega mnenja o zgodbi razvijajo sposobnost kritičnega mišljenja. Aktivno sodelovanje pri branju jih spodbuja, da razmišljajo o tem, kar berejo, in povezujejo informacije. Zgodbe, ki jih berejo, omogočajo otrokom, da razvijajo svojo domišljijo. Aktivno branje, ki vključuje igranje likov ali ustvarjanje novih koncev zgodb, spodbuja ustvarjalno mišljenje. Aktivno branje je tudi priložnost za razvoj

socialnih veščin. Otroci se učijo poslušati, deliti in izražati svoja čustva, kar je ključno za njihove odnose. Pripomore tudi k boljši osredotočenosti in spominu. Ko so otroci aktivno vključeni v proces branja, je verjetnost, da si zapomnijo informacije, večja. Predvsem pa skupno branje krepi čustvene vezi med otrokom in odraslim. Ustvarja občutek varnosti in zaupanja, kar pozitivno vpliva na otrokovo samozavest in čustveno zdravje. S skupnim branjem postane branje prijetna in zabavna izkušnja. Otroci, ki uživajo v aktivnem branju, bodo verjetno razvili ljubezen do knjig in branja v prihodnosti.

V našem vrtcu se zavedamo pomena branja, zato aktivno sodelujemo v bralnem projektu Ciciuhec, katerega krovni organizator je knjižnica. Projekt je osredotočen na spodbujanje družinskega branja. Družine se vključujejo v različne aktivnosti, ki jih pripravijo vzgojiteljice in otrokom omogočajo, da odkrivajo veselje do knjig. Ena od njih je bralni nahrbtnik, ki potuje po domovih otrok. V njem so slikanica, lutka in dnevnik, v katerega otroci skupaj s starši po prebrani zgodbi

narišejo svoje vtise in jih opišejo. S tem ko skupaj berejo, si starši in otroci delijo dragocene trenutke, ki bogatijo njihovo povezanost. Februarja nas je presenetila skupina staršev, ki je otrokom zaigrala igrco po zgodbi VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV. Izjemna interpretacija in zabavni vložki so navdušili otroško in odraslo publiko. Takih dogodkov si vsekakor še želimo. Ne pozabimo, da veliko vrednost nosijo tudi zgodbe naših dedkov in babic, zato so prav oni zakladnica kulturne dediščine in jih z veseljem povabimo v naš vrtec.

Poleg tega organiziramo pravljичne urice tako v knjižnici kot v vrtcu, kjer otroci spoznavajo različne zgodbe in junake. Vzgojitelji in knjižničarka sodelujejo pri izboru knjig, ki so primerne za starostne skupine, kar otrokom omogoča raznolikost in izbiro. V ta namen ima vsaka igralnica svoj knjižni kotiček. Da bi počastili pomen branja, smo v marcu v dvorani Zadrúžnega doma z otroki pripravili plesno uprizoritev pravljic, ki smo jo poimenovali PRAVLJIČNI LONEC. Otroci so predstavili zgodbe Muca copatarica, Volk in sedem kozličkov, Trnuljčica, Hvaležni medved, Mojca Pokrajculja in Moj dežnik je lahko balon. V tednu mobilnosti so otroci obiskali novo knjigobeznico pri brunarici Zadvor. Ta inovativna pobuda spodbuja izmenjavo knjig in dostopnost literature za vse. Otroci so v knjižno hiško prinesli slikanice, ki jih želijo deliti z drugimi. Tako spoznavajo vrednost deljenja in sodelovanja v našem kraju, hkrati so imeli priložnost izbrati nove knjige, ki jih bodo brali v vrtcu. Katera knjiga pa je vaša zadnja, ki ste jo prebrali?

Mojca Laznik,

pomočnica ravnateljice Vrtca Pedenjped in vodja enote Učenjak

V enoti Potepuh ohranjamo tradicijo – kostanjev dan

V Vrtcu Pedenjped, enoti Potepuh na Jančah, se vsako jesen veselimo pisane jeseni in dobrot, ki nam jih natrosi narava. Kostanj je živilo, ki je na Jančah nepogrešljiva sestavina v kuhinji pri domačinih.

V sklopu projekta TURIZEM IN VRTEC – OKUSNI ZAKLADI SLOVENIJE smo izvedli zanimivo druženje s starši in otroki. Naš kraj je znan po kostanju in kostanjevih dobrotah, s katerimi se domačini radi pohvalijo in jih ponujajo tudi na kostanjevih nedeljah. Kostanj je tako vpet v tradicijo kraja, da imamo poleg kostanjevih nedelj v oktobru tudi turistično Kostanjevo pot za pohodnike, ki poteka iz Sostrega do Malega vrha.

Odločili smo se, da podobno kot domačini organizirajo kostanjeve nedelje, tudi mi pripravimo jesensko prireditev s kostanjem. Poimenovali smo jo Kostanjevo kulinarično doživetje. Z otroki smo načrtovali izvedbo prireditve ter kaj vse moramo postoriti. V gozdu smo nabrali kostanj in naravni material za ustvarjalno delavnico. Dogovorili smo se, da bomo v vrtcu spekli kostanjeve kolačke in kostanjeve piškote

ter postregli z napitkom iz domače mete in melise. Na zeliščnem vrtu ob vrtcu nam vsako leto zraste kar nekaj rastlin in zelišč, na katere smo še posebej ponosni. Vzgojiteljice smo prosile za pomoč pri kostanjevih receptih in dobrotah družino Černe Obolnar. Roman in Alenka sta z nami delila nekaj kostanjevih receptov in nam pomagala pri peki kostanjevih truflejev in kostanjevih kock.

Z otroki smo izdelali napise, recepte, označevalce hrane in pijače. Za peko kostanja sta poskrbela Jurij Kamšek in Tomaž Birk. Pripeljala sta svoje peči in nam spekla kostanj, ki so ga prinesli starši in otroci. Na prireditvi smo imeli tudi ustvarjalno delavnico iz naravnih materialov, kjer so otroci in starši ustvarjali po nekaj predlogih, ki smo jih pripravili.

Šport in turizem sta za nas in naše okolje pomembna, prav tako je pomembna tudi lokalna kulinarika, ki smo jo spoznavali. Otrokom je bilo zelo všeč, da so lahko sodelovali pri organizaciji prireditve, izdelavi napisov, peki slaščic in seveda pokušanju dobrot. Uživanje lokalne hrane omogoča priložnost za pogovor in dejavnosti z otroki

o pomenu hrane, njenih vplivih na zdravje, okolje in skupnost. Pomembno se nam zdi, da otroci sodelujejo pri vzgoji rastlin in pripravi hrane, saj tako spodbujamo in vzgajamo zavedne, odgovorne in zdrave uporabnike. Še naprej se bomo trudili, da bomo ohranjali lokalno kulinariko in tradicijo kraja.

Tjaša Cerar, diplomirana vzgojiteljica,
in Vesna Košir Pevce, vodja enote Potepuh

Enota Pedenjškrat

Z najmlajšimi smo spoznavali učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije

Vrtec Pedenjped je že dlje časa aktiven član velike mednarodne družine eko šol in vrtcev. Otrokom poskušamo preko različnih vsebin in metod približati pomen ohranjanja narave. V enoti Pedenjškrat smo jim predstavili možnosti pridobivanja energije iz trajnostnih virov. Otrokom je električna energija zelo blizu. Živijo v času razcveta naprav, ki za svoje delovanje potrebujejo energijo.

Za raziskovanje smo izkoristili trenutek, ko nam je v vrtcu zmanjkalo elektrike. S pomočjo staršev so otroci ugotavljali, katere porabnike električne energije imajo doma. Slike aparatov so prinesli v vrtec. Med pogovorom z otroki smo izluščili nekaj idej za učinkovito rabo – male gospodinjske aparate, kot so pralni stroj ali pomivalni stroj, napolnimo do svoje zmogljivosti, sicer jih moramo večkrat vključiti, perilo lahko sušimo na zraku. Ne pripravljamo si vsak dan tople kopeli, saj s hitrim tuširanjem porabimo manj tople vode. V vročih dneh se je prijetneje ohladiti

v senci pod drevesom ali ob potoku v gozdu kot pa v klimatiziranih prostorih. Kaj pa lahko storimo v vrtcu? Spremljali smo učinkovitost rabe prižganih luči in zaznali, da so luči včasih prižgane, tudi ko jih ne potrebujemo. Izbrali smo simbol, ki nas je najbolj nagovoril, in z njim opremili

vsa stikala v vrtcu. Otroci so izrazili željo, da bi omenjeni simbol odnesli tudi v svoje domove in k smotrni rabi energije spodbudili še svoje domače. Vsako jutro je »elektro nadzornik« pregledal vse prostore vrtca in ovrednotil, ali so luči upravičeno prižgane. Ugotovili smo, da smo po določenem času začeli bolj odgovorno uporabljati električno energijo. Tudi sedaj, ko je projekt zaključen, nadzor in trud za učinkovito rabo energije v vrtcu še vedno ostajata.

Iz odpadne embalaže smo izdelali kuhinjo za igro in varčne male gospodinjske aparate, ki so popestrili našo igro vlog. Želeli smo se igrati z okolju prijaznimi aparati, zato smo aparate, narejene iz odpadne kartonske embalaže, opremili z energijskimi nalepkami, ki so nazorno prikazovale, da pri igri uporabljamo »okolju prijazne električne naprave«.

Zastavljalo se nam je vprašanje, od kod dobimo energijo. S pomočjo posnetkov in fotografij smo spoznali nekaj vrst

elektrarn, poudarili smo njihove prednosti in pri tem opozorili tudi na možne nevarnosti, ki so z njimi povezane. Otroci so z lastno aktivnostjo spoznavali, kako delujejo elektrarne. Enostavni poskusi, ki so ponazarjali delovanje posameznih vrst elektrarn, so bili izhodišče za pridobitev osnovnega znanja, kako lahko iz trajnostnih virov pridobivamo električno energijo. Z enostavnimi vodnimi mlinčki smo prikazali vpliv pretoka reke na moč elektrarne. Vetrnice iz papirja so nam bile v pomoč, da smo lahko opazovali vpliv hitrosti vetra na vrtenje vetrnice. Igra z avtomobili in živalmi, ki delujejo s pomočjo fotocelic, nam je pomagala razumeti delovanje sončne elektrarne ob različnih vremenskih pogojih. Na enostaven in igriv način smo si predstavljali delovanje hidroelektrarne, sončne elektrarne in vetrne elektrarne ter hkrati spoznavali tudi volatilitnost obnovljivih virov energije.

Spraševali smo se, kako električna energija pride v naše domove. Med raziskovanjem so imeli otroci na voljo nekaj enostavnih elektroelementov (žice, žarnica, baterija, dinamo), s katerimi so pridobivali izkušnje o zakonitostih delovanja elektrike. Med igro so s poskušanjem in manipuliranjem z elementi ugotavljali, kaj je potrebno, da »lučka zasveti« in se »motor zavrti«. Spoznali smo električni tokokrog in zakonitost sklenjenega tokokroga, če želimo, da lučka sveti. Na sprehodih smo pozornost usmerili v električno napeljavo. Iskali smo električne drogove, daljnovode, transformatorje in sledili žicam, ki »pripeljejo« elektriko do posameznih hiš. Za konec projekta smo naredili nazorno maketo, ki je prikazovala, kako električna energija potuje iz elektrarn, ki proizvajajo trajnostno energijo prek razdelilnih postaj prav do naših domov. Iz lesenih kosov smo sestavili hišice, transformatorje, jedrsko elektrarno,

hidroelektrarno, vetrno elektrarno in elektrarne, ki delujejo na sončne celice. Vse te elemente smo prestavili v peskovnik na igrišču vrtca.

Če otroku pripravimo primerno učno okolje in mu postavimo vprašanje na pravi način, bo s svojo otroško radovednostjo poskušal najti pravi odgovor. Otroci ne živijo v bližini velikih elektrarn, pa vseeno dnevno čutijo energijo vetra, vode in sonca. Danes, ko je projekt že zaključen, skrb za zdravo okolje in smotrno rabo električne energije še ostaja. Veseli nas, da so otroci v aktivno sodelovanje vključili tudi svoje starše. Trdno zaupamo v veličino majhnih, a vztrajnih korakov ter verjamemo, da lahko majhna in dobronamerna akcija posameznika sproži »veliko reakcijo«.

Barbara Štrubelj,
diplomirana vzgojiteljica

Tudi v hribih se dogaja

Dan veselja in napredka na Tujem Grmu

Pred 80 leti je bil na Tujem Grmu 24. maj dan žalosti in strahu, saj je bila vas požgana. Istega dne leta 2024 pa smo doživeli dan neizmerne veselja ob dveh pomembnih pridobitvah, ki sta izboljšali kakovost življenja vseh prebivalcev. Vodovod, življenjska sila vsake vasi, zagotavlja čisto in varno pitno vodo, kar je osnovna potreba in pravica vsakega človeka. Poleg

vodovoda je bila skozi vas preplastena cesta v dolžini približno 350 metrov, kar povečuje prometno varnost in je izboljšalo dostopnost do naših domov.

Otvoritev so začeli učenci Podružnične šole Janče pod vodstvom Aste Jakopič s petjem, sledili so pozdravni nagovori predsednice ČS Sostro Marjane Marn, krajana Jožeta

Groznika in podžupana Mestne občine Ljubljana Dejana Crneka. Za glasbeno spremljavo sta na harmoniki poskrbela Maks Mahkovic in Žiga Jerebič. Na slovesnosti so se nam pridružili tudi Simona Križanec iz kabineta župana, Miha Zorn, glavni vodja projekta in predstavnik Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet, Tina Kovač Rebernik iz Sveta za preventivo

in vzgojo v cestnem prometu, Viktor Dolinšek iz Komunalnih gradenj Grosuplje, Slavko Rupnik iz Komunalnega podjetja Ljubljana ter predstavnika VOKA SNAGE Ljubljana in svetniki ČS Sostro.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo Mestni občini Ljubljana za realizacijo projekta ter krajanom Tujega Grma za pripravo otvoritve z bogato pogostitvijo na domačiji Pemčevih.

Jože Groznik

V dolini Besnice

Praznovanje 1. maja v Besnici

Na večer pred 1. majem, praznikom dela, smo se vaščani Besnice zbrali in prižgali kres. V spomin in opomin na daljno leto 1886. V mestu Chicagu v ZDA se je delavski razred uprl kapitalu. Delavci so zahtevali 8-urni delavnik in boljše pogoje dela. Leta 1948 sta bila v naši nekdanji državi prvi in drugi maj razglašena za prosta praznična dneva in to velja še danes. Ob ognju in prijetnem druženju je potekala zanimiva debata različnih generacij. Spraševali smo se, kdo je sestavljal delavski razred nekoč in kdo ga danes? Je meja med delavci in delodajalci še tako ostra? Kdo je izkoriščen in kdo izkoriščevalec?

Kdo ustvarja dodano vrednost in kdo jo porablja? Na koncu smo se spraševali, ali upravičeno kritiziramo, kako slabo nam gre danes. Ukvarjanje s preteklostjo nam jemlje energijo za sedanjost in izzive za prihodnost. Bodimo pozitivni in zaupajmo

mlajši generaciji, ta pa se mora zavedati že pridobljenih pravic, ki niso samoumevne. Na 1. maja nas je sredi vasi pozdravil Pihalni orkester Ljubljana, katerega član je naš krajan Ivan Zaman. Organiziral je vse potrebno za izvrsten nastop in z njim tudi zaigral. Vaščani pa so poskrbeli za pogostitev in prijetno druženje. Meje, kdo je za kaj zaslužen, že dolgo ni več. Upam, da bomo imeli dovolj zdrave pameti in znali to, kar imamo, tudi obdržati in nadgraditi z novimi kulturnimi dogodki.

Hvala Pihalnemu orkestru Ljubljana za nastop in hvala krajanom za prijetno druženje.

Vidimo se prihodnje leto na kresovanju.

Jelka Boštjančič

Urejanje potoka v spodnjem delu Besnice

V sredini septembra so delavci RMJ ANŽUR k. d. kot podizvajalci družbe HIDROTEHNIKA d. o. o. začeli sanacijo potoka med nekdanjo Drčarjevo in Bavantovo kmetijo.

Potok izvira v Drčarjevem gozdu, teče mimo Bavantovega gozda in ima od izvira tri pritoke, manjše potočke, do izliva v širši potok Besnica. Potok je bil speljan na korita vse do približno leta 1970 in je služil za

uživanje ljudem in živalim na Drčarjevi in Bavantovi domačiji. S prvimi poselitvami, novogradnjami na Drčarjevi kmetiji ob potoku in v njegovi bližini je postala voda oporečna za uživanje. Starejši se spominjamo še vseh štirih letnih časov, sploh z zimami z veliko snega in mraza in bolj izrazitih prehodov med letnimi časi. Vreme se je spremenilo. Presenečajo nas naravne ujme: vetrovi, močne padavine, toča, dolgotrajna vročina. Na vse to se odzovejo tudi potoki, reke, tla, gozdovi ... Naš potok je zaradi nenadnih močnih padavin, velike količine vode s pritoki, v zadnjih desetletjih poglobil strugo, na določenih mestih skoraj za cel meter. V gozdu ob potoku so se začeli sprožati plazovi in so grozili, da bi spolzeli v strugo potoka in tako bi nastala nevarnost poplavl za spodnje hiše, zgrajene v bližini potoka, in poškodb ceste ob potoku. Ob močnejših padavinah je potok narastel, postal je kot hudournik in odnašal zemljo ob njegovem toku. Stanje smo opazovali in se bali škode, ki jo je potok povzročal. Zavedali smo se, da sami težko ukrotimo potok in popravimo poškodovano brežino. Pisno smo zaprosili ustrezne institucije, ki skrbijo za urejanje vodotokov, da nam pomagajo urediti in popraviti škodo, ki jo je večkrat na leto naredil narastel hudourniški potok.

Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli k temu, da se je sanacija začela in tudi korektno in strokovno izvajala. Delavci družbe RMJ ANŽUR k. d. so opravili zahtevno delo oblaganja brežine in struge potoka z močnimi skalami. Tok struge so ublažili z lesenimi piloti in skalami. Na določenih mestih struge potoka so naredili betonske obloge in pregrade. Predhodno so morali požagati in odpeljati drevesa in grmovje, ki je viselo nad potokom ali oviralo potek del. Delo je bilo zahtevno zaradi na določenih mestih težko dostopnega terena. Izvajalci sanacije potoka so morali paziti tudi na vodovodno cev, ki prečka potok, in napeljavo električnega kabla čez potok. Zaradi poškodovanih bregov in odnašanja zemlje ob potoku so morali zemljo dovoziti na celotno območje sanacije vodnega toka.

Predvidena dela, na delni sanaciji potoka, so se v glavnem zaključila 21. oktobra. Priporočamo se in pričakujemo, da se bo sanacija nadaljevala še proti zgornjemu toku. Dobro bi bilo do zadnje stanovanjske hiše ob potoku, da bi bili tako prebivalci tega dela Besnice brez tovrstnih skrbi in strahu v primeru močnejših padavin.

Fanika Jančar

Blagoslov novih orgel v župniji svetega Lenarta v Sostrem

Nedelja, 10. 11. 2024, je bila za našo župnijsko skupnost prav posebna in slovesna priložnost. V naši cerkvi smo z veliko hvaležnostjo in ponosom blagoslovili nove orgle, ki so rezultat dolgoletnega truda, predanosti in solidarnosti naše skupnosti. Pobuda za izgradnjo novih orgel se je začela že pred dvajsetimi leti, vendar je morala duhovno in materialno dozoreti.

Leta 2019 je župnijski pastoralni svet župnije Sostro ustanovil Odbor za orgle, ki je začel udeležati želje in pobudo za izgradnjo novih orgel. Finančna sredstva so se začela nabirati počasi, pandemija covid-19 je župnijsko občestvo še dodatno razredčila in začeli smo že omahovati. Pojavili so se dvomi, ali je tako draga investicija sploh smiselna. Vendar smo tudi z molitvijo in močnim delovanjem Svetega Duha vztrajali ter nadaljevali zbiranje sredstev. Glavnino sredstev za izgradnjo novih orgel smo prispevali sami farani župnije Sostro. Nekateri tudi z veliko odrekovanja, kot vdova, ki je dala zadnja dva novčiča (prim Lk 21,2), za kar se še posebej zahvaljujemo. Obrnili smo se tudi na podjetja, ki delujejo v naši župniji ali pa so z našo župnijo neposredno povezana. Veliko se jih je odzvalo na našo prošnjo in so postala botri našim orglam, nekatera tudi večkratni zlati botri. Posebej bi izpostavili dar podjetja Belektron, d. o. o., ki je med podjetji in posamezniki darovalo največ, za kar se gospodu Boštjanu Bandlju najlepše zahvaljujemo.

Tako smo počasi in vztrajno zbrali tri četrtine sredstev ter začeli med več ponudniki izbirati izvajalca izgradnje naših orgel. Izbrali smo Orglarstvo Škrabl iz Rogaške Slatine, ki je s svojo vrhunsko strokovnostjo in dolgoletno tradicijo izdelalo čudovit inštrument, imenovan Opus 485 z 31 registri, 1955 piščalmi, dvema manualoma in pedalom. Podrobnejše lastnosti orgel so objavljene v publikaciji, ki smo jo izdali ob blagoslovu orgel. Celotna akcija zbiranja sredstev je potekala pod geslom Glej,

vse delam novo (Raz 21,5), kar je simbolično odražalo tako prenovu glasbene opreme naše cerkve kot tudi duha novega začetka, ki ga to prinaša naši skupnosti. Če sta bila na začetku morda še kakšen dvom in omahovanje, je začetek fizičnih del v naši župniji sprožil neprecenljivo verigo dobrote in pripravljenosti pomagati. Poleg samih orgel smo prenovili tudi celoten kor, ki je sedaj moderna in funkcionalna podpora našim odličnim pevcem. Poleg finančnega darovanja so župljani darovali mnogo ur svojega časa in priskočili na pomoč pri fizičnem delu. Posebej bi izpostavili moške, ki so pomagali pri prenovi kora, ter žene, ki so pomivale in pospravljale od del zaprašeno cerkev in druge prostore ter kuhale večerjo orglarskim delavcem. Bilo je še veliko molitvenega, finančnega in drugega darovanja, vendar je prostor v časopisu omejen, da bi lahko vse našteali in se vsakemu posebej zahvalili. Vsak vaš prispevek je bil kamenček v mozaiku tega projekta in brez vas novih orgel danes ne bi bilo. Posebej se zahvaljujemo tudi našemu gospodu župniku Alešu Tomaševiču, ki je v določenem trenutku sprejel težko, a ključno odločitev ter ves čas skupaj z Odborom za orgle živel za ta projekt. Nove orgle niso zgolj inštrument za bogoslužje, temveč predstavljajo

pomemben del naše kulturne dediščine. Tako kot so orgle skozi stoletja pomembno oblikovale kulturni prostor v Evropi, tudi naše nove orgle nadaljujejo to tradicijo, ki presega verske meje. S svojo lepoto in mogočno zvočnostjo bodo bogatile ne le verska obredja, temveč tudi kulturne dogodke, koncerte in številne druge priložnosti, ki bodo dostopne vsem krajanom. Slovesni blagoslov novih orgel je opravil gospod nadškof mrsg. Stanislav Zore 10. novembra 2024, na nedeljo našega farnega zavetnika svetega Lenarta, ki nosi prav poseben pomen za našo cerkev in skupnost. To je bil trenutek velikega ponosa in zahvale – tako tistim, ki so prispevali k izgradnji orgel, kot tudi vsem, ki so verjeli v pomembnost tega projekta za prihodnost.

Naj nove orgle ponosno in mogočno odmevajo skozi generacije in nas vse opominjajo, kako močni smo lahko, ko se združimo za skupni cilj.

Damjanca Šubelj

Dogodki v župniji Prežganje (Tri rajske fare)

Koncert pri Rajskem vrtu

31. maja nam je ta koncert zaradi slabega vremena odpadel. Tako smo ga izpeljali v petek, 6. septembra. Nastopili so: orkester harmonikarjev Bučar, Tomaž Plahutnik s citrami, Antonove lilije, Fantje Treh rajskih far, skupina Joker, Kud Folklorna skupina Javorje, Zoran Cilenšek, Kaja Grašič, ansambel Zalet, akustik Kvatro in župnik Janez Ferlež. Napovedovala je Tanja Vidic Goršak. Čeprav nam je spet nagajal dež, smo se

odločili, da poskusimo in dež je prenehal padati ob 19.00, ko se je začel koncert. Zbralo se je veliko ljudi.

Romanje Treh rajskih far (7. 9.)

Čez Jezersko smo se peljali na avstrijsko Koroško. Na kratko smo se ustavili v Dobrli vasi, kjer smo si ogledali mogočen samostan s cerkvijo Marijinega vnebovzvetja. Potem smo se peljali v Tinje. Tam nas je gostil čudoviti duhovnik Jože Kopajnik. Imeli smo sv. mašo in kosilo. Po kosilu smo se pod vodstvom turistične vodnice peljali do Gospe svete na Gosposvetškem polju. Tam smo si ogledali knežji kamen in vojvodski prestol, kjer je potekalo ustoličevanje karantanskih knezov.

Zeliščno peš romanje od Prežganja do Javora (14. 9.)

Zadnja leta smo šli peš proti Prežganju. Ena skupina je šla z Javora, druga iz Štange.

Letos nas je pot vodila od Prežganja do Javora. Javorci so se vedno v lepem številu udeležili tega pohoda, tako smo letos želeli iti v njihovo smer in smo poromali k cerkvi sv. Ane na Javoru.

Žegnanje v Velikem Trebeljevem (15. 9.)

V soboto, 14. 9., je praznik povišanja svetega križa. Dan pozneje smo zato ob 9.00 opravili žegnanje v cerkvi Povišanja Svetega Križa v Velikem Trebeljevem. Cerkev je v slabem stanju, zato smo s tem praznikom naredili načrt za obnovo cerkve. Verniki so napolnili cerkvico, po maši pa smo se vsi še nekaj časa zadržali ob prijetnem pogovoru in prigrizku ter pijači.

Srečanje za ostarele za vse tri fare na Prežganju (22. 9.)

Na Slomškovo nedeljo (22. 9.) smo imeli sv.

mašo za ostarele in onemogle. Prosili smo za zdravje in moč, se ostarelim in onemoglim zahvalili za njihove molitve in dobro voljo v trpljenju. Opravili smo tudi maziljenje. Župnik Janez Ferlež se je zahvalil, da so mlajši omogočili ostarelim in onemoglim, da se udeležijo te maše. Maša je bila ob 10.30. Po maši je ekipa rajskih pomočnikov pripravila kosilo za ostarele.

*Janez Ferlež,
župnik Treh rajskih far*

Spoznajmo se

Dvojni pozdrav na sprehodu

Velikokrat jima pomahamo iz avta, ko se sprehajata po pločniku. Srečata mnogo krajanov in jih prijazno pozdravita. Včasih jima v pozdrav sežemo v roko na poljskih poteh.

To sta Boris Avbelj in Luka Benedik. Dvojica povezanosti, sočutja, ljubezni in odgovornosti. Boris je mlad odrasel s posebnimi potrebami, oseba z Downovim sindromom, ki je luč sveta zagledal pred 43 leti v Kašlju mami Jani in očetu Janezu Avblju. Dopoldneve v tednu preživi v VDC Tončke Hočevar, v enoti Bežigrad, kjer krepi svojo samostojnost, se uči veščin in se družijo s sovrstniki. Popoldneve spletata nitke življenja z Lukom. Pot prijateljstva sta začela tlakovati pred nekaj več kot petimi leti. Luka je po 20 letih dela kot informatik v večjem slovenskem podjetju in po prehojeni Jakobovi poti iz Porta do Santiaga našel sebe v sožitju z ljudmi s posebnimi potrebami. Opravlja poklic osebnega asistenta preko društva Sonček. Pravi, da to ni poklic, ampak poslanstvo. Opravlja ga zaradi zanosa in poklicanosti k delu, ki ga obožuje. Omogoča mu tudi svobodo, ki jo potrebuje, da čas nameni svojima sinovoma. Starejši je tudi otrok s posebnimi potrebami, ki Luki iz dneva v dan podarja moč, veselje in izkušnje za delo z ljudmi z oviranostmi. Lukovo in Borisovo popoldne je namenjeno rekreaciji, družabnim

igram, tudi gledanju TV in potrebam prehranjevanja, osebne higiene, oblačenja, komunikaciji, gospodinjstvom, opravljanju obiskov zdravnika, izobraževalnih ustanov in družabnih dogodkov. Vsako popoldne je skrbno načrtovano in strukturirano, saj osebi s posebnimi potrebami daruje varnost in stabilnost. Načrt pa vseeno dopušča, da je čisto vsak dan drugače preživeti in neponovljiv. Luka pravi, da je čar spremljati vsak Borisov trenutek. Tudi ko Borisu ni všeč, da gresta na sprehod, tudi ko izgubi pri družabni igri. Vse je življenje, za vsakogar posebej in za vse skupaj. Z Borisom sta zgradila lep dopolnjujoč odnos, ki ju povezuje in se medsebojno bogatita. Ob njunih sprehodih pa se gradi tudi naša skupnost, da zmoremo in znamo sprejeti drugačnost. Luka pravi, da je prav zanimivo vsako jesen spremljati učence na šolskem igrišču, kako pogledujejo proti njima, a že čez dober mesec ali dva si že pomahajo v pozdrav. Zadovoljstvo Boris pokaže na

svoj način, Luko pa boste vedno videli nasmejanega. Boris nekajkrat letno letuje z društvu Sožitje, Sonček in VDC Tončke Hočevar. Tako je spoznal že dobršen del naše lepe dežele Slovenije. Morje, Jezersko in kraj Osilnica so kraji, kamor se radi vračajo. Na morskem koloniju ga spremlja Luka, ob drugih pa je z Borisom mama Jana. Borisov oče je pred 9 leti umrl. Jana je tako ostala sama in Boris je izguba očeta zelo prizadela. Ko se je v njegovo življenje »prikradel« Luka, Boris v njem »čuti« očeta, ki mu nudi varnost.

Luka je bil sprva »vržen« v reko življenja ljudi z oviranostmi, kasneje se je z izobraževanjem, ki jih vsako leto pripravlja društvo Sonček, okrepil s strategijami in veščinami za tako delo. S svojo neizmerno voljo in entuziazmom opravlja v enem poklicu mnogo vlog, ki ga delajo srečnega. Tovrstno delo zahteva sočutje, empatijo, fizično vzdržljivost, potrpežljivost, prilagodljivost, vztrajnost. Vsega tega ima Luka na pretek. Moč in energijo si nabira v hribih, saj prihaja iz Gorenjske in bi bil že greh, če ne bi imel hribov tako rad. V mlajših letih se je ukvarjal tudi s plezanjem.

Dragi, krajani, če ju boste sedaj srečali, jima pomahajte in dobili boste pozdrav nazaj, saj imata Boris in Luka prijaznosti za izvoz.

Maruša Babnik

Dobro je vedeti!

Bodimo odgovorni lastniki štirinožnih prijateljev

S težavami zaradi pasjih iztrebkov, namerno puščenih na površinah javnih parkov, zelenic in na drugih javnih mestih, se srečujejo vsa večja in manjša mesta po svetu in Ljubljana po tem ne izstopa. Ne pobiranje pasjih iztrebkov je odraz kulture posameznih skrbnikov psov, ki se ne zavedajo, da ne gre le za estetski vidik, temveč predvsem za zdravstvenega. Pasji iztrebki namreč vsebujejo bakterije, parazite in viruse, ki so lahko nevarni za zdravje ljudi in drugih živali.

Za nepobrane pasje iztrebke niso krivi psi, temveč njihovi lastniki. Človek, čuvaj svoje mesto.

V Mestni občini Ljubljana z družbeno odgovorno kampanjo Človek, čuvaj svoje mesto od leta 2015 opozarjamo na nesprejemljivost vandalizma in poudarjamo pomen spoštovanja našega skupnega javnega prostora. In ravno ozaveščanje skrbnikov psov o tem, da je treba počistiti za pasjimi ljubljenci, je z leti postalo stalnica kampanje. Tako smo zadnja leta v

okviru kampanje na terenu prisotni dvakrat letno, spomladi in jeseni. Takrat inšpektorji Inšpektorata Mestne občine Ljubljane obiščejo najbolj problematične lokacije, ki jih predlagajo posamezne četrtne skupnosti ali pa nas na njih opozorijo meščani in meščanke. Problematiko pasjih iztrebkov inšpektorji nadzirajo skladno z Odlokom o urejanju in čiščenju občinskih cest in javnih zelenih površin. Napovedano ozaveščanje skrbnikov psov po večini skrbniki psov sprejmejo pozitivno, razveselijo se brezplačnih biorazgradljivih vrečk za pasje iztrebke, ki jih delimo ob izvedbi akcije.

Na območju Mestne občine Ljubljana je na javnih površinah postavljenih okoli 200 pasjih stebričkov, kamor lahko odložite vrečke s pasjimi iztrebki. Seveda pa lahko vrečke odvržete prav tako tudi v kateri koli koš za mešane komunalne odpadke.

Letošnji akciji so se pridružili tudi ljubljanski mestni redarji, ki so s policisti Policijske postaje vodnikov službenih psov Ljubljana

izvajali skupne nadzore nad spoštovanjem določil Zakona o zaščiti živali. Nadzor je bil usmerjen v preverjanje, ali skrbniki psov vodijo pse na povodcu. S pomočjo čitalca mikročipov so preverjali še, ali so psi cepljeni v skladu s predpisi. Izvajanje nadzorov pripomore k ozaveščanju skrbnikov psov o njihovih odgovornostih in zakonskih obveznostih. Takšno sodelovanje mestnih redarjev in policistov pa seveda ni bilo prvo.

V Ljubljani imamo urejenih šest pasjih parkov, kjer se lahko psi prosto gibljejo. V letošnjem letu bomo na zelenici pri športnih igriščih v Tivoliju uredili nov pasji park.

Vsem želimo veliko prijetnih pasjih sprehodov in dogodivščin, ob tem pa imejte radi svoje mesto in bodite vzor drugim ter počistite za svojim pasjim ljubljencem, ki ga vodite na povodcu.

Odsek za marketing
Mestna občina Ljubljana

Obveznost pobiranja pasjih iztrebkov

V Mestni občini Ljubljana z družbeno odgovorno kampanjo Človek, čuvaj svoje mesto že od leta 2015 poudarjamo pomen spoštovanja našega skupnega javnega prostora. V akciji deljenja vrečk za pasje iztrebke na zelenih površinah redno sodeluje tudi Inšpektorat Mestne občine Ljubljana. Sprehajalci psov vrečke z veseljem sprejmejo in pogosto povedo, da pasje kakce pobirajo vedno, ne le zaradi kazni, ampak tudi zaradi videza in urejenosti okolice. V Inšpektoratu MOL pozdravljamo takšen odnos, ki izkazuje, da s tovrstnimi kampanjami dosegamo zastavljene cilje. Vsak občan se mora zavedati, da sodi pobiranje iztrebkov za svojim psom med osnovne civilizacijske norme, s katerimi omogoča tudi normalno bivanje svojim soseskam. Odlok o urejanju in čiščenju občinskih cest in javnih zelenih površin (UL RS št. 11/09, 101/09, 57/15, 84/15, 90/21) določa, da mora skrbnik psa, konja ali druge živali takoj odstraniti iztrebke v primeru onesnaženja občinske ceste ali javne zelene površine (18. člen). Globa za ne odstranitev iztrebka znaša 100 evrov. Na območju Mestne občine Ljubljana je na javnih površinah postavljenih 234 pasjih stebričkov,

kamor lahko lastniki psov odlagajo pasje iztrebke. Pasji iztrebek, pobran z vrečko, lahko občani odložijo v posodo oziroma koš za mešane komunalne odpadke.

Skrbnik psa mora na javnem mestu zagotoviti fizično varstvo psa tako, da je pes na povodcu, kot to določa 3. odstavek 11. člena Zakona o zaščiti živali (Uradni list

RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo, 21/18 – ZNORG, 92/20 in 159/21, 109/23). In prav je, da so vsi psi na vseh javnih mestih na povodcu, saj se s tem izognemo morebitnim neželenim konfliktom, kar je v dobro psov in občanov. V Mestni občini Ljubljana je od leta 2007 postavljenih šest pasjih parkov, kjer se lahko štirinožci prosto gibljejo. Ob Vilharjevi ulici (v sklopu Severnega parka) je v letu 2010 urejeno pasje igrišče v velikosti 930 m², leta 2013 v Štepanjskem naselju (ob Pesarski) v velikosti 960 m², leta 2016 v Kosezah ob koseških blokih na Ulici bratov Učakar v izmeri 1420 m², leta 2017 v Šmartinskem parku v izmeri 1500 m², leta 2018 za garažami na Clevelandski ulici v izmeri 1000 m² in leta 2019 na bregovih Ljubljane med Štepanjskim naseljem in Fužinami (v okviru celovite ureditve parka Muste). Uporaba pasjih parkov je v Mestni občini Ljubljana brezplačna, saj želimo z njimi spodbuditi do vseh prijazno sobivanje psov, njihovih lastnikov in drugih občanov.

Luka Jukič,
inšpektor višji svetnik, vodja inšpektorata MOL

Upravljanje divjadi – splošno

Področje upravljanja divjadi ureja Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22; v nadaljevanju: ZDLov). Divjad so vrste prosto živečih sesalcev in ptic, ki se lovijo. Divjad in njihove lovne dobe določa Uredba o določitvi divjadi in lovni dob (Uradni list RS, št. 101/04 in 81/14). Vrste prosto živečih sesalcev in ptic, ki so divjad, so navadni jelen, damjak, srna, gams, alpski kozorog, muflon, divji prašič, poljski zajec, alpski svizec, navadni polh, nutrija, pižmovka, lisica, rakunasti pes, šakal, kuna zlatica, kuna belica, jazbec, poljska jerebica, fazan, raca mlakarica, šoja, sraka in siva vrana.

Divjad upravlja Republika Slovenija, ki je v letu 2009 podelila koncesije za trajnostno gospodarjenje z divjadjo lovskim družinam za obdobje 20 let. S tem so lovske družine pridobile lovsko pravico oziroma pravico do trajnostnega gospodarjenja z divjadjo. Poleg lovske pravice so lovske družine s podpisom koncesijske pogodbe sprejele tudi vrsto drugih obveznosti oziroma nalog, ki jih opravljajo pod pogoji javne službe. To so predvsem izvajanje ukrepov za varstvo divjadi in njenega življenjskega okolja, izvajanje odvzema divjadi v skladu z načrti upravljanja divjadi, vodenje evidenc o uplenjeni in poginuli divjadi, izvajanje ukrepov za preprečevanje škode od in na divjadi, ocenjevanje škod od in na divjadi, zagotavljanje povračila škod od divjadi lastnikom ali uporabnikom zemljišč ... Divjad je sestavni del kmetijske in gozdne krajine, ki ima pozitivne, lahko pa tudi negativne vplive na okolje. Med negativnimi vplivi najpogostejše prepoznamo škodo, ki jo divjad povzroči na človekovem premoženju. To pogosto povzroča negativne odzive oškodovancev, kar lahko v določenih primerih vodi tudi v spore med

predstavniki lovskih družin, ki odškodninsko odgovarjajo za škodo, ki jo divjad povzroči na kmetijskih in gozdnih kulturah na eni strani in oškodovanci oziroma lastniki kmetijskih zemljišč na drugi strani. V izogib tovrstnim težavam v nadaljevanju povzemamo določila ZDLov, ki se nanašajo na področje škod od divjadi.

Škode od divjadi – opredelitev škode

ZDLov v 52. členu opredeljuje škode od divjadi. Med drugimi vrstami škod določa tudi škodo na premoženju, ki je škoda, ki jo divjad povzroči s poškodovanjem, uničenjem ali zmanjšanjem vrednosti premičnih in nepremičnih stvari fizičnih in pravnih oseb (škoda na kmetijskih in gozdnih zemljiščih ...).

Škode od divjadi – preprečevanje škode

Poleg opredelitve škod ZDLov v 53. členu določa obveznosti glede preprečevanja škode, in sicer mora fizična ali pravna oseba, ki ji divjad lahko povzroči škodo, na primeren način kot dober gospodar narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode. Imetniki kmetijskih in gozdnih zemljišč, na katerem je lovišče, so dolžni uporabljati ustrezna zaščitna sredstva, ki jim jih preskrbi upravljavec lovišča, in izvajati druge predpisane ukrepe za preprečevanje škode po divjadi. Lastnik, zakupnik ali drug uporabnik zemljišča, ki ne dovoli upravljavcu lovišča ali lovišča s posebnim namenom, zavarovanja zemljišča, ga pri tem ovira ali odstrani sredstva oziroma ovire za preprečevanje škode, ne dovoli oziroma preprečuje izvajanje lova, namerno poškoduje ali odstrani lovske objekte nima pravice do povrnitve škode, ki jo povzroči divjad na teh površinah.

Škode od divjadi – odgovornost za škodo

Odgovornost za škodo, ki jo divjad povzroči v lovišču ali v lovišču s posebnim namenom na kmetijskih in gozdnih kulturah, ZDLov v 54. členu nalaga upravljavcu lovišča ne glede na krivdo (objektivna odgovornost).

Škode od divjadi – uveljavljanje odškodnine

Postopek uveljavljanja odškodnine za škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah od lovske družine določa 56. člen ZDLov. Oškodovanec je dolžan škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah v treh dneh od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti pooblaščenцу upravljavca lovišča (lovski družini), katerega osebne podatke in naslov

do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca lovišča v osmih dneh po pisni prijavi škode na podlagi oglada ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode komisiji, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine. Oškodovanec ali upravljavec lovišča, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

Škode od divjadi – višina odškodnine

Oškodovanec je upravičen do odškodnine za škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah, povzročeno od divjadi, nastalo v času, ko te kulture ni mogoče nadomestiti z drugo, v vrednosti za območje in kulturo doseženega pridelka, obračunanega po tržni odkupni ceni iz preteklega leta, ki ga objavi Statistični urad Republike Slovenije z revalorizacijo v višini letne inflacije. Če je uničeno kulturo še v istem letu mogoče nadomestiti z drugo, je oškodovanec upravičen do odškodnine v višini vseh stroškov dela in sredstev potrebnih za osnovanje nove kulture in razliko v vrednosti pridelka med uničeno in novo kulturo.

Na podlagi zgoraj zapisanega lahko povzamemo, da oškodovanec, ki mu divjad povzroči škodo na kmetijskih ali gozdnih kulturah, škodo pisno prijavi (rok: trije dnevi od nastanka škode) lovski družini. Predstavniki lovske družine opravijo ogled in oceno škode (rok: osem dni od prejema pisne prijave škode). Če se predstavniki lovske družine in oškodovanec ne dogovorijo o odškodnini, lahko oškodovanec pošlje prošnjo za ponovno oceno škode na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana ali na elektronski naslov: gp.mkgp@gov.si. Komisija si škodo ogleda in opravi ponovno oceno škode, kar je lahko podlaga za dogovor med oškodovancem in lovsko družino. Če dogovor še vedno ni mogoč, lahko oškodovanec s tožbo zahteva (rok: tri leta od nastanka škode), da o odškodnini odloči pristojno sodišče.

Dr. Matevž Adamič,

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Štirje nasveti za zdrav in lep nasmeh

Temelje za nego ustne votline in odnos do zobozdravnika postavite že v zgodnjem otroštvu. Z ustno higieno s ščetkanjem zob začnemo že pri dojenčku, lahko tudi že pred pojavom zob. Na takšen način pripomoremo k lažji izrasti mlečnih zob in sočasno vpeljemo rutino jutranjega in večernega umivanja. Z izrastjo prvih mlečnih zob se začne tudi čiščenje z zobnimi ščetkami, ki so po obliki in videzu prilagojene otrokovim potrebam. Prvi stik z zobozdravnikom mora biti prijeten, neboleč in v sproščenem ozračju, saj tako pridobimo otrokovo naklonjenost in olajšamo nadaljnje obiske. Otrok naj prvič obišče zobozdravnika ob izrasti prvega mlečnega zoba ali najpozneje do šestih mesecev po tem. Uporabljajte kakovostne pripomočke za čiščenje zob in medzobnih prostorov. Priporočamo uporabo zobne ščetke dvakrat dnevno. Dobra zobna ščetka ima predvsem veliko število mehkih ščetin. Za učinkovitost je potrebna zamenjava obrabljene zobne krtačke vsake 3–4 mesece ali, rečeno enostavneje, ob menjavi letnega časa. Ob ščetkanju je treba enkrat dnevno očistiti tudi vse medzobne prostore z zobno nitko ali medzobnimi krtačkami ustrezne velikosti. Osnovno čiščenje lahko nadgradimo z uporabo električne krtačke ali ustne prhe. Prehranjujte se zdravo. V vseh življenjskih obdobjih je zdrava prehrana ključ do

zdravih zob in dlesni. V splošnem je to sezonska, lokalno in ekološko pridelana hrana, ki jo uživamo svežo in čim manj predelano. Predvsem odsvetujemo uživanje hrane z veliko sladkorji, še zlasti sladice in belega kruha, ki se prilepi na površino zob, saj jih naravni mehanizmi čiščenja v ustih težje odstranijo. Posebej nevarni so tudi sladke, gazirane in sadne pijače ter energijski napitki, ker jih običajno srkamo ali pijemo počasi. Na takšen način so zobje dlje časa nehoti izpostavljeni

nizkemu pH, ki ga ustvarjajo prisotne kisline v pijači. Izogibajte se kajenju cigaret in drugih oblik tobaka. Kajenje je pomemben dejavnik pri nastanku raka ustne votline, pri pojavu parodontalne bolezni ter prezgodnji izgubi zob, poleg tega pa vpliva na uspešnost zobnih vsadkov, povzroča zabarvanje zob in prispeva k neprijetnemu ustnemu zadahu.

Svetujemo redne preventivne preglede pri zobozdravniku, enkrat letno, četudi ni nobenih subjektivnih težav. Ker se v ustni votlini kažejo bolezni različnih telesnih organov, je zobozdravnik lahko tudi prvi, ki ugotovi nerazpoznano bolezensko stanje. Vabimo vas, da se naročite na kontrolni pregled ali brezplačni prvi posvet na naši kliniki DMD, kjer vam bomo z veseljem svetovali glede težav v ustni votlini ali pa izbirali ustreznih pripomočkov ter predstavili pravilno uporabo teh.

Urban Zupanc,
dr. dent. med.

V lanski številki nam je ponagajal tiskarski škrt v naslovu prispevka Lovska družina Pugled, kjer je pomotoma pisalo Lovska družina Laze. Uredniški odbor se iskreno opravičuje za nastalo nevšečnost.

Vabila na kulturne dogodke

Kulturno umetniško društvo Kres organizira kulturni večer ob rojstnem dnevu dr. Franceta Prešerna z naslovom **Zimski večer v Besnici 2024 v soboto, 7. decembra 2024, ob 19.00 v dvorani Podružnične šole Besnica**. Na koncertu bodo poleg pevskih sestavov iz Besnice nastopile vokalne zasedbe iz naše okolice. Vljudno vabljeni.

Smo gledališka skupina Svizci in kot vsako leto se bomo tudi letos v domačem gledališču predstavili že s šesto igro. Ob tej priložnosti bi se svizci radi zahvalili Župniji Sostro in četrtni skupnosti Sostro, ki nam že od samih začetkov pomagata na naši poti. Svizci smo uigrana ekipa vam znanih lokalnih obrazov: Jernej Birk, Živa Birk, Lea Fugger, David Janušić, Timotej Jereb Bec, Jošt Kavka, Žiga Košir, Luka Perkovič, Živa Peterca in tehnični sodelavec Miha Trkov. Naslov letošnje komedije naj

za zdaj ostane skrivnost, lahko pa ste prepričani, da bo tudi letos smeha v izobilju! Zato ste znova vabljeni vsi tisti, ki ste željni nasmejanega zimskega večera. Premierno vam bomo novo komedijo v našem domačem gledališču Zadružni dom Zadvor predstavili **v nedeljo, 12. 1.**

2025, ob 18.00. Prva ponovitev pa bo 26. 1. 2025, prav tako ob 18.00.

Svizci vas že komaj čakamo!

Gledališka skupina Svizci

SVET ČETRTE SKUPNOSTI SOSTRO VABI NA

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT IN SREČANJE KRAJANOV

V PETEK, 6. DECEMBRA 2024, OB 19.00
v dvorano Zadrúžnega doma Zadvor.

Nastopila bosta Papirniški pihalni orkester Vevče
in Glasbena šola Bučar.

Po koncertu se bomo ob domači hrani in pijači
zadržali ob prijetnem sosedskem pogovoru.

Prisrčno vabljeni!

Za najmlajše

Miklavž prihaja med nas

Vsako leto v našo četrtno skupnost pride na obisk **sveti Miklavž**. Tudi letos bo v četrtek, **5. decembra 2024**, pridne otroke (od najmlajših do 3. razreda OŠ) s svojimi

pomočniki obiskal v Zadrúžnem domu. Za svoje otroke izpolnite spodaj pripravljeno prijavnico in jo do **2. decembra 2024** oddate v času uradnih ur župniku ali

po mašah (deset minut po maši), ob prijavi boste prejeli posebno ZNAMKO svetega Miklavža, ki bo vstopnica na miklavževanje. Letos bo namesto predstave potekalo druženje s svetim Miklavžem ob ustvarjalnih delavnicah, čaju in piškotih.

PRIJAVNICA – MIKLAVŽEVANJE

Ime in priimek otroka

Starost

Naslov

Elektronski naslov staršev

Mobitel

Podpis staršev

S potekom Miklavževanja boste obveščeni po elektronski pošti.
Za dodatne informacije: 031 281 888 (župnik Aleš)

Odbor miklavževanja 2024

